

Vol. XIV
No. 1

20th March 1958
(Thursday)

Andhra Pradesh Legislative Assembly Debates *Official Report*

(PART II—Proceedings other than Questions and Answers)

CONTENTS

	Pages
Budget-Demands for grants	[1 -89]
-Demand No XXIII-Co-operation-Rs. 1,29,73,500	
-Demand No. XLVII Other State Works-Rs. 60,13,000	

NOTE—*at the commencement of the speech denotes confirmation from the member not received in time,

PRINTED BY SADHANA PRINTERY, HYDERABAD.
FOR THE DIRECTOR, GOVERNMENT PRESS, HYDERABAD.

**The
Andhra Pradesh Legislative Assembly
Debates**

[*Part II-Proceedings other than Questions and Answers*]

OFFICIAL REPORT

**48th day of the Sixth Session of the Andhra Pradesh
Legislative Assembly**

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Thursday, the 20th March 1958.

The House met at Half Past Eight of the Clock.

(*Mr. Speaker in the Chair*)

QUESTIONS AND ANSWERS

(*See Part I*)

BUDGET-DEMANDS FOR GRANTS

Demand No. XXIII Co-operation-Rs. 1,29,73,500

Demand No. XLVII Other State Works Rs. 60,13,000

The Minister for Co-operation (Sri Mehdi Nawaz Jung):

Mr. Speaker, Sir. On the recommendation of the Governor, I beg to move:

“That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 1,29,73,500 under Demand No. XXIII — Co-operation.”

“That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 60,13,000 under Demand No. XLVII — Other State Works.”

Mr. Speaker : Motions moved

Sri Mehdi Nawaz Jung : Sir, I consider it a great privilege to move the Demands which relate to very important

National Schemes. 'Co-operation' finds a very important place in our Second Five-year Plan. Now, we have to realise that in the times to come, every thing — particularly, in the rural areas — has to go all the way through co-operative means and co operative methods. The sources of production, the means of distribution, marketing and consumption — all have to be made co-operative. Therefore, it becomes a duty of the Government to see that full attention is paid and all the facilities necessary and funds required are furnished to see that our schemes are implemented successfully. Sir, there is always a great demand for co-operative societies. The formation of co-operative societies is not a difficult job. But the maintenance of societies is a matter of great urgency. We find here that the demand for the co-operative societies is there, but the presence of co-operators is lacking. It is all right to have co-operative societies which are not of much advantage until we have co-operators. To have a thing is some thing different from becoming some thing. What I would appeal in this connection to all those who urge for the formation of co-operatives is to think in terms of mutuality, to think in terms of co-operation, to feel that they are co-operators and to become co-operators. To become co-operators is more important than to form co-operative societies.

In the Budget for 1958-59, Government have taken care to provide funds for all the new schemes. To know what the new schemes would be in 1958-59, I would request the hon. Members to see to the continuing and new schemes of the Second Five-year Plan at page 23, page 25 and page 48. That will give an idea as to how the question of expanding the co-operative movement and participating in new schemes is finding funds.

I would just like to tell you, Sir, in brief, that the amount provided in the budget covers:

Direction	Rs. 6,50,000
Superintendence.	59,59,000
Other Charges.	1,49,400
Grants-in-aid	62,15,100

And, therefore, it all comes to about Rs 1,29,73,500.

I would particularly like to mention, Sir, that the expansion of rural credit has been made very easy owing to the loans that are given by the Reserve Bank of India on short-term and medium-term basis.

Then, again, Sir, about the Second Five-year I would like to quote the figures that might enlighten the hon. Members as to how the money is going to be spent in Andhra Pradesh :—

	Andhra	Telangana
Expansion of Rural Credit Societies	Rs. 5,57,000	4,43,000
Expansion of activities of Land Mortgage Bank for the issue of long-term loans.	58,000	96,000
Development of co-operative marketing.	29,78,000	13,56,000
Tobacco marketing	4,81,000	...
Co-operative marketing for cocoanuts.	48,000	...
Training of subordinate personnel.	1,50,000	3,09,000
Education of office-bearers.	36,000	40,000
Establishment of research survey of statistical wing in the co-operative department	Rs. 90,000	
Organisation of Labour Contract and Forest Coupe Societies	45,000	

4 20th March 1958

Budget-Demands for Grants

Pilot Scheme for integration of rural credit	91,000	
Co-operative farming.	86,000	10,000
Urban Credit Supply.	3,50,000	

Sir, I would like to quote a few figures about the Marketing. The Government contributes to the share capital of Primary and Apex Marketing Societies according to be need. So, 1957-58 the amount was Rs. 5 lakhs and in the coming year - 1958-1959, Rs. 13 lakhs have been provided.

	1957-58	1958-59
Loan for the construction of godowns of large-scale societies.	Rs. 9,00,000	15,00,000
Sanction of subsidy for construction of godowns.	4,50,000	7,20,000
Sanction of loans for establishing Processing Plants.	2,58,000	4,45,000
In Telangana for Processing.	70,000	1,50,000
Loans for construction of godowns.	3,52,500	6,75,000
Subsidy for construction of godowns.	1,17,500	2,25,000

Thus, the hon. Members will see that the figures have been more or less doubled in almost all the cases. The Marketing Societies are being formed and they are hoped to do well.

There is a provision of about Rs. 48,000, as I have said just now, for having co-operative marketing for cocoanuts. And also for having co-operative marketing in tobacco Rs. 4,18,000 have been provided.

The most important item as I would consider is the training of subordinates and the training of personnel.

The training of 240 Senior Inspectors, 720 Junior Inspectors and the training of 300 non-official subordinates is a matter which will be taken on hand.

To assess the advantages and benefits of the co-operative movement, there is going to be a wing—statistical wing, in the department, for which Rs. 90,000 have been provided.

Similarly, pilot schemes for integrated credit, that is the formation of large scale societies along with go-downs, are also undertaken and the same will be pursued. These schemes are going to be of great importance, so far as integrated credit is concerned.

Co-operative farming is a very important subject and this subject has been mentioned, and discussed, on many an occasion, at various councils, conferences and meetings. In this connection, the Government of India is very keen that co-operative farming should be introduced in India. There have been two deputations to China, who went there to study the co-operative farming problem. There have also been their reports on co-operative farming which have been accepted by the Rural Credit survey division of the Planning Commission. The question is a very difficult one, but the Government of India's policy is definite that co-operative farming societies should be formed. There are about 600 co-operative societies to be formed in the second Five Year Plan, out of which our share comes to about 60 societies. Amounts have been provided to create facilities for the formation of those societies. As regards the co-operative farming societies it may be said that in India we have co-operative farming societies, but according to Darling's report some of the societies are in name only; some are bogus ones; some are such which are run by the relations; and some are such which have been formed only to draw upon the

facilities that are provided by the Government. However, a beginning has been made in Andhra also and these societies have to be encouraged. We are quite prepared that the formation of these co-operative farming societies must be taken in hand. I may just casually mention here that this question was placed before the Andhra Pradesh Co-operative Advisory council, some members of which have been present here; but they refused to consider the question: they said that co-operative farming does not suit their temperament, their ways and their methods of business. However, it is considered now that we may make an experiment in areas like Karur in Nellore District where there is a lot of uncultivated land and also in project areas under Kadam. This is a subject which requires a very keen study, and I hope that hon. Members of the House will make a study of the question and prepare themselves for the formation of co-operative societies. It would be a matter of great achievement if our zamindars could make a beginning and start adopting co-operative farming methods on their own zamindaris and thus set an example for others. Whether you accept it at the moment or not, co-operative farming societies have to come into existence and have to find a place. It may take a few years no doubt, but a beginning has to be made.

Then as regards milk supply, a scheme of about Rs. 4,50,000 is being taken on hand for Nellore town. The milk-supply scheme in Secunderabad has been entrusted to the Animal Husbandry Department.

As regards the second demand, Sir, I may quote a few figures to show how the budget for the year 1958-59 comprises of items connected therewith. Rs. 15,00,000 have been provided in Andhra, and another Rs. 15,00,000 for Telangana, for industrial housing scheme, and

Rs. 8,00,000 for industrial housing scheme amenities. Thus it comes to Rs. 38,08,000. For low-income housing schemes, Rs. 17,00,000 have been provided for Telangana only. For slum-clearance and sweepers, housing Rs. 3,75,000 for Telangana and Rs. 1,30,000 for Andhra have been provided. In all, it comes to Rs. 60,13,000 under this Demand. As regards loans and advances by the State Government, Demand No. 12, that comes to about Rs. 68,35,000; but this demand will be moved by the hon. Minister for Finance, though the amount will come to our budget. The low income housing has become very popular and has been very well all over Andhra and in Telangana. The amounts provided are not sufficient, and the demand is very great. Further efforts will be made to find more money as far as convenient and possible. The Industrial Housing schemes also have done very well, but it may be mentioned here that due to the rent fixed by the Government of India the Industrial housing scheme has not become very popular, although there is demand for it. There was a demand that the rent should be reduced and it has been done in some cases and the houses have been occupied. Slum-clearance is a question which requires enormous amounts. The funds provided are not sufficient, but a beginning has to be made, although in Hyderabad city and Secunderabad City slum-clearance has been done on a very large scale and crores and crores of rupees have been spent.

I beg to suggest, Sir, that hon. Members of the House will kindly consider the demands with sympathy and with co-operation and grant the demands. I look forward to receive valuable suggestions from the hon. Members.

Demand No. XXIII - Co-operation - Rs. 1,29,73,500/-

Sri Vavilala Gopalakrishnayya (Sattenapalli): I beg to move:
To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-
for Co-operation by Rs. 100/-

To criticise the delay in registration of Co-operative Societies either of Credit or of Non-Credit and particularly cottage industries.

Sri G. Ganga Reddy (Mudhole): I beg to move.

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-

for Co-operation by Rs. 100/-

సహకార కాఖలో, ప్రభుత్వము తమ ఉద్యోగులను నియమించి అధికారములో ఉన్న పార్టీ జోక్యము గలిగించుకొని సహకారోద్యమవృద్ధికి అడ్డు పడుతున్నందులకు

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-

for Co-operation by Rs. 100/-

సహకార సంస్థలు వాగ్దానము చేసిన పనులు కలుగ చేయక ప్రజలను మోసగించుచున్నందులకు

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-

for Co-operation by Rs. 100/-

సహకార సంస్థల రిజర్వుఫండు చట్టప్రకారము నిల్వలు చేయలేకుండ నందులకు అట్టి ఫండులను అనవసరముగా వ్యయపరచుచుండునందులకు

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-

for Co-operation by Rs. 100/-

సహకార సంఘములు రద్దుచేయబడిన తర్వాత వాటి సంబంధమయిన నిలవలు, ఫండులు, లావా దేవీలు తేలిక సంఘ సభ్యులను మోసగించు చుండు నందులకు

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-

for Co-operation by Rs. 100/-

తెలంగాణాలోని పరపతి సంఘములు ఛాన్స్ము నిలవచేయు సంఘములు పట్టణ ఋణ సంఘములు గ్రామాభివృద్ధి సంఘములు గ్రామ బ్యాంకులు మొదలగువాటి కార్యములు కుంటుపడి పోయినవాటి కార్యములను వరివర్షక ధనవంతులకు తోడు యిచ్చుచున్నందులకు

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-

for Co-operation by Rs. 100/-

సహకార సంఘముల ఆడిట్ కనీసము సంవత్సరమున కొకసారైన చేయించలేక వ్యవహారమును కుంటుపరచుటకు కారకులు అయినందులకు

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-

for Co-operation by

Rs. 100/-

మంథోల్ తాలూకా చేరగ్రామ బ్యాంకును స్థాపించెదమని వాటాధనము మొదలగునవి వసూలు చేసుకొని ఒక సంవత్సరము అయినప్పటికిని అప్పటి విడుదల చేయలేక పోవుట

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-

for Co-operation by

Rs. 100/-

తెలంగాణాలో కేంద్ర సహకార సంఘము యొక్క ప్రచురణలు, ప్రచారములు, విద్యాబోధన మొదలగు వాటిని సక్రమముగా పద్దు లేనందులకు, తెలంగాణాలో సహకార వ్యవసాయ సంఘములు మరియు చర్మ సహకార పరిశ్రమలు, పలు విధములయిన శ్రమ సహకార సంఘములను గృహ నిర్మాణ సహకార సంఘములను కూలి సహకార సంఘములను మొదలగు వాటిని స్థాపించ నందులకు

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-

for Co-operation by

Rs. 100/-

సహకారోద్యమ విద్యాబోధన కేంద్రములు తెలంగాణాలో స్థాపించక మరియు ప్రతిదానికి ఆంధ్రకే ప్రాముఖ్యత యిచ్చినందులకు.

Sri Baswa Maniah (Andole): I beg to move

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-

for Co-operation by

Rs. 100/-

10 సంవత్సరములనుండి చౌక మరియు గ్రైను బ్యాంకుల ఆడిట్ చేయక ధాన్యమును గ్రామాధికారులనుండి కాజేయని ప్రభుత్వవిధానమును విమర్శించ గలందులకు

Sri Pillalamarri Venkateswarlu (Nandigama): I beg to move

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-

for Co-operation by

Rs. 100/-

For the failure of the Government to take steps to amend the Co-operative Societies Act to enable the people to join the Societies in large numbers.

To reduce the allotment of Rs. 1, 29,73,500/-
for Co-operation by

Rs. 100/-

For the failure of the Government to take action against officers who are responsible for mis-management and Loans Co-operative Society, Lingala, Jaggaiahpet Taluk.

Sri P. Satyanarayana (Samarlakota): I beg to move

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-
for Co-operation by

Rs. 100/-

ప్రభుత్వ విధానం విమర్శించుటకు

Sri S. Vemayya (Buchireddipalem-Reserved): I beg to move

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-
for Co-operation by

Rs. 100/-

జి.ఓ.నం. 200 ప్రకారము చేపలు పట్టుకొను పరపతి సంఘములకు, చెరువు, గుంట వగైరాలలో చేపలు పట్టుకొను హక్కును యివ్వక, వ్యర్థులకు పంచాయితీ బోర్డులకు యిచ్చుచున్నందులకు—

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-
for Co-operation by

Rs. 100/-

నెల్లూరుజిల్లా కోవూరు తాలూకా విడవలూరు చేపల పరపతి సంఘము నకు చావిళ్ల చెరువు చేపలు పట్టుకొను హక్కును యీ ఫసలిలో యివ్వక, పంచాయితీ బోర్డుకు యిచ్చినందుకు నెల్లూరు తాలూకా మాదిరాజు గూడూరు చేపల పరపతి సంఘమునకు ఇవ్వక పంచాయితీబోర్డుకు యీ ఫసలిలో యిచ్చుచున్నందుకు, జి. ఓ. 200 ను గౌరవించి, మన్నించనందుకు—

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-
for Co-operation by

Rs. 100/-

లంక భూములను ఫిల్డ్ కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీలకు పూర్తిగా యివ్వక 1/3 భాగమును వేలము వేయి వద్దతిని విరమించనందుకు

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-
for Co-operation by

Rs. 100/-

నెల్లూరు జిల్లా, నెల్లూరు తాలూకా పాపిరెడ్డి పాలెం హరిజనులు పరపతి సంఘమును యేర్పాటు చేయమని డిపాజిట్ కట్టినను గత నాలుగు సంవత్సరములనుండి సంఘమును రిజిస్టరు చేయుటకు జాప్యము జరుగుచున్నందులకు

Sri M. Nagi Reddy (Macherla): I beg to move

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-

for Co-operation by

Rs. 100/-

చేనేత పారిశ్రామికల సహకార సంఘాలకు నెస్సుఫండు నిధినుండి సకాలములో డబ్బు మంజూరు చేయక జాప్యం చేస్తున్నందులకు

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-

for Co-operation by

Rs. 100/-

సహకార చట్టాన్ని సవరించి పంచవర్ష ప్రణాళిక క్రింద సహకార ఉద్యమానికి కేటాయించిన మొత్తాలను పేద, మధ్యతరగతి ప్రజలకు చెంచే యేర్పాట్లు చేయుటలో ప్రభుత్వం జాప్యం చేస్తున్నందులకు

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-

for Co-operation by

Rs. 100/-

నెల్లూరు జిల్లా కో-ఆపరేటివ్ బ్యాంకువారు బ్యాంకు యెన్నికలు న్యాయంగా జరుగుటకు బ్యాంకు టైలాలను సవరించి, యూనియన్ ప్రాతినిధ్యం తీసివేయమని ఏకగ్రీవముగా కోరినప్పటికీ, సదరు టైలాలను రిజిస్టరు చేయుటలో జరుగుచున్న బాంపానికి

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-

for Co-operation by

Rs. 100/-

సహకార సంఘాలలో చేరదలచుకొన్నవారందరికీ, చేరే అవకాశము కలిగించుటలో ప్రభుత్వము విఫలమైనందులకు

Sri Krishnamachari (Sangareddy-General): I beg to move

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-

for Co-operation by

100/-

భూమిశనకా సంఘములద్వారా అప్పులు తొందరగా లభించునట్లు ఏర్పాట్లు చేయనందులకు

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-
for Co-operation by

Rs. 100/-

సహకార సంఘములు ఇనాం భూములపై అప్పులు ఇవ్వనందులకు

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-
for Co-operation by

Rs. 100/-

వ్యవసాయమునుగురించి కో-ఆపరేటివ్ సంఘములు ఏర్పాటు చేయలేక పోయినందులకు

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-
for Co-operation by

Rs. 100/-

రాంపురం, సంగారెడ్డి తాలూకాలోగల కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీపై పరిఅయిన పర్యవేక్షణ లేనందులకు.

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-
for Co-operation by

Rs. 100/-

ఋణగ్రస్తుని ఆస్తి వేలము వేయనపుడు సివిల్ సీజరు కోడుకు విరుద్ధముగా ప్రర్తించుచున్నందులకు

Sri B. Rama Reddi (Mydukur): I beg to move

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-
for Co-operation by

Rs. 100/-

రైతు ఋణ నివారణకై తగినంత శ్రద్ధ తీసికోనందుకు

Sri D. Narsaiah (Huzurnagar): I beg to move

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-
for Co-operation by

Rs. 100/-

సహకార పరపతి సంఘములద్వారా రైతుల పరపతి పెంచకపోవడం గురించి

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-
for Co-operation by

Rs. 100/-

తాలూకా అగ్రికల్చరల్ కో-ఆపరేటివ్ లు సరిగా పనిచేసేటట్లు చర్యలు తీసుకోక పోవడం, వాటిలో తివ్వ వేసిన సంస్థ అభివృద్ధికి అటంకముగా ఉన్న వారిని తొలగించక పోవడం ప్రజాతంత్రయంతంగా ఎన్నికలు జరుపుటకు పూను కోకపోవడముగురించి

పరపతి సంఘం నియమాలు, రూలుస్, ప్రజలకు అటంకముగా ఉన్నవాటిని మార్చకుండుటను గురించి

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-

for Co-operation by

Rs. 100/-

గ్రేక్ బ్యాంకులు మొదలగు సహకార సంస్థల సొమ్ము ఆవహరించి లెక్కలు చెప్ప నిరాకరించేవారిని, బాకీలు పెట్టి దాట వేస్తున్న వారినుంచి సొమ్ము రాబట్టక పోవడంగురించి

Sri B. Dharma Bhiksham (Nakrakal): I beg to move

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-

for Co-operation by

Rs. 100/-

సహకార సంఘములు ఏర్పాటు చేయుటలో నిర్లక్ష్యం, రిజిస్టర్ చేయుటలో విలంబన గురించి చర్చించుటకు గాను.

Sri G. Ramulu (Huzurabad-Reserved): I beg to move

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-

for Co-operation by

Rs. 100/-

హుజూరాబాద్ తాలూకా జమ్మికుంట గ్రామ చతరంజి పారిశ్రామిక సహకార సంఘము పేరును మార్చివేయుటకు ఇచ్చిన విజ్ఞాపనములను కఠిన వగరం జిల్లా డిప్యూటీ రిజిస్ట్రారు కార్యాలయమువారు మూలనవేసి ఉంచి నందులకు

Sri P. Narasinga Rao (Huzurabad-General): I beg to move

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-

for Co-operation by

Rs. 100/-

To criticise inordinate delay in registering credit and other Societies and in sanctioning loans.

Sri K. L. Narsimma Rao (Yellandu-General): I beg to move

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-

for Co-operation by

Rs. 100/-

సహకార సంస్థలలో స్వార్థపరశక్తులు జరుపుచున్న అక్రమాలను అరికట్టక పోవడంగురించి ప్రజాధనాన్ని దిగమింగి, సహకార విధానం ఎడల ప్రజలలో ఆసక్తిని ప్రజలురీతిగా ప్రసరిస్తున్న న్యక్తులపై చర్యలు తీసుకొనక పోవడం గురించి

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-

for Co-operation by

Rs. 100/-

పాచ్.ఎ.సి.ఎ. లో జరిగిన నష్టాలకు బాధ్యతలను బైటపెట్టక పోవడం గురించి, వారిని శిక్షించక పోవడం గురించి

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-

for Co-operation by

Rs. 100/-

సహకార సంస్థలలో ప్రభుత్వ పెట్టుబడి సద్వినియోగం జరుగుచున్నదా? లేదా? అని పరిశీలించి వివరాలను శాసనసభకు అందచేయకపోవడం గురించి

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,501/-

for Co-operation by

Rs. 100/-

కో-ఆపరేటివ్ క్రెడిట్ బ్యాంకుకు జిల్లా కో-ఆపరేటివ్ బ్యాంకులకు తగినంత ధనం కేటాయింపక పోవడంగురించి, రిజర్వు బ్యాంకునుండి తగినంతగా కేటాయింపక పోవడం గురించి

Demand XLVII-Other State Works-Rs. 60,13,000/-

Sri Vavilala Gopalakrishnayya: I beg to move

To reduce the allotment of Rs. 60,13,000/-

for other State works by

Rs. 100/-

To discuss the policy.

Sri Gopudi Ganga Reddy: I beg to move

To reduce the allotment of Rs. 60,13,000/-

for other State works by

Rs. 100/-

ముధోల్ తాలూకాలో తక్కువ ఆదాయముగల వారలకు గృహనిర్వహణ కార్యక్రమం చేయలేనందులకు

Sri Baswa Maniah: I beg to move

To reduce the allotment of Rs. 60,13,000/-

for other State works by

Rs. 100/-

1857-58 లో సుమారు 30 లక్షలు పాలిటెక్నిక్ గురించి ఆంధ్రలోనే వ్యవహరించిన ప్రభుత్వ విధానమును విమర్శించ

Mr. Speaker: All these cut motions are now before the House.

*శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు (మైసూరు): అధ్యక్షా, ఈనాడు Co-operative Demand మీద మాట్లాడుతున్నాము. కాని యీ శాఖ సహకారమేనా చేస్తున్నది? ప్రజలతో ఏ మాత్రమూ సహకరించుట లేదని చెప్పవలసి యున్నది దీనిలో "One for all and all for one" అనే సిద్ధాంతం ఉన్నది కాని అది ఆచరణలో కనిపించుటలేదు. Some political parties have got into the Co-operative movement and are trying to make capital out of it. అనేక ప్రాంతాలలో, జిల్లాలలో పొలిటికల్ పార్టీలు తమయొక్క అవసరాల కొరకే యీ సొసైటీలనూ, బ్యాంకులనూ ఉపయోగించుకొంటున్నాయని నేడు ఉదాహరణలతో చెప్పగలను.

శ్రీ డి. సంజీవయ్య: అన్ని పార్టీలూనా?

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు: ఈనాడు చాలా బ్యాంకులలోనూ, చాలా సొసైటీలలోనూ కాంగ్రెసు పార్టీవారు అధ్యక్షులుగా ఉన్నారు.

తండ్రి శరువాత ఆసొసైటీలను కొడుకుకు అప్పగించిన గ్రామాలు చాలా ఉన్నాయి. నేను ఉదాహరణ పూర్వకంగా చెప్పగలను. ప్రాథమిక సొసైటీలలోనికి బ్యాంకులలోనికి సభ్యులను చేర్చుకోకుండా కొంతమంది అనేక ఆటంకాలు పెట్టడం జరుగుతున్నది. ఈ విషయం తెలుసుకోవడానికి గత 2, 3 సంవత్సరాల నుంచి రిపోర్టు లేదు. ఉద్యమం ఏలా సాగుతోందో, ఎన్ని గ్రామాలకు విస్తరించి ఏలా పని చేస్తోందో చెప్పడానికి అవకాశం లేదు. గత సంవత్సరపు రిపోర్టును బట్టి పూర్వం ఆంధ్ర రాష్ట్రంలోనే మొత్తం 17 వేల గ్రామాలు ఉండగా, 806 సొసైటీలు మాత్రమే ఉన్నట్లుగా మంత్రిగారు చెప్పారు. తెలంగాణా విషయంలో కూడా అనేక వేల గ్రామాలున్నప్పటికీ సొసైటీలు మాత్రం చాలా తక్కువే ఉన్నాయని చెప్పవలసి యున్నది. మొత్తం 6,594 సొసైటీలున్నాయనీ, 65 లక్షల రూపాయలు అప్పు ఇచ్చారనీ చెప్పడం జరుగుతోంది. ఆంధ్ర ప్రాంతానికి సంబంధించి 29.44 లక్షల మంది ప్రజలకు ఉపయోగపడుతోందనీ, ప్రాథమిక సొసైటీలలో 5,88,000 మంది సభ్యులున్నారనీ చెప్పారు. 5,88,000 మంది సభ్యులలో 3. లక్షల మందికి, అప్పులు దొరక లేదనీ, 2 లక్షల మంది మాత్రమే అప్పులు తీసుకొన్నారునీ చెప్పారు. ఈ విధంగా దేశంలో 1% ప్రజలకు మాత్రమే యీ ఉద్యమం service చేస్తోందనీ లెక్కలనుబట్టి చెప్పవచ్చును. ప్రజలకు కావలసిన

అప్పులో 4% మాత్రమే యీ సహకారోద్యమం వల్ల లభిస్తున్న దని ఒక సందర్భంలో మంత్రిగారే చెప్పారు. దేశంలోని ప్రజానీకానికి కావలసిన అవసరాలకు, పెట్టుబడికి 6.4% మాత్రమే ప్రభుత్వం ద్వారా ఇచ్చే అప్పు వల్లగాని, సహకారసంఘాల ద్వారా ఇచ్చే అప్పు వల్ల గాని లభిస్తోందని యీమధ్య National Council కూడా చెప్పింది. దానిని బట్టి Co-operative movementను గురించి ఒక్కమాటలో చెప్పాలంటే.

"The Co-operative credit system has not adjusted itself to the new demands imposed by a Socialistic pattern of Society and that it is proceeding on the traditional conservation the philosophies and objectives of the National Extension Scheme and Community development that a member of every family in a Village should be made eligible to become a member of atleast one Co-operative society, the shift in the emphasis that Co-operative credit should have greater relation to the credit worthiness of the purpose than credit worthiness of the person have been lost sight of."

అప్పునిచ్చుటలో వర్తమా లేక వర్తనా అనేది చూడ వలసిన అవసరం ఉన్నది. ఇంతవరకూ అప్పు తీసుకొనే వ్యక్తికి ఎంత అస్తి ఉన్నది ఎంత repay చేస్తాడు అనే రూపంలో ఆలోచిస్తున్నారు. ఆ purpose ఏమిటి అని ఆలోచించడంలేదు. ఈ నాడు ప్రజానీకానికి కావలసిన అవసరాలను తీర్చడానికి యీ సహకార సంఘాలు ముందుకు రావడంలేదు. సహకారం చేయడానికి బదులు అసహకారం చేస్తున్నాయని చెప్పవలసి ఉంటుంది.

ఇక ప్రాథమిక సహకార సంఘాల విషయం తీసుకుంటే చాలా విచిత్రం కలుగుతుంది. ఈమధ్య శాసనసభలోనే మంత్రిగారు శ్రీకాకుళం క్యాంపును supersede చేయడానికి కారణాలు చెబుతూ, mis-appropriation జరిగింది, యింకా allegations ఉన్నాయని అందు వల్ల Directors' Board ను రద్దు చేసి Special Officer ను పోనామని చెప్పారు. కృష్ణాజిల్లాలో ఇటువంటివి అనేకం జరుగుతున్నాయి.

నందిగామ తాలూకాలోని లింగాల గ్రామంలో Co-operative Society president చాలా డబ్బు అవహరించాడన్నీ, అనేక బినామీ పట్టాలు తయారు చేశారనీ, forgery చేశారనీ ప్రభుత్వ దృష్టికి తెచ్చాము. కాని యింతవరకూ ఆ సొసైటీపైన ఏమీ చర్యలు తీసుకోలేదు. ప్రభుత్వం గుర్తించి చర్యలు తీసుకోవాలంటే Co-operative movements ప్రత్యేకించి నిర్వహించే అధికారులు, Deputy Registrars వాటిని అమలు జరుపలేదు; అమలు జరుపలేక పోయారు, అమలు జరుపడానికి కనీసం సిద్ధపడలేదు అందుకు అనేక ఆటంకాలొచ్చాయి. ఎప్పటికప్పుడు ప్రభుత్వం తీసుకోవాలనుకొన్న చర్యలన్నింటికీ కొందరు అడ్డుపడడం జరిగింది. ఇంతవరకూ ఆ ప్రశ్నెంటును తొలగించలేదు. బినామీలను సరిచేయలేదు. అన్నింటినీ వసూలుచేయడానికి సెంట్రల్ బ్యాంకు గాని, అక్కడవున్న Deputy Registrar గాని బాధ్యత తీసుకోలేదు. డిప్యూటీ రిజిస్ట్రారు యీ విధంగా కాలయాపన చేస్తూంటే ప్రభుత్వం చూస్తూఉరకున్నదని చెప్పవలసి వస్తోంది. ఆమధ్యన కృష్ణాజిల్లాలోని కొన్ని పెద్ద పెద్ద గ్రామాలలో కూడా 70 వేలు, 80 వేలు, 18 వేలు యీ విధంగా బినామాలు బయట పడడం జరిగింది. అక్కడవున్న presidents డబ్బును Bank నుంచి directగా తీసుకొంటూన్నారని తెలుస్తోంది నూజివీడు తాలూకాలోని గొల్లపల్లిలో బినామీలు అనేక రూపాలలో వచ్చాయి. వాయిదాలు మీరిపోతున్నాయి. Special Officer ను వేసినా అవన్నీ collect చేయడానికి పూనుకోలేదు. ఇట్లా ఎందుకు జరుగుతున్నది? ఇది బ్యాంకులకు అనుకూలమో, లేక అధికారంలో వుండే పార్టీలకు అనుకూలమైన వ్యక్తులచేతులలో ఇది ఉండడమో గాని కాలయాపనచేయడం జరుగుతున్నదని చెప్పవలసి ఉంటుంది.

“ఈ Societies ను register చేయడం చాలా తేలిక, వాటిని నిర్వహించడమే కష్టం” అని మంత్రిగారు యిప్పుడే చెప్పారు. కాని సొసైటీలను రిజిస్ట్రేషను చేయడమే జరుగడంలేదు. అధికారంలో ఉండే పార్టీల ప్రమేయంఉంటేనే, వారిప్రోత్సాహం ఉంటేనే, వారు Promoters గా ఉంటేనే రిజిస్ట్రేషను జరుగుతోంది. కాని లేకపోతే జరగడంలేదు. కనుగొప్పలం అనే గ్రామంలో ఒక సొసైటీ ఏర్పాటుచేయడానికి నేను 3 సం॥లు ప్రయత్నంచేశాను. వాతో Deputy Registrar సహకరించలేదు. Central Bank సహకరించలేదు. 3 సంవత్సరములు ప్రయత్నం

చేసిన తరువాత విరమింపవలసి వచ్చింది. కాని, ఈ సొసైటీలను బాగా అభివృద్ధిలోకి తీసుకువెళ్లాలనీ చెబుతున్నారు. ఈ సొసైటీల పరిపాలనకు చిన్న సొసైటీలు అడ్డంపస్తాయని 1950వ సంవత్సరం రిపోర్టులో చెప్పారు. కొన్ని సొసైటీల నిర్వహణలో 11 లక్షలవరకూ నష్టంవచ్చిందనీ, కొన్నింటికి మాత్రమే 9 లక్షలవరకూ లాభంవచ్చిందనీ చెప్పారు. ఈవద్దన All India Rural Survey వారు యీ సహకార ఉద్యమాన్ని విస్తరింప చేయాలనీ, కొత్త రూపంలో సొసైటీలను ప్రారంభించాలనీ, రైతాంగానికి ఎక్కువగా అందుబాటులో ఉండాలనీ, large sized societies కావాలనీ, యింకా Rural Banks ఏర్పాటు చేయాలనీ వారి రిపోర్టులో చెప్పారు. ఆ ప్రకారం large sized societies ను ఏర్పాటు చేయడం జరుగుతోంది. Rural Banks ఏర్పాటు చేయాలనే సిద్ధాంతం మంచిదే. కాని ప్రభుత్వం డైరెక్టర్లను నామినేట్ చేయడం అనునది చాలా అభ్యంతరకరమైన విషయం దానిలో ప్రభుత్వ పెట్టుబడులు కొన్ని ఉన్నవి; కాబట్టి మేమే మొదటి రెండు సంవత్సరములు డైరెక్టర్లను నామినేట్ చేయాలి అని చెప్పుచున్నారు. డెప్యూటీ రెజిస్ట్రార్లు ఇన్ స్పెక్టర్లను ఇచ్చి, బ్యాంకు డైరెక్టర్లను సంప్రదించి వారికి ఇష్టంలేకపోతే వారి సలహాలను మాకు ఇవ్వవద్దు అని చెప్పడం చాలా విచిత్రముగా ఉన్నది. ఎందుకు బ్యాంకు డైరెక్టర్లకు ఇష్టం కావాలి, వారి ప్రమేయం ఎందుకు ఉండాలి? వారి పార్టీ వారి నే నింపాలనే ఉద్దేశంతో ఇలా చేసినారని చెప్పవలసివస్తున్నది. రూరల్ బ్యాంక్స్ గాని లాద్విస్కోల్ సొసైటీస్ గాని organise చేయాలని అనేక గ్రామాల నుండి ప్రజలు ముందుకు వస్తున్నప్పుడు వాటికి డైరెక్టర్లను నామినేట్ చేయుటకు బ్యాంకు ప్రసిడెంట్లను సంప్రదించి వారికి ఇష్టం ఉన్న, వారి అనుజ్ఞ ఉన్నప్పుడే డైరెక్టర్లను పంపించండి; లేకపోతే లేదని డెప్యూటీ రెజిస్ట్రార్లకు ఎందుకు సలహా ఇవ్వవలసిన అవసరం ఏర్పడింది? ఆ ప్రజల విశ్వాసం పొందినవారిని గాని ఇంతకుముందు సొసైటీలను నిర్వహించిన వారినిగాని ఎందుకు తీసివేయవలసి వచ్చినదో నాకు అర్థం కావడంలేదు. కొన్ని గ్రామాలలో క్రెడిట్ సొసైటీస్, మల్టీ-పర్పస్ సొసైటీస్ ను ఏకం చేసినప్పుడు వాటిలో చనిచేసిన ప్రసిడెంట్లను గాని, సెక్రటరీస్ గాని వారు బాధ్యతతో ఆ ఊపణలేకుండా నిర్వహించి నప్పుడు వారి నే ఎందుకు నామినేట్ చేయ కూడదు? బ్యాంకు ప్రసిడెంట్లు దయా దాక్షిణ్యాలకు, అనుగ్రహాలకు పాత్రులైనవారి నే నియమించాలనడం సరియైన విధానం కాదు.

రూరల్ బ్యాంకు, లార్జి స్కేల్ సొసైటీసును ఆర్గనైజ్ చేస్తున్నప్పుడు కొన్ని ఆర్డర్లును మార్చుచున్నారు. గత సంవత్సరం లార్జి స్కేల్ సొసైటీస్ను ఆర్గనైజ్ చేయునప్పుడు 4.5 మైళ్ళ చుట్టు ప్రక్కలకుండు 5.6 గ్రామాలను సమీకరించి పదివేల రూపాయల share capital ను వసూలుచేయాలని చెప్పినారు. అలాగే కొంతమంది ఉత్సాహంతో 5.6 గ్రామాలను కలుపుకొని share capital ను ప్రోగుచేసినారు. దర్శి గ్రామములో 4500 జనాభా ఉన్నప్పటికి మూడువేలు మాత్రమే share capital గా వసూలుచేసినారు. చుట్టుప్రక్కల గ్రామాలలో పదివేల రూపాయలు share capital గా వసూలుచేసినారు. వారు సొసైటీసును ఏర్పాటుచేయమని అడిగితే డిపార్టుమెంటు కొన్ని అభ్యంతరములను తెలుపుచున్నది. ఈ మధ్య ఐదువేల జనాభా కలిగిన గ్రామంలో ఏడువేల share capital ఉన్నా సరిపోతుంది అన్నారు. కావినాలుగువేల జనాభా కలిగిన గ్రామంతో మరొక గ్రామాన్ని కలుపుటకు వీలులేదని అభ్యంతరం తెలుపుచున్నారు. లార్జి స్కేల్ సొసైటీలను పెట్టుతామని అనేక గ్రామాలలో తిరిగి డబ్బుకూడ వసూలుచేసిన తరువాత “ఈ నాడుమేము సొసైటీలను పెట్టము” అంటే ఆప్రజలలో సొసైటీలు అంటే ఎటువంటి అభిప్రాయం కలుగుతుందో ప్రభుత్వం గ్రహించాలి.

నిన్నటిదినం యుగర్ హ్యాక్టరీస్ను కో ఆపరేటివ్ సిస్టంమీద పెట్టాలని మంత్రిగారు అన్నారు. ప్రజలుఎంతో ఉత్సాహంతో ఉబ్బిళ్ళూరుతూ వట్టుదలతో మూడు ప్రాంతాలలో డబ్బువసూలు చేసినారు. డబ్బువసూలు చేయక మునుపు డబ్బువసూలు చేస్తేనేగాని తై సెన్సు ఇచ్చుటకు వీలులేదు అన్నారు. డబ్బువసూలుచేసినాము, తై సెన్సు ఇవ్వమని ఈ రోజు అడిగితే ఫారిన ఎక్స్పెంజి తక్కువ అయినది, దిగుమతులు తగ్గినవి అందువల్ల మెషినరీ రావడంలేదు అనే నెపంతో వాయిదావేస్తే ప్రజానీకంలో కో ఆపరేషన్ అంటే ఎటువంటి అభిప్రాయం కలుగుతుందో ఆలోచించాలని ప్రభుత్వమును కోరుచున్నాను. ఇది ప్రజల అవసరాలను తీర్చే కో ఆపరేషన్ కాదు. ప్రభుత్వం మాటలలో చెప్పుచున్నది. కాని ప్రజలు ఇందుకు స్పృహకున్నప్పుడు ప్రభుత్వంనుండి తగిన సహకారం, ప్రోత్సాహం లభించదు అనే అభిప్రాయం ప్రజలకు కలుగుచున్నది. బొంబాయిలో దాదాపు 15 ఫ్యాక్టరీలు ఈ సిస్టంమీద నడుస్తున్నవి. ఉత్తర ప్రదేశ్ లో కొన్నింటికి తై సెన్సులు ఇచ్చినట్లు ఈ మధ్య కేవలంలో చదివినాము. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఉన్న మూడు పంచదార మిల్లులను కో ఆపరేటివ్ సిస్టంపై స్థాపించుటకు ఫారిన

ఎక్స్‌సిజి ఇబ్బందుల వల్ల మెషిన్‌రి తెచ్చుటకు అవకాశంలేదు అని చెప్పుతున్నారు. కాని ఇతర రాష్ట్రాలలో అవసరచర్యలు తీసుకుంటున్నారు. సహకార సంఘాలద్వారానే సోపల్ వెల్ ఫేర్ ను కూడా సాధించవలసి ఉన్నది. గ్రామాలలో అనేకమంది వెనుకబడినవారు ఉన్నారు. చాకలి, మంగలి, కుమ్మరి, వడంగి మొదలగు వృత్తులవారున్నారు. వారందరికీ వృత్తి సంఘాలను పెట్టి సౌకర్యాలను కలుగజేయాలి. ఈనాడు fishermen Societies ను ఏర్పాటుచేస్తున్నారు. ఫారెస్టుకూపు సొసైటీలను ఏర్పాటు చేస్తున్నారు. లేబర్ కాంట్రాక్టు కో ఆపరేటివ్ సొసైటీలను ఏర్పాటు చేస్తున్నారు. వీటివల్ల ఎవరికైనా ఏవిధమైన సౌకర్యము అయినా లభించిందా అని ప్రభుత్వమును ప్రశ్నించుచున్నాను. లేబర్ కాంట్రాక్టు సొసైటీస్ ను ఏర్పాటు చేసిన తరువాత హైవేస్ డిపార్టుమెంటువారు పనులు ఇచ్చుటకు వీలులేదని స్పష్టంగా చెప్పినారు. శాసనసభలో మొన్నటి దినం పబ్లిక్ వర్క్సుమీద చర్చనందర్భంలో కార్మికసహకార సంఘాలకు పదివేల రూపాయలు ఓలువచేసే పనులు ఇస్తామని చెప్పినారు. కానివారు ఎక్స్‌క్యూటివ్ ఇంజనీర్ దగ్గరకు వెళ్ళినచో “మీరుకూడా టెండర్లు పెట్టండి; తరువాత ఆలోచిస్తాము” అని చెప్పినారు. గతరెండు సంవత్సరములనుండి అనేకపార్లు వాగ్దానాలుచేసినారు కాని ఇంతవరకూ లేబర్ కాంట్రాక్టు సొసైటీస్ కు ఒక్కపనికూడ ఇచ్చినట్లులేదు. ఈ మధ్యప్రశ్నల నందర్భంలో మంత్రి నరసింగరావు గారు “చారికి నూపర్ వైజర్లు లేనందున పనులను సకాలంలో సక్రమంగా చేయలేర”ని చెప్పినారు. ప్రతి కాంట్రాక్టరుకు అనుభవంకలిగిన నూపర్ వైజర్లు ఉన్నారా? ఐనప్పటికీ, ప్రభుత్వ డిపార్టుమెంటు యొక్క సహకారంతో పనులు జరుగుచున్నవి. వీరిచేతకూడా అలాగే చేయించవలయును. ఇతర సంఘాలవారు కూడా ఆయా డిపార్టుమెంటులకు వెళ్ళి అడిగిన “టెండర్లు గురండి లేకపోతే మేము ఫిషి సౌకర్యంచేసేది లేదు” అని ఖచ్చితంగా చెప్పుచున్నారు. ఫిషర్ మెన్ సొసైటీస్ కు గూడ ఒక్కచెరువును ఇవ్వడంలేదు. గ్రామాలలో ఇట్టి సంఘాలవారికి పంచాయితీ బోర్డువారికి చిన్న చిన్న తగాదాలు వచ్చిన నందర్భములతో పంచాయితీ బోర్డుకు ఇస్తున్నారు. ఈ సొసైటీలకు సౌకర్యములు కలుగజేయుటలేదు. చిన్న చెరువులను ఫిషర్ మెన్ సొసైటీ లకు ఇచ్చుటలేదు. చాలా ఉదాహరణలు ఇవ్వగలను. కాని అధ్యక్షులు చాలా తక్కువ సమయమును ఇచ్చినారు. ఇలాంటి తగాదాలు రాకుండా ఫిషరీస్ డిపార్టుమెంటు, లోకల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ డిపార్టుమెంటు ఉద్యోగులు

కూర్చొని సమన్వయపరచి ఎవరికిచెరువులు ఎక్కడెక్కడ కావాలో నిర్ణయించేయుటకు ఎందుకు ప్రయత్నంచేయకూడదు?

ఆంధ్రదేశంలో ఫీల్డ్‌లెబర్ కో ఆపరేటివ్ సొసైటీస్ దాదాపువెయ్యి ఉన్నవి. వాటికి 72వేల ఎకరాల భూమిని ఇస్తామని చెప్పి దానిలో 1/3 భూమిని మాత్రమే ఇవ్వడం జరిగింది. మిగిలినది పెద్దవారంతా తీసుకున్నారు.

అదేవిధంగా వీవర్సు కో ఆపరేటివ్ సొసైటీస్ ఉన్నవి. వాటిలో ఎంత మంది సభ్యులుగా చేరినారు? చేరనివారికి రక్షణ ఏమిటి? తయారైన కొన్ని లక్షల గజముల గుడ్డ నిలిచి ఉండిపోతున్నది. దానికి తగిన మార్కెటు సౌకర్యములు కలుగజేయుటకు ప్రభుత్వం తీసుకొనే చర్యలు చాలా తక్కువగానే ఉన్నవి.

తెలంగాణాలో Grain banks అని గ్రామాలలో ఉన్నవి. వాటిలో చాలా లోపములున్నవి. కొద్దిమందిమాత్రమే లాభపడుతున్నారు. కనుక ప్రభుత్వము తగినచర్య తీసికొని ప్రజలకు న్యాయము కలుగజేయాలని కోరుతూ వాకీ అవకాశ మిచ్చినందులకు అధ్యక్షులకు ధన్యవాదములు అర్పించుచూ, ఇంతటితో విరమిస్తున్నాను.

*శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య (చీరాల):- అధ్యక్షా! ఈ డిమాండును ప్రవేశపెడుతూ మంత్రులు ఉత్పత్తిని పెంచటానికి, ఉత్పత్తి అయిన వస్తువులను క్రమ వద్దలితో పంపిణీచేయటానికి, మిగిలిన వస్తువులను ఉత్పత్తిదారే సూటిగా విక్రయించుకోటానికి సహకార ఉద్యమము ఉపయోగపడాలని, దాని కొరకే ప్రభుత్వము ప్రయత్నిస్తోందని నెలవిచ్చినారు. చాలా ఉన్నతమైన ఆశయాలతో ఈ సహకార ఉద్యమము ప్రారంభించబడింది. కాని ఈనాడు సహకార సంఘములు రైతులకు కావలసిన సౌకర్యములు కలుగజేయటములేదని అందరు గమనిస్తూనే వున్నారు.

Sri Mehdi Nawaz Jung :- May I appeal to those members who know English or Urdu to speak in English or Urdu for my benefit?

Mr. Speaker:- Even if they don't know...

Sri Mehdi Nawaz Jung:- If they wish to-

Mr. Speaker:- If they can, let them talk either in English or Urdu for the benefit of the hon. Minister - for the benefit of everybody - so that he may be able to reply properly.

వస్తుంది తప్ప, ఈ రోజున తెలంగాణా ఉద్యోగుల మాదిరిగారాదు. 'మీ జీతాలను తగ్గించము అని' చెప్పడమే కాదు. మరొక ప్రమోషన్ వచ్చి నట్లయితే "మీకు అనుకూలంగా ఉండే పోస్టునే యెంచుకోమని" చెప్పినప్పుడు తెలంగాణా ఉద్యోగస్తులు రెండు విధాలుగా బాగుపడుతున్నారు. దీని ప్రకారం III grade లో ఉండే Clerk II grade కు ప్రమోషన్ యిట్లయితే యిక్కడ ఉన్న స్కేలు తీసుకొంటున్నాడు. అంటే చాదాపు 190/- రూలు లేక 185/- రూలు జీతం తీసుకొంటున్నాడు. II grade లో యున్నవారికి సూపరింఛెండెంటు ప్రమోషన్ వచ్చినట్లయితే, యిక్కడ సూపరింఛెండెంటు యొక్క జీతం చాలా శక్తువ, అందుకోసం ఆ ఫస్టు ప్రమోషన్ లో ఆంధ్రకు సంబంధించిన 200/- గ్రేడు తీసుకొంటున్నారు. ఈ ప్రకారంగా, Higher scale తీసుకోవడంవల్ల తెలంగాణా ఉద్యోగస్తులు, సర్వీసెస్ కు సంబంధించి లో ఉంచబడుతున్నారు. ఈ రోజున 3rd grade clerk నియమించబడ్డారంటే ఆయనకు అదే పెర్మనెంటు పోస్టు. మన ఆంధ్రలోలాగ రెగ్యులర్ సర్వీస్ కాదు L. D. C., U. D. C. కావడం, U. D. C. సూపరింఛెండెంటు కావడం, సూపరింఛెండెంటు అనిపెంటు సెక్రటరీ అయ్యే అర్హతలు తెలంగాణా సర్వీసెస్ లో లేవు. 3rd grade clerk is a permanent 3rd grade Clerk. అలాగే అన్ని ఆంధ్రప్రదేశ్ యేర్పడిన ఫలితముగా యేనాడూ ఊహించని ఫలితాన్ని తెలంగాణా ఉద్యోగస్తులు పొందుతున్నారు. దీని వల్ల ఆంధ్ర ఉద్యోగులకు నష్టం జరుగుతోంది. ఈనాడు ఒక L. D. C. ఆంధ్ర ప్రాంతములో ఉంటే అతనికి మూడు సంవత్సరాల సర్వీసు ఉంటుంది. కాని తెలంగాణాలో ఉండేటటువంటి L. D. C. కి ఎనిమిది సంవత్సరాల సర్వీసు యుంటుంది. కాబట్టి Question of promotion వచ్చేసరికి తెలంగాణా L. D. C. ప్రమోషన్ కావడానికి అవకాశం ఏర్పడుతోంది కాని ఆంధ్రకు సంబంధించిన L. D. C. ప్రమోషన్ కావడానికి యీ వేళ కాదు- వచ్చే పది సంవత్సరాలకైనా ప్రమోటు అయ్యే అవకాశం లేదు. వారికి పెర్మనెంటు పోస్టు లేదు. సీనియారిటీ ఉన్న ఫలితముగా, వారి యొక్క seat up ఫలితముగా- యీనాడు ఆంధ్రదేశంలో యున్న ఆంధ్ర ఉద్యోగులు L. D. C. U. D. C. సూపరింఛెండెంటులలో ఎక్కడ ఉన్నా సర్వవిధాలా నష్టపడుతున్నారు. కోవరేటివ్ కాబట్టి సంబంధించి చూచి నట్లయితే 1954-55 లో సివిల్ సప్లయ్ లో రిట్రైన్ కాబడిన ఇద్దరికి- అదివరకు వారు రిజిస్టర్ ఆఫీసర్స్ గా పనిచేసియుండుటచేత, ఊయింట్

రిజిస్ట్రారుగ్రేడు యి వ్యా ల నే ఆ లో చ న సె క్ర టే రి య ట్
 లెవెలులో జరుగుతున్నదంటే చాలా దురదృష్టకరమైన
 విషయమని అంటున్నాను. రీజినల్ ఆఫీసరుగా వారు మాత్రమే కాదు,
 మా డిప్యూటీ రిజిస్ట్రార్లు కూడా, ప్రెజిడెన్సీలో డిప్యూటీ రిజిస్ట్రారులైనప్పుడు
 రెండు, మూడు జిల్లాలకు ఒక డిప్యూటీ రిజిస్ట్రారు ఉండేటప్పుడు, రీజినల్
 ఆఫీసర్లుగా పనిచేశారు. ఈరోజున సెంట్రల్ ల్యాండుమార్బుగేజ్ బ్యాంక్
 వ్యవహారాలు పరిశీలించేందుకు ముగ్గురు డిప్యూటీ రిజిస్ట్రారులు పని
 చేస్తున్నారు. వారికి ఉన్న qualifications యేమిటి? కోపరేటివ్
 టెస్టు ప్యాసయ్యారా? లేకపోతే ఆడిట్ టెస్టు ప్యాసయ్యారా? బుక్
 కీపింగు అండ్ అకౌంటెన్సీ ప్యాసయ్యారా? వారికి ఉన్న expe-
 rience యేమిటి? వీరందరిని డిప్యూటీ రిజిస్ట్రారుగా top మీదపెట్టి,
 వారికి మాత్రమే జాయింటు రిజిస్ట్రారుగా ప్రమోషన్ యివ్వడానికి
 ఆలోచించినట్లయితే, ఆంధ్రదేశంలో ఉన్న ఎంతమంది డిప్యూటీ రిజిస్ట్రారు
 లకు అన్యాయం జరుగుతున్నదీ శ్రీకృతేరియట్ లెవెలులో - మంత్రి
 వర్గం ఆలోచించవలసిన అవసరం లేదా అని ప్రశ్నిస్తున్నాను? అంతే
 కాదు. 90/- రూ. లు, 100/- రూ. లు, 150/- రూ. లు, తీసుకొంటున్న
 సీనియరు ఇన్ స్పెక్టర్లు సందర్భి కూడా, ఆంధ్రలో ఉన్నటువంటి సీనియరు
 ఇన్ స్పెక్టర్లతో equate చేయమని ప్రభుత్వం N. G. O's కమిటీ సిఫారసు
 చేసిన తరువాత కూడా, ప్రభుత్వం తమదగ్గర ఆకాగితాలను నెలల వర్యం
 తము ఎందుకు ఉంచుకొంది? దీనికి కూడా అనుమానం లేకపోలేదు.
 ఇప్పుడు ఉన్నటువంటి సీనియరు ఇన్ స్పెక్టర్లు అందరికీ Qualifications
 లేకపోయినా, టెస్ట్ లు లేకపోయినా, కోఆపరేట్ సజ్ రిజిస్ట్రారుగా తీసు
 కొనివచ్చి వై న ప్లెట్టాలని అనుకొంటున్నట్లు తెలుస్తున్నది. అలా పెట్టడం
 సంభవిస్తే నేను ముందు చెప్పినట్లు వీరికి పది సంవత్సరాల సర్వీస్ ఉంటుంది.
 ఇప్పుడు C. S. R. గా ఉన్నటువంటి ఆంధ్ర ఉద్యోగులకు ఒకటి రెండు
 సంవత్సరాలు మాత్రమే ఉంటుంది. ఒక L. D. C. నుంచి లేకపోతే
 జూనియర్ ఇన్ స్పెక్టరునుంచి, సీనియర్ ఇన్ స్పెక్టరునుంచి, C. S. R.
 పోస్టుకు వచ్చేందుకు 15 సంవత్సరాల కాలం పడుతుంది. కాని
 ఈ 15 సంవత్సరాలు అయినా, ఒక C. S. R. మీద, ఈ సీనియర్
 ఇన్ స్పెక్టరు, పదిదముగాను Qualifications లేకుండా, Tests Pass
 కాకుండా, వైకవచ్చేటట్లుగా ఉంటే, ఆంధ్రదేశంలో వచ్చేపది సంవత్స
 రాలలో రానున్నటువంటి డిప్యూటీ రిజిస్ట్రార్లు కంటే, తెలింగాణానుంచి

తాలూకాలలో డెల్టాప్రాంతాలలోని 17 తాలూకాలలో పెట్టటమే సాధ్యమవుతుంది కాని అన్ని తాలూకాలలో సాధ్యం కాదు. ఆ విషయం ప్రభుత్వము ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను. ఇప్పటికి అగ్గనైజ్ చేస్తున్న సొనైటీలు చాలా వున్నాయి. వాటిని రిజిస్టరు చేయకుండా వెక్కు త్రోసి వేస్తున్నారు. నెల్లూరు జిల్లాలో దగ్గి తాలూకాలోని మార్కెళ్ళలో ప్రజలు ముందుకువచ్చి, కోరిన వాటాధనం ఇచ్చినా, డిపూటీరిజిస్ట్రారు రికమెండ్ చేసినా రిజిస్ట్రారు ప్లానింగ్ కమిషన్ వారు చెప్పిన డైరెక్ట్ ని అడ్డురావటంవల్ల తాను రికమెండ్ చేయటంలేదని వారు చెప్పటంవల్ల అక్కడ ఆ సంఘం యేర్పాటు చేయటానికి వీలులేకపోయింది.

అలాంటి పరిస్థితులలో ప్రజలకు ఈ సహకార ఉద్యమము ద్వారా సహాయము చేయాలి అనుకొన్నప్పుడు, పరస్పర సమ్మత్య దృక్పథము అవసరము. మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వము, కేంద్ర ప్రభుత్వము అవలంబిస్తున్న పద్ధతులవల్ల యీ సహకారోద్యమము కుంటుపడడానికి అవకాశం ఉన్నది. ఈ నాడు కుటీర పరిశ్రమలకు ఆలనా పాలనలేదు. దీని పైనా స్పినింగ్ కు సంబంధించి, యెవరికైనా బాధ్యత ఉన్నదా? లేక సూపర్ విజన్ కు సంబంధించి యెవరికైనా బాధ్యత ఉన్నదా? టెక్నికల్ గా, మూవర్ వైజిస్ట్రాఫ్ యిచ్చేదానికి యెవరికి బాధ్యత ఉన్నది? ఎవరిని అడిగినా “కోపరేటివ్ డిపార్టుమెంటుకు మాకు సంబంధంలేదు” అంటారు. ఇండస్ట్రీయల్ డిపార్టుమెంటును అడిగితే మాకు సంబంధంలేదు అంటారు. నిజముగా సహకార సంఘాలద్వారా యీ చేతివృత్తులను బాగు చేయాలి అనుకొంటే, అన్ని వృత్తులకు సహకార సంఘాలు పెట్టి ఒక ప్రత్యేక జాయింట్ రిజిస్ట్రారును వేయండి! ఈ నాడు అశేషమైపోవంటి చేతివృత్తులన్నింటికీ జాయింట్ డైరెక్టరు ఆఫ్ ఇండస్ట్రీస్ ఉన్నాడు. అంత మాత్రంచేత చాలదు. అడ్మినిస్ట్రేటివ్ వ్యవహారము, ఫైనాన్సింగ్ వ్యవహారము, మూవర్ విజన్ వ్యవహారం అన్ని పరిశీలించుటకు మరొక జాయింట్ రిజిస్ట్రార్ ఆఫ్ కోపరేటివ్స్ చాలా అవసరం. అంతేకాకుండా ఫైనాన్సింగ్ ప్రోజెక్ట్, మార్కెటింగు ప్రోజెక్ట్, రామెటీరియల్స్ ప్రోజెక్ట్- ఈ మూడింటిని పరిష్కరించడానికి ఒక సెంట్రల్ ఇన్ స్టిట్యూషన్ ను ఏర్పాటు చేయాలి. ఈ రోజున దీర్ఘకాలిక అప్పులు ఇవ్వడం కోసము ల్యాండు మార్ఫింగ్ బ్యాంకు పెట్టినారు. పార్సు టర్రములోన్న ఇవ్వడం కోసము స్టేటు ఆఫ్ బ్యాంకు పెట్టి వీవర్సుకు సహాయం చేస్తు

న్నప్పడు, గృహ పారిశ్రామిక సహకార సంఘాల పనిపాటలను, సమన్వయము చేయడానికి ఒక సెంట్రల్ ఇన్ స్టిట్యూషన్ ను పెట్టకూడదా? నాలుగు సంవత్సరాలనుంచి చెబుతూన్నప్పటికీ ప్రభుత్వం అట్టి సంఘ ఏర్పాటుకు పూనుకోకుండా ఉన్నదంటే విమర్శించడానికి అవకాశం యిస్తున్నారు అని చెప్పవలసి వస్తుంది.

మొన్న జనరల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ డిమాండు చర్చకు వచ్చినప్పుడు ఆంధ్ర ఉద్యోగులు లాభించి పోతున్నారని, తెలంగాణా ఉద్యోగస్తులకు అన్యాయం జరుగుతున్నదని అటు ఆంధ్రసభ్యులు, ఇటు తెలంగాణా సభ్యులు కూడ మాట్లాడారు. ఈ విషయంలో కొన్ని వివరాలను సూత్రము ఈ సభముందు పెట్టదలచుకొన్నాను. తెలంగాణా ఉద్యోగులకు లాభం కలుగజేయాలనే ఉద్దేశ్యముతో ఆంధ్ర ఉద్యోగులకు నష్టము కలిగించడానికి, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ప్రయత్నించకూడదని మాత్రం, ప్రత్యేకంగా విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ఎందువల్లనంటే యీ ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం anxiety వల్లగాని, నిర్బంధమువల్లగాని, లేక ఒత్తిడి యొక్కవ అగుటవల్లగాని, ఆంధ్ర ఉద్యోగులకు నష్టంవచ్చే ప్రయత్నం తలపెట్టవచ్చు. Merge అయ్యే లోపున ఆంధ్రలో ఉన్నటువంటి యావన్మంది ఉద్యోగులు, పెర్మనెంటు చేయబడ్డారా? తెలంగాణాలో ఉన్నటువంటి ఉద్యోగులందరూ, వారు యే కేటగిరీలో ఉన్నప్పటికీ 3rd grade లో ఉన్నా, 2nd grade లో ఉన్నా, 1st grade లో ఉన్నా, అసిస్టెంటు సెక్రటరీ గ్రేడులో ఉన్నా, డిప్యూటీ సెక్రటరీ గ్రేడులో ఉన్నా- యే పోస్టులో అయితే ఉన్నారో. ఆ పోస్టులోనే పెర్మనెంటు చేయుట జరిగినది. దీనినిబట్టి తెలంగాణా ఉద్యోగులకు terminal benefits యేవిధముగా ఉంటాయో ఆలోచించుకోవచ్చు. కాని ఆంధ్రకు సంబంధించినది రెగ్యులర్ సర్వీస్ కావడంవల్ల, మనకు ఉన్నటువంటి substantive posts కు, working posts కు యే విధముగానూ సంబంధము లేదు. ఉదాహరణకు జోసెఫ్ శెడ్డిగారు యిప్పుడు Joint Registrar of Co-operative societies గా వర్కుచేస్తున్నప్పటికిని అయన hold చేస్తుండే substantive post యే C. S. R. లేక యే సీనియర్ ఇన్ స్పెక్టర్ అయివుంటుంది. జాయింట్ రిజిస్ట్రార్ ఆఫ్ కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీస్ గా పనిచేస్తున్న జోసెఫ్ శెడ్డిగారు ఆంధ్రప్రాంతమునుండి రిలైరు అయితే ఆయనకు రాబోయే terminal benefit ఒక C.S.R. పోస్టుమీదనే

*శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య :- తక్కువ ఋణములనుకాని, ఎగ్రికల్చరల్ ఇంప్రూవ్ మెంటులోన్స్ కాని, మెయ్యూర్ లోన్స్ గాని ఈనాడు ప్రభుత్వము తన స్వంత నిబ్బందిద్వారానే పంపకం చేయిస్తున్నది కాని రైతులకు చేరవలసిన పరపతి సౌకర్యము సహకార సంఘాలద్వారా చేరినపుడే ఎవరికో ఒకరికి ఈ సౌకర్యములు అదనంగా కలుతున్నవనే భావం ప్రజలలో తొలగటానికి అవకాశం ఉంటుంది అన్యాయముజరిగితే సహకార సంఘములలో అప్లీయచేసుకోటానికి అవకాశం వుంటుంది.

టనర్ లాప్సింగ్ తగ్గించటానికి మన ప్రభుత్వము ఎటువంటి పద్ధతులూ అవలంబించటములేదని మనకు తెలుస్తూనే వున్నది. గవర్నమెంటుకు సంబంధించినవి విలేజ్ క్రెడిట్ సొసైటీలు చాలా వున్నవి. వాటికి సెంట్రల్ బ్యాంకులు అప్పు ఇవ్వకూడదు అన్న కారణంచేత వాటి పునరుద్ధరణకు ఎవరూ పూనుకొనటంలేదు. కొంతమంది సభ్యులు తీసుకొన్న బాకీని చెల్లించరు. ఈ సంఘాలు గవర్నమెంటు క్రిందవుంటే, కొన్ని సభ్యులు చేరినా, పాత సభ్యులు అప్పు తీసుకొనకుండావుంటే, వారికి అప్పులు ఇప్పించే పద్ధతిని ప్రభుత్వం ప్రవేశపెడితే ఈ సంఘములు పునరుద్ధరింపబడటానికి వీలువుంటుంది. తెలంగాణాలోని రైతులు ఈనాడు పరపతి సంఘాలు కావాలని కోరుతున్నారు. ఈ రోజు వున్న సంఘములు, వున్న అస్థినిబట్టి అప్పులను ఇచ్చే అధికారమును కలిగివున్నవి. రెండు ఎకరాల మాగాణిగల రైతుకు, అతను కట్టే శిస్తుకు 5 రెట్లు అప్పు ఇవ్వటానికి అవకాశంవుంది. అదే విధముగా మెట్టభూమి కలిగిన రైతుకు, అతను కట్టే శిస్తుకు 10 రెట్లు అప్పుదొరికే వీలువున్నది. తోటలపై కూడా అదే విధంగా అప్పుదొరికే అవకాశం వున్నది. ఈ విధానమువల్ల తెలంగాణా ప్రాంతములో ఈ సంఘాలలో చేరిన రైతులకు, కావలసినంత అప్పు లభించటములేదు. అక్కడ లాక్విసైట్ కోపరేటివ్ సొసైటీలకు యిస్తున్న షేర్ కాపిటల్ ను తెలంగాణాలో కూడా సెంట్రల్ కోపరేటివ్ బ్యాంకుకు ఇచ్చి, వాటియొక్క మ్యాగిస్ట్రేట్ బాంక్ యింగ్ కెపాసిటీని పెంచితే, రిజర్వు బ్యాంకులోని క్రెడిట్ ను సెంట్రల్ బ్యాంకు తీసుకొని రైతులకు పంపకం చేయటానికి అవకాశము వుంటుంది. ఈ large sized societies ను దూరల్ బ్యాంకులను సెంట్రల్ బ్యాంకు దయాదాక్షిణ్యాలపై వదలటానికి వీలులేదు. ఈనాడు అప్పు కావాలని దరఖాస్తుపెడితే 4, 7 తెల్ల పరకు వమాధానము రావటంలేదు. అందువల్ల ఈ సహకార

సంఘాలపై ప్రజలకుగల అవిశ్వాసాన్ని తొలగించటానికి సెంట్రల్ బ్యాంకులో కొన్ని Laws ను provide చేసి Loan Committees ను ఏర్పాటు చేయాలి. ఆ ప్రాథమిక సంఘాలు పంపించే దరఖాస్తులను వెంటనే పరిశీలించి అప్పులు ఇచ్చే అధికారమును ఆ కమిటీకి ఇవ్వాలి. లేదా ప్రెసిడెంట్ కు ఇవ్వాలి. లేదా డిపార్టుమెంటునుండి వచ్చిన ఆఫీసర్ కు “ఈ పరిమితిలోపు వచ్చిన ధరఖాస్తులకు” అప్పులు మంజూరుచేసే అధికారమును కలుగజేయాలి. అలా చేస్తేనే రైతుల పరిస్థితిని బాగు చేయటానికి వీలువుంటుంది.

మార్కెటింగ్ సొసైటీల గురించి మంత్రిగారు ఎంత గొప్పగాచెప్పినా, రైతులకు ఏ హక్కులు, ఏ సదుపాయములు కల్గినాయని ఆలోచిస్తే అట్టివి తక్కువని స్పష్టమవుతుంది. విజయవాడలో వున్న మార్కెటింగ్ సొసైటీ ఉల్లిపాయల ఎగుమతికిగాని, మిర్చి ఎగుమతికిగాని, పమి కృషి చేయటంలేదు. వాణిజ్య పంటల ఎగుమతికి విజయవాడలోని మార్కెటింగ్ సొసైటీ ఎగుమతి చేయాలంటే డబ్బు ఎక్కడనుండి వస్తుంది? షేర్ కాపిటల్ ఎంత? మార్జినుమ్ బారోయింగ్ కెపాసిటీ ఎంత? ఫ్లేటు బ్యాంకుగాని, రిజర్వు బ్యాంకుగాని ఇచ్చిన credit ఎంతో మంత్రిగారు ఆలోచించాలని మనవిచేస్తున్నాను. వాణిజ్య పంటల ఎగుమతికి కృషి చేస్తున్నామని చెప్పటమేకాని క్రియలో రైతులు, వర్తకుల దయాదాక్షిణ్యాలపై ఆధారపడివున్నారు. “Co-operative marketing is completely a failure in Andhra Pradesh” అని చెప్పటానికి మనం సిగ్గు పడవలసినవనిలేదు. ప్లాన్ లో large sized societies గురించి ఉదారంగా సెలవిచ్చారు. ఢిల్లీలో కూర్చునివున్న ప్లానింగ్ కమిషన్ “రెండుమైళ్ళ విస్తీర్ణములో, నాలుగువేల జనాభా కలిగిన ప్రాంతములో 10 వేల వాటాధనము వసూలుచేసే large sized societies పెట్టటానికి వీలువుంటుంది, మేము షేర్ కాపిటల్ లో పార్టీసిపేషన్ అంగీకరించటానికి వీలువుంటుంది” అని చెబితే ఆంధ్రదేశములో అటువంటి పరిస్థితులు వున్నాయా? అని మన ప్రభుత్వము ఆలోచించవలసి వుంది. వారు చెప్పినట్లుగా రెండుమైళ్ళ విస్తీర్ణములో నాలుగువేల జనాభా కలిగిన ప్రాంతములో, 10వేల వాటాధనం ఇవ్వగల ప్రదేశములేనప్పుడు large sized societies పెట్టటము సాధ్యముకాదని చెప్పటం మంచిదికాదు. ఆంధ్రదేశములో వుండే

వచ్చేటటువంటి సీనియర్ ఇన్ స్పెక్టర్లు డిప్యూటీ రిజిస్ట్రార్లు కావడమే కాకుండా, వారే సీనియరుగా ఉండి, ఆంధ్రప్రదేశ్ యావత్తూ వారిపరిపాలనలోనే, వచ్చే 80 సంవత్సరాల వరకు సాగడానికి అవకాశం ఉంది. కాబట్టి ప్రభుత్వం చాలా దూర దృష్టితో ఆలోచించాలి. ఈ సందర్భంలో యేనిర్ణయం చేస్తే, యేవిధముగా ఆంధ్ర ఉద్యోగులకు ఎఫెక్టు అవుతుందో, అనే ఆలోచన లేకుండా, మనం anxiety తో, తెలంగాణాతో కలిశాము. అది వెనుకబడిన ప్రాంతము, అంటే- తెలంగాణా కంటే వెనుకపడిన ప్రాంతాలులేవా అని అడుగుతున్నాను? తెలంగాణాలో కూడా ముందుగా ఉన్న ప్రజలు లేరా అని అడుగుతున్నాను? ఈ వేళ గుంటూరు జిల్లాను తీసుకుంటే బాపట్ల తాలూకా, రేపల్లె తాలూకా, తెనాలి తాలూకాలు మాత్రమే కాస్త ముందుకు వచ్చాయి కాని, ఒంగోలు, వినుకొండ, మాచర్ల తాలూకాలలోని ప్రజలు తెలంగాణాలో కంటే నికృష్టమైన జీవితాన్ని సాగిస్తున్నారని మనవిచేస్తున్నాను. “తెలంగాణ” “ఆంధ్ర” అనేటటువంటి భేద భావాన్ని, రెవ్వకొట్టి స్వప్రయోజనం కోసము ప్రయత్నించడము మంచిదికాదని విజ్ఞప్తిచేస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ పి. వరసింహస్వామి (పాలకొండ):- అధ్యక్షా! Co-operation అంటే అందరి Co-operation అని అర్థము. అందరికి సహాయంచేయాలనే ఉద్దేశ్యంతోనే ఈ శాఖ పెట్టాము. ఈ శాఖవ్యవహారాలు సక్రమంగా ఉండేలాగ చూడవలసిన ఆవశ్యకత ఎంతైనా ఉంది. కానీ ఈ నాడు ఈ Department లో చాలా అక్రమాలు జరుగుతున్నాయని మనవిచేస్తున్నాను. క్రింద నుంచి రైతులు, ప్రజలు పంపుకొన్న కాగితాలకు 6 సంవత్సరాలైనా పై అధికారులు సమాధానం ఇవ్వనివరిస్థితిలో ఉన్నారు. ఈ Department శ్రీకాకుళం జిల్లాలో చాలా అన్యాయాలు చేస్తోందని మనవిచేస్తున్నాను. ఆక్కడి Society President అన్యాయం చేశారని ఒక అర్జీ పెట్టుకొంటే దాని విషయమై బొత్తిగా action తీసుకోలేదు, ఎవరోవాకి ఉన్నారని పాలకొండ Society ని రెండు సంవత్సరాల క్రితం “నూవర్ సిడ్” చేశారు. చెంటనే వాకి ఉన్న డబ్బుకట్టేసి, మాకు Society ని పెట్టమని రెండు సంవత్సరాలనుంచి అడుగుతున్నా ఈ నాటివరకూ దానికి దిక్కుదివాణం లేదు.

[Sri S. Ranganatha Mudahar in the Chair]

Department కు ఎన్ని అర్జీలు పెట్టుకొన్నా లాభంలేకుండా ఉంది. ప్రభుత్వం ఉన్నదా? లేదా? ఉద్యోగస్థులు ఏమిచేస్తున్నారు? వారు జీతాలు తీసుకొంటున్నారా? లేదా? అని ప్రజలు మావద్దకువచ్చి అడుగుతున్నారు. ఈ ఉద్యోగులు చేసిన దానికి ప్రభుత్వానికి కూడా affect ఇస్తోందని నేను మనవిచేస్తున్నాను.

పాలకొండ తాలూకా బాసూరు గ్రామం మూడువేల జనాభా గల ప్రాంతం. ఈ గ్రామ ప్రజలు తమకు ప్రత్యేకంగా Society కావాలని సొమ్మువసూలుచేసి, ఒక సంవత్సరంనుంచి Society ని ఏర్పాటుచేయమని అడుగుతున్నారు, Block లో కూడా petition పెట్టుకొన్నారు. Deputy Registrar వచ్చి ప్రక్కగ్రామంలోని Society లో చేరమని చెబుతున్నారు. “మాబ్రతుకు మేము బ్రతుకుతాము, ఎప్పటి డబ్బు అప్పుడు కట్టివేస్తాము, మాకువేరే Society కావాలి” అని ప్రజలు అడుగుతుంటే, మధ్యన మంత్రసానిలాగా ఈ Deputy Registrar ఆ విధంగా ఎందుకు చెబుతున్నారు? వారు ప్రజలకు అన్యాయంచేస్తున్నారు.

పాలకొండ, చీపురువల్లి, పార్వతీపురం, బొబ్బిలి, సాలూర్, ఈ అయిదు తాలూకాలు పాతవిశాఖవట్టణం జిల్లాలో ఉండేవి. ఇదివరకు గంజాం జిల్లా వేరుగాఉండేది. తరువాత గంజాంజిల్లానుంచి ఆరుతాలూకాలు వేరయ్యాయి. ఈ ఆరు తాలూకాలు, విశాఖ జిల్లాలోని పైన చెప్పిన అయిదు తాలూకాలను కలిపి ఒక జిల్లా ఏర్పాటు చేశారు. ఈ విధంగాచేసినందుకు సంతోషించాము. శ్రీకాకుళంలోని Co-operative Bank ఎంతకాలం క్రిందటపుట్టిందో? ఎన్నిసార్లు “నూవర్ సిడ్” అయిందో తెలిసికోవలసిందని కోరుతున్నాను. దీనిచరిత్ర “పుబ్లిరో పుట్టి, మఖలో మాడిపోయినట్లు” కనిపిస్తున్నది. ప్రతి సంవత్సరం ఈ Bank రావడం డబ్బుతినేస్తున్న కారణంచేత, “నూవర్ సిడ్” చేయబడడం జరుగుతోంది. మేము సుఖితుంగా బ్రతుకుతున్నాము, మా ప్రజలందరూ సౌఖ్యంగాఉన్నారు. ఇప్పుడు మా Co-operative business అంతా విజయనగరం Bank తోనేఉంది కాబట్టి మమ్మల్ని ఈ విధంగానే బ్రతకనియింది. మమ్మల్ని అనవసరంగా ఈ గందరగోళంతోనిండిన శ్రీకాకుళం Bank తో మాత్రం కలుపవద్దని కోరుతున్నాను. లేదా మా అయిదు తాలూకాలను వేరేఉండనియింది. మేము ఏదోకొంతఉన్నవారి ఇంటిలో ఉన్నాము. లేనివారి ఇంటికి తీసుకుపోయి కలుపుకామంటే చాలా

అన్యాయం జరుగుతుందని నేను మనవిచేస్తున్నాను. ప్రజలందరు సమ్మతిస్తేనే శ్రీకాకుళం బ్యాంకులో కలవడం జరగాలి కాని, రాజకీయాలను ఈ వ్యవహారాలలో ప్రవేశపెట్ట వద్దని నేను మనవిచేస్తున్నాను. ఈ రాజకీయాలవల్లనే Srikakulam Bank ఈ స్థితికివచ్చింది. మమ్మల్ని మాత్రం ఈ రాజకీయాలలో కలవవద్దని మనవిచేస్తున్నాను.

కృష్ణా, పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలలో దగ్గర దగ్గరగా Co-operative Banks ఉన్నాయి. ఇదేవిధంగా చాలా చోట్ల ఉన్నాయి. “మాకు డబ్బు ఉంది. మేము ఏ సంవత్సరం బాకీలు ఆ సంవత్సరం ఇచ్చివేస్తాం, మాకూ ప్రత్యేకంగా ఒక Bank పెట్టమని అడుగుతున్నవారిని తీసుకుపోయి, రాజకీయ గందరగోళాలతో నిండిన Bank తో కలుపుకామనడం చాలా పొరపాటని మనవిచేస్తున్నాను. మమ్మల్ని విజయవగరం బ్యాంకులోనే ఉండనీయండి, ఏరెండో బ్యాంకులోను కలువవద్దని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ యర్. రెడ్డిజాదాసు (పాతపట్నం-జనరల్): అధ్యక్షా! నేడు సహకార శాఖా మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన వద్దను ఆమోదిస్తూ, కొన్ని సలహాలు చెప్పి దలిచాను. ఈ వద్దపై మంత్రిగారు మాట్లాడుతూ Co-operative forming గురించి పరిశీలన చేయడానికి మనవారు కొందరు చైనా వెళ్ళినట్లు చెప్పారు. ఒక్క విషయాన్ని మాత్రం మంత్రిగారి దృష్టికి, ప్రభుత్వ దృష్టికి తేదలచుకొన్నాను. చైనాలోని పరిపాలనా వ్యవస్థను, మన పరిపాలనా వ్యవస్థను పక్కమంగా పరిశీలన చేయవలెనని కోరుతున్నాను. చైనా, రష్యాలలో జరుగుతున్న విధంగా మనం కొరడాపట్టుకొని చేయిస్తే co-operative ఉద్యమమేకాదు, ఏ ఉద్యమమైనా, ఏవిధంగానైనా విజయవంతం చేసికోవడానికి అవకాశం ఉంది. కానీ మనది ప్రజాస్వామ్యం. ఇక్కడ ప్రజలలో చైతన్యం రావాలి. ప్రజలే దీనికి పూనుకోవాలనే పరిస్థితులు వచ్చినప్పుడు దీనిని సక్రమంగా చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. సహకార ఉద్యమంలో అనేక అవకతవకలు ఉండటం సహజం. ఎందుచేతనంటే ఈ Act ను బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదులు, ఎదో కొంతవరకు చైతులకు, ప్రజలకు credit facilities కలిగిస్తున్నామని చెప్పడానికి ప్రయత్నించేసి సృష్టించారు. ఆ Act ను మనం అమలు చేయడానికి ప్రయత్నిస్తున్నప్పుడు, అది సఫలంకాదు. దీనివల్ల ప్రయోజనం మాత్రం పొందలేమని మనవిచేస్తున్నాను. ఇంతవరకు సహకార శాఖలలో జరిగిన విషయం ఏమిటి? ఇప్పుడు Co-operative Central

Bank లో ఉన్న finance ఎంత? దానిపై మనం ఒక net work of Societies ప్రారంభించాలని ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. పీటికి ఎక్కడ నుంచి credit వస్తుందనేది ఆలోచించకుండా మనం Societies ప్రారంభిస్తున్నాము. పీటికి సొమ్ముఇచ్చే అవకాశాలు లేకపోతున్నాయి. ఈవరిస్థితులలో సహకార ఉద్యమం ఒక పరిమితిలేకుండా ముందుకు పోవాలని ప్రయత్నంచేసినప్పుడు, దానికి కావలసిన ధనం ఎక్కడనుంచి తేగలమో ఆలోచించమని కోరుతున్నాను. ప్రభుత్వం ఇచ్చిన లెక్కల ప్రకారం మన ఆంధ్రదేశంలో ఉన్నరైతాంగానికి సంవత్సరానికి కనీసం రు 90 కోట్లు అప్పు కావాలని ఉంటే, దానిలో 4% లేక 5% ఈసహకార సంఘాలు ఇస్తున్నాయంటే, ఇవి రైతాంగానికి కలిగించే పరపతి ఏమాత్రమో మనం ఊహించుకోవచ్చు. అందుచేత ఈ Act ను సరిదిద్దాలని Co-operative Societies ను రద్దుచేయాలని కోరుతున్నాను. ఈనాడు ఉన్న co-operative Societies సక్రమంగా పనిచేయడంలేదని ప్రతివారు అంగీకరించక తప్పదు. ఎందుచేతనంటే Co-operative Society లో రు 250/- లేక రు 500/- లేక రు 1000/- లు అప్పు ఇస్తున్నప్పుడు, సంవత్సరంనాటికి తిరిగి అప్పు తీర్చుంటున్నాము. వారిలో ఎవరైనా తీర్చలేదంటే, మళ్ళీ కొత్త loan ఇవ్వడానికి అవకాశం లేదంటున్నాము. ఈవరిస్థితులలో ఎన్ని Societies సక్రమంగా పనిచేయగలవో, ప్రభుత్వం యోచన చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను.

Rural Banks ఉన్నాయి. ఇవి ఎంతవరకు విజయవంతంగా ఉన్నాయో అని విచారిస్తే విజయవంతంగా లేవని, విజయవంతం అయ్యే అవకాశంకూడా లేదని మనవిచేస్తున్నాను. ఈనాడు రైతులకు ఇస్తున్న అప్పులు సహకార సంఘాలద్వారా కాకుండా, వ్యక్తిగత హామీలతో ఒకలక్ష జనాభాకు ఒక Bank ను స్థాపించి, ప్రతివ్యక్తికిక్రెడిట్ సౌకర్యం కలిగించాలి. రైతులకు సంబంధించిన వ్యవహారాలను, ఇతరసంబంధాలను సాగించాలి. District Co-operative Bank కు multi-purpose activities ఉన్నాయి. Small Scale Industries, Fisheries Societies, Co-operative Housing Societies పెట్టాలని చూస్తున్నాము. పీటన్నింటికి కూడా డబ్బు సమకూర్చుకోవాలి. Co-operative Central Bank కేవలం ఒక ప్రక్క రైతులకు సహకారం చేస్తూ ఇంకో ప్రక్క అప్పు చేయడం అవుతోంది.

శ్రీకాకుళంలోని Co-operative Bank విషయంలో ఏదో అన్యాయం జరుగుతోందని నామిత్తుడు చెప్పాడు. ఈ బ్యాంకుకు Co-operative Societies వల్ల ఒక్క కానీ కూడా నష్టం రాలేదని నేను గట్టిగా మనవి చేస్తున్నాను. దీనికి వచ్చిన నష్టం, ఉద్దానం, అముదాలవలన మార్కెటింగ్ సొసైటీల వల్లనే వచ్చింది. ఈ రెండు Societies వల్ల రు. 3 లక్షలు నష్టం వచ్చింది. ఈ Societies కు financing Bank, Srikakulam Co-operative Bank కావడంచేత ఆ నష్టం దీనిపై నష్టపడం, Bank యొక్క గౌరవానికి భంగం కలగడం, తద్వారా Deposits రాకపోవడం మూలంగా ఈ Bank దెబ్బతిన్నది. సామాన్య రైతాంగానికి ఇచ్చిన అప్పుల మూలంగా ఏమాత్రం ఈ Bank కు నష్టం రాలేదు.

Srikakulam Co-operative Bank లో ఏదో అన్యాయం జరుగుతోంది కాబట్టి మేము దానిలో చేరం, విజయనగరం బ్యాంకులోనే ఉంటామని చెప్పడం భావ్యం కాదు. వారు కావాలంటే ప్రత్యేక బ్యాంకు పెట్టుకోవచ్చు, లేదా విజయనగరం బ్యాంకులోనే ఉండవచ్చు. ము విజయనగరం బ్యాంకులో వుండటంకోసం, శ్రీకాకుళం బ్యాంకుపై చెడు ప్రచారం చేయడం మంచిది కాదు, భావ్యం కాదు. ఇట్లా చేయడం వల్ల శ్రీకాకుళం బ్యాంకుకు అన్యాయం చేసిన వారవుతారు. వాళ్ళు 'రాము' అంటే రమ్మనికోరేది ఎవ్వరూలేరు. అక్కడి ప్రజలకు ఈ Bank మీద విశ్వాసం కలిగినప్పుడే, వారిని రానియ్యండి. వారు రాకపోతే ఈ Bank సక్రమంగా పని చెయ్యలేదని కాదు. ముఖ్యంగా, అన్యాయం అనేది, ప్రజలలో కూడా ఉన్నది. Civic responsibility లేనంతకాలం ఈ సహకార సంస్థలను, నడపలేమన్నది, ప్రభుత్వము గమనించాలి. యుద్ధకాలంలో ఎన్నో Stores ఈ విధంగా పెట్టాము. కానీ ఏమీ లాభంలేకపోయింది. 10 వేల రూపాయలు మదుపు ఉన్న ఒక కోమటి, వ్యాపారంవల్ల; ఎన్నో మేడలు కట్టుకున్నాడు. 20 వేల, 50 వేల రూపాయలు పెట్టి మనం stores పెట్టితే, కొన్నాళ్ళు అయ్యేసరికి, liquidate అయి, ఆఖరుకు, 10,15 వేల రూపాయల నష్టం వస్తున్నది. ప్రజలే వీటిని సక్రమంగా నడుపుకోవాలి. ప్రజలలో Civic responsibility రావన్నాల్లా ఏదీ సక్రమంగా నడపడు.

రైతులకు credit facilities పుష్కలంగా కల్పించాలి. Individual liabilities ప్రకారం, తన అస్తిమీద, ఎంతో కొంత, రెండువేలో, లేక వెయ్యి రూపాయలో అప్పులు ఇయ్యండి. Bank నుంచి, తాను అప్పు తెచ్చుకొని తన transaction, తాను స్వయంగా చేసుకోవడం మంచిది. ఈ societies లో తాను, 5 వేల రూపాయలు అప్పుతెస్తే, తుదకు, మూడు వేలు వసూలై మిగతా రెండు వేలు వసూలు కాకుండా ఉండి పోతున్నది. ఈ విధంగావసూలు కాలేదు కాబట్టి కొత్త అప్పులు ఇవ్వలేమని society వాళ్ళు చెప్పడం, చాల అన్యాయం, ప్రస్తుతం $\frac{1}{4}$ వంతు బకాయి ఉంటుండగా కొత్త అప్పులు ఇవ్వమన్నారు. ఈ విధంగా కొంతవరకు సడలించారు. అది సంతోషమే, కాని ఆ $\frac{1}{4}$ వంతు అప్పు ఉండగాకొత్త అప్పుతీసుకొన్నవారికి electionలో ఓటింగుహక్కులేదన్నారు. అదేవిధంగా Society లకు, ఓటింగు హక్కులేకపోతే, అవి individual share holders చేతులలో పడిపోయే పరిస్థితి వస్తుంది. అందుచేత బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదులు తయారుచేసిన Act ను ఈవేళ ఉన్న పరిస్థితులనుబట్టి మార్పు కోవాలి.

ఈ సహకార సంఘాలకు, డబ్బు విరివిగా రావాలంటే, private రంగంలోఉన్న money lenders ను వెంటనే నిలిపివెయ్యాలి. వాళ్ళ ఇష్టానుసారంగా, నూటికి 2/-రూ.లకో 3/-రూ.లకో వడ్డీకి అప్పులు ఇస్తున్నారు. దీనిని మనం అరికట్టి Bank లను, సహకారసంస్థలను, ప్రోత్సహిస్తే కొద్ది వడ్డీరేటుతో money lenders వద్దఉన్న డబ్బు మనకే ఉపయోగపడుతుంది. ఈనాడు Co-operative movement ద్వారా, దేశంలో, సాంఘికంగా, ఆర్థికంగా, విప్లవము తేవడానికి మనం పూనుకుంటున్నప్పుడు, అనుభవశాలురైన అధికారులు, Co-operator లు, కూర్చొని, సమగ్రంగా ఆలోచించి ఈ రోజుఉన్న Co-operative Act లో మార్పులు తీసుకొనిరావాలి. కొత్త Act ను సృష్టించడానికి ప్రయత్నము చేసిననాడే. ఈ Co-operative movement లు నాలుగు అడుగులు ముందుకు పోవడానికి అవకాశం ఉంటుంది. Co-operative, farming వైపుకు పోతున్నాము. Weavers' Co-operative societies, smallscale industriesఇంకావేవో Societies, స్థాపించాలని అంటున్నాము. కాని, ప్రస్తుత పరిస్థితుల దృష్ట్యా ఈ Co-operative societies లు అన్నీ నష్టంపచ్చే మార్గంలో పోతుంటే, వ్యవసాయరంగంలో

Co-operative agricultural farming సందర్భంలో, మనం అనుకుంటున్నంత వేగంగా పురోగమించగలమా అన్న అనుమానం, ఈ నాడు కనిపిస్తున్నది. అందుచేత ఈ Act ను సవరించవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉన్నది. కావలసినవై, ప్రభుత్వమే వీటిపై కొంత అధికారం చెలాయించాలని కోరుతున్నాను. ప్రజలలో civic responsibility లేని అన్నాళ్ళు వాళ్ళకు ఎన్ని అధికారాలు ఇచ్చినా వాటివల్ల దేశం అంతా తొందరగా మారిపోతుందని అనుకోవడం చాల పొరపాటు. ఇది కేవలం ఓబ్బుర సంబంధించిన విషయం. మన factory లలో తయారవుతున్న చినుకులు, ఉక్కు, సిమెంటు మొదలైనవి తెచ్చి ప్రభుత్వ marketing societies ద్వారా రైతాంగానికి అందజేయలేని పరిస్థితులలో ఉన్నప్పుడు మనం వ్యవసాయ రంగంలో ముందుకుపోతున్నామని కబుర్లు చెప్పడం చాల పొరపాటు. ఈనాడు సహకార సంస్థలవల్ల, ప్రజల సహకారంద్వారా దేశంలో సాంఘిక, ఆర్థిక, విప్లవాన్ని తీసుకురావలసిన పరిస్థితులు మున్నప్పటికీ ఉన్నవి. అలాంటప్పుడు ఈ old Act ను తగలబెట్టి కొత్త Act ను అంటున్నప్పుట్టిచాలి. అంతేగాని మనకు ఉన్న కొద్దిపాటి resources లకు మనం ఎన్నో కార్యక్రమాలను దీనిద్వారా సాధించాలని అంటే, అది ఎన్నటికీ సాధ్యపడేదికాదు.

గ్రామాలలో, ప్రజలు, సహకార సంఘాలను ఏర్పాటు చేసుకోవాలని, తగు finance లేదని ఆందోళన చేస్తున్నారు. పోని, వాళ్ళకు బ్యాంకుల ద్వారా వస్తున్నాయంటే అదీ లేదు.

అందుచేత ఈ విషయాలలో ప్రభుత్వము తగు శ్రద్ధ తీసుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ బసవా మనీయా (Sri Basvamaniah) : जनाने सदरे मुकनेना के तवस्तुत से मैं जनान इज्जत मआब सदरलमहाम की खिदमत में चन्द पाइंदस लाना चाहता हूं। १३ जूलाई १९५० को इसी मुकनेना में सदरलमहाम साहब ने एक एलान किया था उसकी कापी मेरे पास मौजूद है। ६३३ सफे पर : Socialistic pattern really means to bring Co-operation and to bring prosperity to one and all, without difference to caste and creed. कोआप्रेटिव मुवमेंट के जरये अक्वाम के अन्दर गरीबी और अमीरी के फर्क को खतम करने का एलान किया था। मैं पूछना

चाहता हूँ यह सबज बाग का क्या हशर हुआ । उस हथेली में जनता का क्या हुआ । क्या वह बात आज बराबड़ पूरी हुई है । हम तो देखते हैं कि अमिर और अमीर होते जा रहे हैं । गरीब और गरीब होते जा रहे हैं । मजदूरों के अन्दर गरीबी इतनी बढ़ रही है कि एक कोढ़े-आतशफिशों की तरह उसका रद्देअमला हो रहा है । हमने देखा है कोत्तानूर ओंगोल पत्तीकोडा विजयनगर में । कोआ-प्रेटिव बेसिस पर अमीरों और गरीबों को एकसानियत पर लाने का जो एलान किया गया था वह सही साबित नहीं हो सका । ग्रेन बैंक तेलंगाने के हर गांव में है । लेवी पर पांच सेर के हिसाब से अनाज लिया गया लेकिन उसका इस्तेमाल क्या हुआ । वहां के जमीनदार उसको अपने हाथ में रखे । सैकड़ों खंडी अनाज उनके अपने मेनटल रेजरवेशन की वजह से खराब हो गया । इसको वहीं अपने जाती इस्तेमाल में लालिये । मैं कहूंगा कि उसकी आडिट होकर गवर्नमेंट उसको जबती में लाना चाहिये ।

दूसरी चीज़ हेड लूम कोआप्रेटिव सूसाइटीज के बारे में है । हुकूमत उसको ५० हजार रुपये कर्ज देती है । उसपर ४० हजार रुपये रिबेट देना बाकी है । और अगर सिलक देखा जाये ३ रुपये ६ आने रहता है । ऐसी सूरत में यह कैसे कामयाबी के साथ आगे बढ़ सकते हैं ।

पाली टेक्निक बिल्डिंग के लिये डिमेंड ४७ के तहत ६० लाख रुपये का मतालैवा श्री सदरूल महाम ने रखा है । यह पूरे ६० लाख रुपये आंध्र में खर्च हो रहे हैं । तेलंगाने में इसका कोई इस्तेमाल नहीं किया जाता । श्री गोपाल रेड्डो ने कहा था कि एक एक नया पैसा तेलंगाने में खर्च करेंगे । लेकिन अमली तौर पर वह हफ़ी गलत की तरह साबित हो रहा है । टाकाज और हाका मे बद-इन्तेजामा के बारे में ३ जूलाई को श्री सदरूल महाम ने.....

شری مہدی نواز جنگ :- درآپہر فرمائے کہ ہم کونسا قہمانی ہے
جسمیں تلنگانہ میں نہیں آندھرا میں خرچ کیا جا رہا ہے ؟

श्री बसवा मानैया । यह पालिटेक्निक बिल्डिंग में आप देखिये इसमें सिवाये नेल्लुर चित्तूर गुंटूर के तेलंगाने का एक नाम भी नहीं । इसलिये मैं इसपर इज्जत मआब सदरूल महाम साहब की तबज्जोह मबजूल कराना चाहता हूँ ।

टाका और हाका के मुताल्लेक १३ जूलाई १९५७ को इज्जतमाब सदरूल-महाम साहब ने बतलाया था कि यहाँ २० लाख की रकम का नुकसान हुआ है । इसके मुताल्लेक तहकीकात की गई है और रिपोर्ट मौजूद है । चीफ मिनिस्टर साहब ने कई बार फरमाया कि रिपोर्ट आपके सामने लायेंगे । मगर इन

अलफाज को अपोजीशन ने क्या बतलाया। वहाँ ४० लाख रुपये का तगल्लुव हुआ है ग़दरबूद हुआ है। यह खयालात कई बार आपके सामने रखे गये। आप क्यों एक इनक्वायरी कमेटी नहीं बिठाते। इस रिपोर्ट को हाउस के सामने क्यों नहीं लाते। हुकूमत क्या डरती है। हुकूमत क्यों धराती है। क्यों मिजकनी है। क्यों न हुकूमत का जवाब लिया जाये। इसके बारे में एक जज के जरये जैसे कि मुन्बरा व्योहार में छागला कमीशन के जरये तहकीकात करवाई गई क्यों तहकीकात नहीं करवाई जाती। आखिर क्या वजह है। चीफ मिनिस्टर चेलेन्ज करते हैं कि हम एक एक पैसे को तहकीकात के लिये तैयार हैं। कहते हैं कि हुकूमत के पास रिपोर्ट भी है। हमारा यह कहना है कि ४० लाख रुपये का ग़दरबूद हुआ है ग़बन हुआ है। हाका का सदर पहले सदरुलमहाम हुआ करता था। टाका पहले एग्रिकलचरल चीजों को तकसीम करने की एक तनज़ीम थी। इसको बदइन्तेजामी और बदनजमी को सदरुलमहाम साहब ने अपनी स्पीच में कुबूल किया है।

टाकी टेपर्स सूसाइटीज, लेबर कंट्रेक्ट सूसाइटीज, फारेस्ट कोप सूसाइटीज, टेनेंट्स को-आप्रेटिव सूसाइटीज, फिशरमेन सूसाइटीज, बिल्डिंग को-आप्रेटिव सूसाइटीज, फील्ड लेबर को-आप्रेटिव सूसाइटीज यह सब हुकूमत की शाखों में अदम-आवुन की वजह से फेल हो चुकी है। परसू ही में देखा जोगी पेट में फिन्नेस का एक कुटा हराज हो रहा था। वहाँ को-आप्रेटिव सूसाइटी भी थी। मगर वहाँ लंबाडों को लाकर उनसे सवाल करवाते हैं। इसी तरह एक फारेस्ट कोप दूसरो को दिया जाता है। इस तरह हुकूमत के तआवुन की वजह से यह सारी चीजें फेल हो चुकी हैं। जब हुकूमत के तंखाह्याब ओहदेदारान उम तरह ग़ैर जिम्मेदाराना हरकात करते हैं तो इसको जमहूरी नुकतेनजर में बन्दान्त नहीं किया जा सकता। सूसाइटीज की रेजिस्टरी में देर होती है। इसी तरह में लेंड मार्टिंग बैंक भी रखम देने में देरी करते हैं। दरख़ास्त देने के एक साल बाद रकम मिले तो उससे क्या फायदा हो सकता है। इसके मुताल्लेक हुकूमत से क्यों न जवाब तलब करें। नेशनल डेवलपमेंट कौन्सिल ने अपनी रिपोर्ट में बतलाया है कि सिर्फ ६.४ फीसद लोगों को को-आप्रेटिव मुवमेंट के तहत लाया गया है। बसो आपको १३ फीसद लोगों को इसका फायदा पहुंचाना है। जब हम सोशलिस्टिक पेटर्न कायम करना चाहते हैं तो मैं हुकूमत से सवाल करना चाहता हूँ कि आप इस मकसद को क्या इसी तरीके से पूरा कर सकते हैं। प्लेनिंग कमीशन की राय है कि गांव का हर फर्द जैसे सूसाइटीज से ताल्लुक रखे। जब आप सिर्फ ६.४ फीसद लोगों को इसके तहत लासके हैं तो मैं पूछना चाहता हूँ कि क्या हुकूमत प्लेनिंग कमीशन और उसकी रिपोर्ट को यही कदर करती है। क्या आप कुछ रिपोर्ट को बालाफे टाक रखदिये हैं। हुकूमत किस तरह ठलक रही है। पंजाब-साब देशमुक्कने हुकूमत के सामने इसके आदाद

रखे और तफसील पेश की है / उसपर क्यों गौर नहीं किया जाता। अल इंडिया रूरल क्रेडिट सूसाइटी की रिपोर्ट के बमोजिम करजायात क्यों वक्त पर नहीं मिलते। उन्होंने अपनी रिपोर्ट गवर्नमेंट के सामने रखी है।

रेकगनाइज्ड आडिटर्स (Recognised Auditors) के संबंधमें मैं आपके सामने कुछ कहना चाहता हूँ। इसके संबंधमें श्री प्रगडा कोटिया ने भी कहा। मैं बतलाना चाहता हूँ कि इस साल रेकगनाइज्ड आडिटर्स १७ लिये गये। इनमें तेलंगाने से सिर्फ एक और आंध्र से १६ है। क्या यही इंसफ है। इस तरफ तवज्जोह देना है। यहाँ के ओहदेदारों का तबादला करके उनको आंध्र में अपा-इंट किया जाता है। इसी तरह नजमें-जब्त में अन्दरूनी आर बेरूनी तौर पर जायेज और नाजायेज तौरपर आंध्रके हुक्कामान का असर बढ़ता जा रहा है। नवाब साहब तेलंगाना से सदरुलमहाम है। उन्हें इस तरफ खास तवज्जोह देने की जरूरत है। मैं तेलंगाने के बारे में सारे बाकेआत को आपके सामने दोहराना नहीं चाहता। हुक्मत अव्वाम के सामने तो यह कहती है कि तेलंगाने का एक एक पैसा तेलंगाने में खर्च किया जायगा। मैं आपके सामने एकाऊंट्स रखा हूँ। पोलिटेक्निक बिल्डिंग के तहत ६० लाख रु. पूरे आंध्रपर खर्च कर रहे हैं। और तेलंगाना को नजरअन्दाज किया जा रहा है। क्यों इसके मुताल्लेक श्री. संजीव रेड्डी एक्शन नहीं लेते। हाका में ४० लाख का गदरबूद बढ़ातेजामी की वजह से हुआ है। इसके मुताल्लेक क्यों कमीशन नहीं बिठाते। एक साल का अर्सा हो रहा है। संजीव रेड्डीजीने एक कोइस्चन के जवाब में बतलाया था कि हमारे पास रिपोर्ट मौजूब हैं। हम इसको इस वक्त सामने लाना मुनासिब नहीं समझते। क्यों नामुनासिब समझा जाता है। क्या दाल में काला तो नहीं है। क्या दाढी में तिनका तो नहीं है। क्यों छुपाते हैं। हम एक लाख अव्वाम की तरफ से नुमाइंदगी करते हैं। अव्वाम को फलाह बहबूद के लिये हम कभी पीछे नहीं हटते। जहाँ कहीं हमें जोखिम नजर आता है हम बाकेआत आपके सामने लाते हैं। मुझपर भी दो चार मुकद्मात चल रहे हैं। बिलकुल गलत तरीके से। हमने रजाकार हुक्मत से मुकाबला किया। मैं इस पाइंट को भी आपके सामने रखना चाहता हूँ कि श्री प्रगडा कोटिया जी ने गुजस्ता साल हुक्मत के सामने सुझाव रखे थे। १९५७ के बजेट सेशन की रिपोर्ट में पढ़कर देखा। वह कांग्रेसी होनेके बावजूद उनकी सिफारिशों को भी अमल में नहीं लाये। उस वक्त प्रगडा कोटियाजीने कहा था और एक मेंबर ने भी कहा था मैं उनका नाम भूल रहा हूँ, शायद लखमनदासजी हैं। यह कहे थे कि यह कोआप्रेटिव एक्ट को जलादी। एक्ट को जलाने का जो एकदम हुक्मत कर रहीं हैं वह बिलकुल बेकार मालूम-होता है।

శ్రీ పి. చొక్కరావు (ఇంద్రుర్తి): అధ్యక్షా, ఈ వేళ సహకార శాఖ డిమాండును విచారించే సందర్భంలో ఒక విషయం జ్ఞాపకం ఉంచుకోవాలి. ప్రజల జీవిత స్థాయిని ఆర్థికస్థితిగతులను బాగుచేయడానికి సహకార ఉద్యమాన్ని ముందుకు తీసుకురావడం జరుగుతున్నదనే విషయం ఒప్పుకోవలసిందే. కాని అచరణ రంగంలో ఏమిచూస్తున్నాము? వివిధ సహకార సంఘాలలోని పరిస్థితిని గమనించినాస్తే, వికాల భావాలను వదలి సంగఢిగ భావాలతో ఈ ఉద్యమాన్ని నడిపిస్తున్నారా అనే అనుమానం కలుగుతోంది. ఈ విషయమై ప్రభుత్వాధికారులు ఎంతలోతుగా ఆలోచించినా, ఈ ఉద్యమాన్ని ఉన్నతాశయంతో ముందుకు తీసుకుపోవాలని అనుకుంటున్నా లాభం లేకపోతున్నదనే సంగతి ప్రభుత్వానికి చెప్పబడివున్నాను. తెలంగాణాలో చాలా సంవత్సరాలనుంచి వ్యవసాయ సహకార సంఘాలు, చేనేత సహకార సంఘాలు, Credit societies వస్తున్నాయి. అప్పులకు, పావుకారుల బాధనుంచి దూరం కావడానికి, సహకార సంఘాలలో చేరుతారు. కాని, అచరణలోచూస్తే, ప్రతి సంవత్సరం జరిగే మహాసభలలో వాటాలు వాపను ఇవ్వాలని గందరగోళం, అల్లకల్లోలం జరుగుతుంటుంది. సహకార సంఘాలలో ఆధికారంలోఉన్న అధ్యక్షులు, కార్యదర్శులు, ఎక్కొంటెంట్లు మొదలైనవారు సరిగా లెక్కలు చూపడంలేదు. వాటాదార్లకు భాగంలేదు కాబట్టి వాటాధనం వాపను ఇవ్వాలని గందరగోళం బయలుదేరుతున్నది. అధికారంలో ఉన్నవారు మహాసభలకు సరిగా తారీఖులు ప్రకటించక పోవడం, లెక్కలు చూపక పోవడం, మహాసభలలో అడిగితే ఫలానా కార్యక్రమం ఉన్నదని చెప్పి ఏదోవిధంగా తప్పించే ప్రయత్నాలు చేయడం జరుగుతోంది. కొందరు స్వార్థపరులు సహకార సంఘాలను చేతులలో పెట్టుకొని గీవ వోపాధిగా చేసుకోవాలని చూస్తున్నారు. సహకార సంఘాలలో ఆధికారంలోవున్న వారిలో ఈ సంకుచిత భావాలు ఎంతకాలమైతే పోవో అంత వరకు సహకార సంఘాలు ముందుకు పోవని ఖచ్చితంగా చెప్పదలచుకున్నాను. చైతన్యవంతులైన యువకులు కొందరు ఉత్సాహముతో ముందుకువచ్చి వ్యవహారము నడిపిస్తామని అంటున్న వారిని రానివ్వడంలేదు. తాలూకాలలోమ భేక. ఆయా ప్రాంతాల్లోవుండే సహకార సంఘాల మహాసభల్లో వై సహకార సంఘాల పెద్దలు వచ్చి యేదో సమాధానాలు ఇచ్చి తప్పించుకొనే ప్రయత్నాలు చేస్తున్నారు. ఈవిధంగా చేయడం సరిఅయినదికాదు. ప్రభుత్వం, ఇటువంటి విషయాలను

గురించి దీర్ఘంగా ఆలోచించి, ఒక సక్రమమైన మార్గం అవలంబించాలని కోరుతున్నాను. ఈ మధ్యనే సిద్ధిపేట, కొదురుపాక మొదలగు గ్రామా లోను, ఇతర గ్రామాలలోను చేనేత సహకార సంఘాల మహాసభలు జరిగాయి. ఇంతవరకు అధికారంలో ఉన్నవారిని కాక క్రొత్త body ని ఎన్నుకున్నారు. ఇంతవరకు ఆ body కి అధికారం యివ్వలేదు; లెక్కలు చూపడంలేదు; కాగితాలివ్వడంలేదు. మంత్రిగారిదగ్గర పెట్టడముకూడా జరిగింది. ఇది యేమైనా అధికారంలో ఉన్నవారి గుత్త సొమ్ము అవుతుందా? ఈ రోజున అధికారంలో ఉన్నవారే యెప్పుడూ అధికారంలో వుండాలని వారికి, మోరసీ, జహజాద్, హక్కువంటిదేమైనా వున్నదా? మేము చూచినంతవరకు సహకార నిబంధనలలో అటువంటిదెక్కడా వున్నట్లు లేదు. సంఘంలోని సభ్యులు ఎన్నికలద్వారా తమకు యిష్టులైన వారికి వోట్లు వేసి ఎన్నుకుంటారు. జనగామలో యిదే పరిస్థితి వున్నది. తెలంగాణాలో సహకార ఉద్యమం చాలా నిరుత్సాహంగా వున్నది. రాజకీయ పార్టీల ప్రచారంవల్ల నైతేనేమి, యితర ప్రభుత్వోద్యోగుల కృషివల్ల నైతేనేమి గ్రామాలలోని ప్రజలు అవ్వలు తీసుకోడానికి తమ తమ వృత్తి, వ్యవసాయాలు వృద్ధిచేసుకోడానికి సహకార సంఘాలు నిర్మించుకోవాలని అనుకున్నారు. 4 రూపాయలునుంచి 20 రూపాయలు వాటాలుకట్టి సంఘాలు పెట్టుకుంటే వారు అనుభవించేది యేమిలేదు. ఎక్కడ వైసా దొరకడంలేదు. స్వార్థపరులు యీ సంఘాలలోని వైసా లను ఉపయోగించు కుంటున్నారు. ప్రతి సంవత్సరము లెక్కలు audit కావలసి వున్నప్పటికీ audit చేయడములేదు. ఒకటి, రెండు, నాలుగు నుంచి ఎనిమిది సంవత్సరాలవరకు ఆడిట్ కాని సంఘాలున్నాయి. మంత్రి గారు ఆడిట్ చేయించే బాధ్యత ప్రభుత్వానికిలేదని మొన్న సమాధానమిచ్చారు. ఆడిట్ చేయించే బాధ్యత ప్రభుత్వమునకున్నది. ప్రొడ్రాబాడు కోఆపరేటివ్ సొసైటీ ఆక్టు 1952 లోని సెక్షన్ 34 ను బట్టి రిజిస్ట్రార్ గారికి ఆడిట్ చేయించే అధికారము ఉంటుంది. ఈ విషయాన్ని ఎందుకు మరచిపోతున్నారో అర్థం కావడంలేదు. ఇదంతాచూస్తే సంఘంలో అధికారం వహించేవారికి ప్రభుత్వాధికారులకు ఏమైనా సంబంధంవున్నదా అనిపిస్తోంది. సోషలిస్టు సమాజ వ్యవస్థ కావాలని ఆర్థిక స్థాయి పెంచాలని సహకార వుద్యమాన్ని బలపరచాలని సూత్ర ప్రాయంగా చెబుతున్నారు. ఒక వైపుఅట్లా చెబుతూ మరొకవైపు సంకుచిత భావాన్ని ప్రదర్శించడం మర్యాదకాదని చెబుతున్నాను. క్రెడిట్

సొసైటీలు సరిగా రిజిస్టర్ కావడంలేదు. మాసాలతరబడి కాగితాలుఉండి పోవడం జరుగుతోంది. ఎన్నో సంఘాలను రిజిస్టర్ చేయించడానికి ప్రయత్నం చేశాను. కరీంనగర్ తాలూకాలో కోయిళ్ళ అని ఒక గ్రామం వున్నది. Multi-industrial consumers' Co-operative Society కొరకు 1956 నవంబరు నెలలో వాటాలు వేయడం జరిగింది. 137 మంది సభ్యులు షరీకు అయినారు. డిప్యూటీ రిజిస్ట్రారుగారు ఇన్స్పెక్టరుగారు గ్రామం పోయినారు. మహాసభ జరిపారు. 9 మందిని ఎన్నికచేశారు. ఒక సంవత్సరంపాటు ఎన్నోసార్లు రావడం పోవడం జరిగింది. జరిగిన విషయం ఏమిటంటే, అక్కడవుండే ఒక పెద్దమనిషి సంఘానికి కార్యదర్శిగా ఉండడానికి పోటీచేస్తే అక్కడ సభ్యులు నిరాకరించడంవల్ల అతడు డిప్యూటీ రిజిస్ట్రారుగారితోను ఇన్స్పెక్టరుగారితోను సంబంధాలు పెట్టుకొని సొసైటీ రిజిస్టరు కాకుండా చేయడం జరిగింది. సంవత్సరం తదుపరి కాగితాలు, రిజిస్టరుకూడ లేకుండా పోయాయి; తుదకు విధిలేకుండా 187 మంది సభ్యులు తమ వాటాలను వాపసు తీసుకుపోయారు. చొప్పదండిలో దాదాపు 250 మంది సభ్యులు దూరలోకాంకు పెట్టుకుంటామని కలిశారు. ఇంతవరకు దానిని గురించి అడిగిన పాపాన పోలేదు. కొత్త సొసైటీని పెడుతాము అంటున్నారు. పాత సొసైటీమాట ఏమిటి? నాలుగైదు ఇతర గ్రామాలవారు సొసైటీలు ఏర్పాటు చేసుకున్నారు. ఇన్ని చేత రూపాయలు పేరు ధనం ఉంటేనే కాని వీలులేదని అంధ్ర ప్రభుత్వ నిబంధన వున్నదట, గ్రామాలకు చుట్టుప్రక్కలనున్న గ్రామాలవారు కలుస్తాము అన్నారు. ప్రభుత్వం స్వయంగా చేయదు. స్వయంగా ప్రజలుకలిసి పెట్టుకుంటామని అంటే పోకపోవచ్చు, ఈ రహస్యమేమో అర్థం కాదు. ప్రభుత్వం లెక్కల ప్రకారమే 1957 నవంబరు, డిసెంబరు అఖిల భారత దాదాపు రిజిస్టరు దాఖలు లాగ్స్ అయినది.

شری بی کیسوار ریڈی (Gri. B. Kesava Reddy (Ghanpu)) جناب صدر میں منسٹر صاحب کے فائدہ کے لئے اردو میں بولنا چاہتا ہوں لیکن مجھے انسو ہے کہ شری پرگڈا کو نیا اور ان کے حامی سمجھنے سے قاصر رہینگے۔ پوگڈا کو نیا صاحب فرما رہے ہیں کہ تلنگانہ کے ملازمین کو بہت کچھ فائدہ ہو رہا ہے اور آندھرا کے ملازمین کا نقصان ہو رہا ہے۔ میں یہ سمجھنے سے قاصر ہوں کہ پرگڈا کو نیا صاحب اور ان کے ہم خیال بھائیوں نے اس مسئلہ پر غور و خوض کرنے کے بعد اظہار خیال کیا ہے یا محض بعض سنی سنائی باتوں کی بنا پر ایسا کہہ رہے ہیں۔ میں منسٹر صاحب کی خدمت میں ایک چیز اس ڈپارٹمنٹ کی سرولیسز کے بارے میں پیش کر کے بتلانا چاہتا ہوں اور ان کو قائل کرنا چاہتا ہوں کہ جو کچھ نا انصافی ہو رہی ہے وہ تلنگانہ کے ملازمین کے ساتھ ہو رہی ہے۔ تلنگانہ میں اس ڈپارٹمنٹ کے تحت تین چار قسم کے عہدہ ہیں۔ اسی طرح آندھرا میں بھی تین چار قسم کے عہدہ ہیں۔ میں تفصیل سے ان کی کیٹیگریز، ان کے فکشنس اور ان کی ذمہ داریوں کے ساتھ ساتھ ان کے جو گریڈس ہیں وہ بھی منسٹر صاحب کے سامنے پیش کر کے پوچھنا چاہتا ہوں۔ تلنگانہ کے ساتھ نا انصافی ہو رہی ہے یا آندھرا کے ساتھ نا انصافی ہو رہی ہے۔ آندھرا میں کو اپریٹو سب رجسٹرار ہیں جن کے گریڈ (۱۵۰ تا ۲۰۰) ہیں۔ انہی کے مماثل تلنگانہ میں سینئر انسپکٹرز ہیں جن کے گریڈ (۱۵۲ تا ۲۷۵) ہیں۔ ان دونوں کے ناموں میں فرق ہے۔ کس کا نام سب رجسٹرار ہے اور کس کا نام سینئر انسپکٹر ہے۔ دراصل سب رجسٹرار کا پوسٹ کسی جگہ بھی نہیں ہے۔ اس کو مدراس گورنمنٹ سے ادھار مانگ کر لایا گیا ہے۔ آندھرا کی جانب سے اور جو کچھ مدراس سے حاصل کیا گیا اس کو تلنگانہ پر تنخواہ جارہا ہے۔ اب سوال یہ پیدا ہوتا ہے کہ انسٹنگریشن آف سرولیس کے سلسلہ میں تلنگانہ اور آندھرا کے کن کن سرولیس کو انگریڈ کیا جائے۔ آندھرا میں جو سینئر انسپکٹر ہیں ان کے گریڈ (۹۰ تا ۱۲۰) ہیں۔ تلنگانہ میں جو نیئر انسپکٹر ہیں ان کے گریڈ (۸۰ تا ۱۳۰) ہیں۔ میں منسٹر صاحب سے خواہش کرتا ہوں کہ وہ بطور خاص نوٹ کر کے جواب دیں۔ اس طرح آندھرا کے جو نیئر انسپکٹرز کے گریڈ (۶۵ تا ۹۵) ہیں۔ تلنگانہ میں سپرائز کے گریڈ (۵۴ تا ۱۰۵) ہیں۔ اگرچہ ان عہدوں کے ناموں میں اختلافات ہیں لیکن جہاں تک ڈیوٹی کا تعلق ہے آندھرا کا سنی۔ ایس۔ آر ڈی جی رجسٹرار کے آفس میں کام کرتا ہے اس کا کوئی علیحدہ آفس نہیں ہے۔ اور نہ کوئی ذمہ داری ہے۔ وہ خود مختار نہیں ہے لیکن تلنگانہ میں جو سینئر انسپکٹر ہے وہ بعض اوقات دیوے ضلع پر حاوی ہوتا ہے اور بطور آڈیٹر اور کرپٹڈ انسپکٹر وغیرہ اس کو دو تین تعلقوں کا کام پوری ذمہ داری سے روبہ عمل لانا پڑتا ہے۔ اس کے تحت سپر وایزر ہوتے ہیں جیہاں ایال ہوتے ہیں۔ وہ اپنی جگہ خود مختار ہوتا ہے۔ لیکن آندھرا میں جو سینئر انسپکٹر ہیں اور جن کا گریڈ (۹۰ تا ۱۲۰) ہے ان کی کوئی خاص ذمہ داری

42 20th March 1955

نہیں ہے۔ وہ سی۔ ایس۔ آئی۔ ڈپٹی رجسٹرار سے متعلق ہوتے ہیں یا بعض اوقات سکریٹری یا اسپیشل انسپکٹر کی حیثیت سے کسی ایک سوسائٹی سے متعلق کئے جاتے ہیں۔ اگر وہاں کے یہاں کے گریڈس دیکھیں گے تو معلوم ہو گا کہ ہمارے پاس کے گریڈ زیادہ ہیں۔ مثلاً وہاں کے سب رجسٹرار کا گریڈ (۵ تا ۱۰) ہے اور ہمارے سینئر انسپکٹر کا گریڈ ۱۵ تا ۲۵ ہے۔ ابتداء میں ہمارے گریڈ زیادہ ہیں اور انتہا میں بھی۔ لیکن بغیر انفسوس کے ماننے کہنا پڑتا ہے کہ جب انگریزیشن کا مسئلہ ڈپارٹمنٹ میں پیش ہوتا ہے تو وہاں کے سب رجسٹرار اپنے ہم خیال لوگوں کے تعلق سے یا اپنے منسٹر صاحب کو خوش کرنے کے لئے نا انصافی کرتے ہیں۔ چونکہ وہاں کے عہدہ کا نام سب رجسٹرار ہے اور یہاں کے عہدہ کا نام سینئر انسپکٹر ہے۔ اس لئے سب رجسٹرار کے نام کو زیادہ اہمیت دی جاتی ہے اور اس نام کے لوگ انھوں نے ٹیٹ اپ کئے ہیں۔ اس معاملہ میں منسٹر صاحب کو معلوم کئے بغیر ایک لٹریٹ ہائی گئی ہے۔ جب وہاں کے ملازمین کی جانب سے رپورٹیشن کیا گیا تو یہ کہا گیا کہ ہم ابھی غور کر رہے ہیں۔ کوئی تصدیق نہیں کیا گیا ہے۔ مجھے انفسوس کے ساتھ منسٹر صاحب کے سامنے اور اس ہاؤز کے سامنے پیش کرنا پڑتا ہے کہ ایک طرف تو یہ کہا جاتا ہے کہ انگریزیشن ابھی نہیں کئے ہیں اور دوسری طرف اراجح ۱۹۵۵ء کو ۹۱ لوگوں کو ڈپٹی رجسٹرار کے پوسٹ پر ترقی دیجائی ہے۔ جن میں سے آدھرا کے ۱۱ کو اپریٹو سب رجسٹرار میں اور تھلنگانہ کے (۳) اسٹنٹ رجسٹرار میں ہیں۔ حکومت سے پوچھنا چاہتا ہوں کہ وہ اس قسم کے وعدے کیوں کرتے ہیں کیا وہ سوچ سمجھ کر ایسے وعدے کرتے ہیں یا بلاوجہ لوگوں کو خوش کرنے کے لئے وعدے کرتے ہیں۔ میں نے سنا ہے کہ چیف منسٹر صاحب نے ابھی میں بیان کیا ہے کہ اگر تھلنگانہ کے ساتھ کوئی نا انصافی ہوئی ہے تو میں مستعفی ہونے کے لئے تیار ہوں۔ لیکن ایک سال گزری ہوئی ہے۔ چیف منسٹر صاحب سے مستعفی ہونے کی امید تو نہیں کرتا۔ میں نہیں ہرگز وہ مستعفی ہو جائیں۔ لیکن میں یہ چاہتا ہوں کہ جب تک وہ حکومت پر یا تھلنگانہ کے حق میں نا انصافی نہ ہونے دیں۔ مجھے یہ کہنے کا حق ہے اس معاملہ میں ان پر خاص ذمہ داری ہے۔ یہ تمام چیزیں تفصیل سے بتلانے کے بعد میں شری پرگڈا کو ٹیلے پوچھنا چاہتا ہوں کہ کیا آدھرا سے نا انصافی ہوئی ہے یا تھلنگانہ سے ہو رہی ہے۔ آپ اپنے کلب پر ہاتھ رکھ کر بتائیے آپ مجھے کون سے کیجئے۔ میں آپ کے سامنے رکھوں گا اور تھلنگانہ کے لوگوں سے کہوں گا کہ انہیں نہیں ہرگز ہے لیکن مجھے پتہ ہے کہ ان کے لئے کیا کیا ہے۔ کیا آپ ایسی باتیں کہتے ہیں۔ کیا بچوں کو سمجھانے کے لئے آپ ایسی باتیں کہتے ہیں۔ میں سمجھتا ہوں کہ ایسا انصاف چاہتا ہوں۔ ایسا انصاف چاہتا ہوں کہ لوگ سمجھ سکیں کہ یہ بہتر طریقہ ہے۔

Requet-Demands for Grants

جلائی جا رہی ہے۔ میں اس کے بعد ایک چیز حکومت کے سامنے پیش کرنا چاہتا ہوں۔ مجھے افسوس ہے کہ مجھے ایک آدھ منٹ اسپیکر صاحب سے مانگنا پڑے گا۔ وہ چیز کوپرائیوٹ ٹریننگ کے بارے میں ہے۔ تلنگانہ میں اس کا آغاز چند سال پہلے ہوا تھا اور وہاں تعلیم دی جا رہی تھی۔ لیکن حال ہی میں رجسٹرار صاحب نے یہ کہتے ہوئے کہ وہاں تلنگانہ کا جو اسٹاف ہے نا اہل ہے کام کرنے کے قابل نہیں ہے۔ آندھرا کا اسٹاف لائے ہیں جو گزشتہ جون یا جولائی سے وہاں کام کر رہا ہے۔ میں ہاؤز کے سامنے واقعات پیش کر کے یہ بتانا چاہتا ہوں کہ پہلے جو اسٹاف اس کالج میں کام کر رہا تھا وہ بہتر تھا یا اب جو اسٹاف کام کر رہا ہے وہ بہتر ہے۔ گزشتہ میں کالج میں تلنگانہ کا جو اسٹاف تھا وہ تین لکچرس۔ ایک پرنسپل اور کچھ کلرکس پر مشتمل تھا۔ پرنسپل صاحب ام اے تھے جن کو (۱۰) سال کا ٹیچنگ اکسپیرینس تھا۔ اس ڈپارٹمنٹ میں آنے سے پہلے وہ ایجوکیشن ڈپارٹمنٹ میں ٹیچر کی حیثیت سے کام کرتے رہے تھے۔ وہ کو الیفائیڈ بھی تھے۔ اسی طرح تین لکچرس کے منجملہ ایک ام اے (اکنا مکس) تھے اوو ایک ام اے (بی کام) تھے جو یہاں آنے سے پہلے ایجوکیشن ڈپارٹمنٹ میں ٹیچنگ اکسپیرینس حاصل کر چکے تھے۔ ان لوگوں کو نا اہل قرار دیا جا کر آندھرا کے تین لکچرس اور ایک پرنسپل کو یہاں لایا گیا۔ میں ان کے خواص۔ کو الیفیکشن اور تجربہ بھی آپ کے سامنے رکھنا چاہتا ہوں اور میں خواہش کرتا ہوں کہ اس کو ویری فائی کیا جائے۔

مسٹر اسپیکر۔ میں دو منٹ اور دو لنگا۔

شری بی کیسوارائیڈی۔ جس پرنسپل کو وہاں سے لایا گیا وہ صرف بی۔ اے ہیں۔ حالانکہ سابقہ جو پرنسپل تلنگانہ کے تھے وہ ام اے تھے اور اب جن کو لایا گیا وہ صرف بی اے ہیں اور ان کو ٹیچنگ اکسپیرینس بھی نہیں ہے۔ انہوں نے اس سے پہلے مارکننگ ڈپارٹمنٹ میں کام کیا تھا۔ اس سے معلوم ہوتا کہ کس طرح وہاں ایک کام کرنے والے اور کوآلی فائیڈ شخص کو بحال کر ایک بی اے کو اپائنٹ کیا گیا ہے۔ اس میں کیا انصاف ہے ہاؤز فور فراسکتا ہے۔ اس طرح دو لکچرس کے منجملہ ایک بی۔ اے سی لکچر کو وہاں لایا گیا ہے۔ میں افسوس کے ساتھ یہ کہنا چاہتا ہوں کہ کوئی ذمہ دار عمدہ دار اور کوئی ذمہ دار شخص کیسے ایک بی اے سی کا تقرر کوآپریٹو ڈپارٹمنٹ کیسے کر سکتا ہے جس کا سبکٹ نہ اکنا مکس ہے نہ بیک کیٹنگ ہے نہ کوآپریٹو مومنٹ ہے۔ وہ تو ان سبکٹس کی الف۔ بے بھی نہیں جانتے ان کا سبکٹ تو صرف سائنس ہے۔ ایسے شخص کو کوآپریٹو ٹریننگ کالج میں مقرر کیا گیا ہے تو مجھے جواب دے کہ کیوں ایسا کیا جا رہا ہے۔ ایک اور لکچر کو وہاں لایا گیا ہے جی بی

14 20th March 1958

میں اُن کو بھی پیچنگ اکسپیرنس نہیں ہے۔ کہا یہ جاتا ہے کہ انھیں رام داس انسٹیٹیوٹ راجندری میں (۹) ماہ کا پیچنگ اکسپیرنس ہے۔ لیکن یہ اپائنٹمنٹ کے بہت پہلے کی بات ہے۔ سابق میں کسی وقت دو چار سال پہلے انھوں نے (۹) ماہ کا پیچنگ اکسپیرنس حاصل کیا تھا۔ وہ صرف بی آ میں لیکن ان کے پاس ایک ایڈیشنل کوالیفیکیشن ہے جس کا لحاظ ہماری گورنمنٹ میں کیا جاتا ہے۔ وہ کوالیفیکیشن یہ ہے کہ ہماری حکومت کے ریلوئیو سیکرٹری کے بھائی ہیں۔ اس ناطے کی وجہ ان کا تقرر کیا گیا۔ اگر اس کو میں نا انصافی سمجھوں تو اس میں میری کیا غلطی ہے۔ میں ان واقعات کو پیش کرنے کے بعد پرگڈہ کوٹیا صاحب سے پوچھنا چاہتا ہوں کہ اندھ کے ملازمین کے ساتھ نا انصافی ہو رہی ہے یا تنگناہ کے ملازمین کے ساتھ ہو رہی ہے۔ ایک طرف تو یہ کہا جاتا ہے کہ ان کوٹری کی جائے گی اور دوسری طرف پرنسپل دیئے جاتے ہیں۔ اس لئے میں یہ چاہتا ہوں کہ انٹرکیشن کے سلسلہ میں حکومت ایک کمیٹی مقرر کرے۔ آپ کو یاد ہو گا کہ انٹرکیشن آف سروس کے سلسلہ میں گورنمنٹ آف انڈیا سے فنڈ امینڈل پرنسپل دیئے گئے تھے جس میں فنکشنس، ڈیوٹیز، سروسز، جوبسنگش پے ایسکل وغیرہ سب شامل ہیں۔ میں یہ پوچھنا چاہتا ہوں کہ آیا آپ نے ان چیزوں کو ملحوظ رکھ کر یہ لسٹ بنائی ہے۔ کیا آپ نے ان چیزوں کو ملحوظ رکھ کر سی۔ ایس۔ آر کو ڈپٹی رجسٹرار بنایا اور سینئر انسپکٹر کورونک دیا۔ اگر ایسا ہے تو کیا انصاف ہے یا نا انصافی ہے۔ میں یہ چاہتا ہوں کہ حکومت انٹرکیشن کے سلسلہ میں ایک رجسٹرار صاحب کو مقرر کر کے تحقیقات کرے۔ میں نہیں چاہتا کہ اندھ پر دیش کے کسی عہدہ دار کو مقرر کیا جائے کیونکہ حکومت اس کو مقرر کرے گی اور وہ حکومت کی حمایت فرم کرے گا۔ کیونکہ وہ حکومت کا نمک خوار ہو گا۔ اس لئے میں چاہتا ہوں کہ کسی اور پراونس مثلاً ممبئی میسور، آسام یا بنگال کے کسی فن دان شخص کو مقرر کر کے انویسٹیشن کر کے انصاف کیا جائے۔ میں انصاف چاہتا ہوں۔

مسٹر اسپیکر: تنگناہ ریجنل کمیٹی جلد ہی مقرر ہو جائے گی اُس کے بعد سب ٹھیک ہو جائے گا۔
شری بی کیسوارا ریڈی: مگر اس کے پہلے تو دنیا ڈوب جا رہی ہے۔

శ్రీగోపిడి గంగారెడ్డి: అధ్యక్షమహాశయా, ఉర్దూలో నేను పరిచయంగా చెప్పలేను. మంత్రిగారు అంగ్లేజీలో చెప్పినది మనస్సున పట్టలేదు. నేను తెలుగులో మాట్లాడతాను. చాలా దినాలు అయినది ఉర్దూలో మాట్లాడి. ముజక్కర్, మువన్నస్, వాహేద్, జమా, ఏమైనా తప్పఅయితే క్రిందా, మీదా అవుతుంది మేము ఎక్కువచదువుకోలేదు. మాజిల్లాలో చదువు ఎక్కువలేదు. ఏమైనా అన్ పార్లమెంటరీ పదాలు ఉంటే త్సమించండి.

ఇప్పుడు సహకార శాఖకు డబ్బు మంజూరుచేయమని యీ డిమాండును సభవారి ముందుపెట్టారు. సభవారి అనుమతి కోరుతున్నాను. 'సహకారము' అంటే దేనికి? దరిద్రానికా, శ్రీమంతానికా - అనుమానముగా ఉన్నది. సహకారము - మంచితనముకా, చెడ్డతనముకా - అది కనుక్కోవాలి. నిజానికి ఎక్కువ ఎవరికి సహకారము ఉన్నది? శ్రీమంతులకు సహకారము కనపడుతోందిగాని బీదలకు సహాయముగాని, సహకారముగాని కనపడుటలేదు. నా నియోజకవర్గము సంగతి చెబుతున్నాను. ఈసహకార సంఘములు దేశమును ముందుకు తీసుకుపోతున్నవా? మాట మూత్రం మర్యాదగా ఉన్నది, అనుభవములో చూస్తే ఏమీలేదు. ఎవరినైనా అడిగితే అంజుమాన్ ప్రాధానికి గండం అంటారు. "ఈ అంజుమాన్ పాడైపోను, మాకు లాభములేదు" అంటారు. వ్యవసాయమునకు, పెళ్లికి, లగ్నానికి అప్పులు అడిగితే, పిల్లవాడు పుట్టి తొట్టిలో వేసి పేరు పెట్టేవాడు దొరుకుతాయి. దానిని బట్టి ఎంత సులభసాధ్యంగా అప్పులు దొరుకుతున్నాయో తెలుసుకొనవచ్చును. ఇండ్లుకట్టించుకొనుటకొరకు సహకార సంఘాలు ఉన్నాయి. దానికొరకు రు 20 లక్షలు యివ్వబడ్డాయి. దానినుంచి తెలంగాణా కొరకు 20 లక్షలు పెట్టి ఉన్నారు. తతిమ్మా 20 లక్షలు ఆంధ్ర కొరకా - నాకు తెలియుటలేదు. తెలంగాణాలో ఇండ్లు బాగున్నవా? లేక ఇండ్లు కట్టుకొనుటకు, ఇక్కడివారికి అనవసరమైన ఉన్నదా? ఉద్యోగాల విషయంలో - ఆంధ్రవారికి అన్యాయము జరుగుతోందని చెప్పారు, ప్రగడ కోటయ్యగారు తెలంగాణావారికి ఏమీ అన్యాయము జరుగుటలేదని చెప్పారు. ఈ ఇండ్ల విషయం చూస్తే న్యాయం జరుగుతోందా, అన్యాయం జరుగుతోందా అని అడుగుతున్నాను. దాదాపు 20 వేలవరకు సహకార సంఘాలు రద్దుచేశారు. దానికి కారణాలు చూపించలేదు. ఆ డబ్బు ఎక్కడ వాడుకొంటున్నారు? ఆ సభ్యుల అనుమతి తీసుకొనే ఆ సంఘాలను రద్దుచేశారా? ఆ వివరములు

చెప్పలేదు. తెలంగాణాలోపల ఎన్నో గ్రైన్ బ్యాంకులు ఉండినవి. గ్రామీణులు వేసి యిస్తామని చెప్పారు. ఆ గ్రైన్ బ్యాంకు రద్దు చేశారు. కొన్ని చోట్ల ఆధాన్యము అమ్మి, యిష్టమువచ్చినట్లు చేస్తున్నారు. దాని పనియమై ఏమీ సమాచారములేదు. అడిట్ లేకపోవడమువల్ల అన్యాయం జరుగుతోంది. గ్రైన్ బ్యాంకు ధాన్యము ఎక్కడికి పోయినదో తెలుసుకోలేదు. దాని సంగతి ఏమీ తెలియడంలేదు. ఇప్పుడు ధాన్యపు కొరత ఉన్నది. అది వరిదిద్దుకొని, ధాన్యములేని బీదజనానికి దొరికేటట్లు ఏమి చేస్తున్నారు? షాహుకారు యింటికిపోయి కుంచెడు తక్కువపెట్టాయని అంటే, రెండుకుంచాలు తక్కువచేసి యింటికి తోలేస్తాడు. లేక వస్త్రకావాలని పోతే, వానికున్న ఎడ్లనే కాజేస్తాడు. ఎడ్లకొరకుపోతే వ్యవసాయమునే అపహరిస్తాడు. బీదవాడు పచ్చనిచెట్టుతీరుగా ఉంటే షాహుకారు పాలిటిగె తీరుగా చెట్లపైనవడి పైకిపెరగకుండా చేసినట్లు చేస్తున్నారు. ప్రభుత్వము ఏమి సౌకర్యములు చేస్తున్నది? ఏమీమీలా చేసినట్లు కనపడుతులేదు. తెలంగాణాలోపల అన్యాయం జరుగుతోందో, న్యాయంజరుగుతోందో, యిప్పుడు యంతకుముందు మార్కెటింగ్ మిశ్రములు చెప్పారు. ప్రైదరాబాద్ లో ముగ్గురు ఆంధ్ర సీనియర్ ఇన్ స్పెక్టర్లు తరక్కి యిచ్చి కోవరేటివ్ సబ్ రిజిస్ట్రార్లుగా వేశారు. ఇది అన్యాయమా అని అడుగుతున్నాను. వాళ్లకు యంతకుముందు రు 90 మొదలు 120 వరకు స్కేలు ఉండేది. తెలంగాణాలో ఉన్నవానికి దొరికి స్కేల్స్ ఆంధ్రులకు రు 150 మొదలుకొని రు 200 వరకు దొరుకుతున్నాయి. ఇది న్యాయమో, అన్యాయమో ప్రగడ కోటయ్యగారికి తెలుసు. ఇప్పుడు భూమితణఖా సహకార సంఘంలో 3 సబ్-రిజిస్ట్రార్లును ఆంధ్రులను ఏర్పాటుచేశారు. తెలంగాణాలోని భూమితణఖా సంఘంలో ఆంధ్రులను తీసుకువచ్చి తెలంగాణావారి నెత్తిపైన ముగ్గురిని ఎందుకు రుద్దుతారు? అసిస్టెంటు సబ్ రిజిస్ట్రార్లు ట్రైనింగ్ కొరకు మద్రాసు పంపబడితే, యిట్లా ఖాళీఅయిన స్థానాలలో ఆంధ్రులను ఎందుకు ఉంచారు? తెలంగాణాలో అంత తెలివిగలవారు లేరా? ఆంధ్రులను తీసుకువచ్చి చెట్లకూడా "మాకు అన్యాయం జరుగుతోంది" అంటారు. ప్రైదరాబాద్ కోఆపరేటివ్ ట్రైనింగ్ కాలేజీ నుంచి ట్రైనిపాల్సు మరియు లెక్చరరును పిలిచేసి ఆంధ్రులను వేసినారు. ఎందుకు చేసినారు? ఆంధ్రలో ఒక్కొక్క చోట్లా తో ముగ్గురు అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రార్లు ఉన్నారు. దాని ఇక్కడ చోట్లా తో ఒక్కొక్కరు ఉంటే, ఆయన వెలపుపెడితే, అవని అంతా ప్రక్కనఉన్న

జిల్లాలోనివారు చూచుకోవాలట రెండు జిల్లాలపని ఒక్కరు ఎల్లా చేసుకోవాలో. ఎంత బ్రహ్మాండమైనపని జరుగుతుందో నాకు తెలియుట లేదు. ఇటువంటి అల్లకల్లోలాలు, అన్యాయాలు ఉన్నవి.

డిప్యూటీ రిజిస్ట్రార్ కు రు 300 లు మొదలుకొని, రు 600 ల వరకు జీతము ఉన్నది. మొదట బాగానే ఉన్నది. "మొదట చూచిన కడు గొప్ప పిదప కురుచు, ...కొంచెం తర్వాత నధికమగును దనరు దినపూర్వ పరభాగజనితమైన ఛాయాబోలిక గుజన సజ్జనుల మైత్రీ" అని అన్నట్లుగా ఉన్నది...

మిస్టర్ స్పీకర్ : మీ టైమ్ అయిపోయింది.

శ్రీగోపిడి గంగారెడ్డి : ఒక నిమిషం ఇవ్వండి

మిస్టర్ స్పీకర్ : లేదు.

* శ్రీ బి. సుబ్బారావు (బూరుగుపూడి రిజిస్ట్రారు) : అధ్యక్షా, కోఆపరేటివ్ డిమాండ్ చర్చ సందర్భంలో నేను ఫీల్డ్ లేబర్ కోఆపరేటివ్ సొసైటీలు గురించి చెప్పదలచుకొన్నాను. ఈ ఫీల్డ్ లేబర్ కోఆపరేటివ్ సొసైటీల విషయంలో ప్రభుత్వం సవతితల్లి శ్రేమ చూపుతున్నదని మనవిచేస్తున్నాను. వెనుక బ్రిటీష్ ప్రభుత్వకాలంలో, ఆర్థికంగా, సాంఘికంగా వెనుకబడిఉన్న హరిజనులను ఉద్ధరించాలనే ఉద్దేశంతో, యీ ఫీల్డ్ లేబర్ కోఆపరేటివ్ సొసైటీలు రిజిస్టరు చేయబడినవి. ఆ రోజులలో ఆ సొసైటీలకు తక్కువ రేట్లకు లంక భూములు కౌలుకు ఇచ్చి తద్వారా హరిజనులు ఆర్థికాభివృద్ధి పొందేమార్గం చూస్తూండేవారు. ఆ సొసైటీలకు గామాలోని చెరువుల లో చేపలు పట్టుకోటానికి, ఆ చెరువులను కౌలుకు ఇచ్చేవారు. కాని ఇప్పటి ప్రభుత్వం ఆ విధానాలన్నీ మార్చి, లంక భూములు మిక్కిలి హెచ్చు రేట్లకు కౌలుకు ఇవ్వటం జరుగుతున్నది. చేపలు పట్టు కోవ టానికి చాలా రూలుని ఏర్పాటుచేసి, ఆ సొసైటీలకు ఇవ్వకపోవటం జరుగుతున్నది. అవిధంగా యీ ఫీల్డ్ లేబర్ కోఆపరేటివ్ సొసైటీలకు చాలా అన్యాయం చేయటం జరుగుతోంది. ఆ సొసైటీలకు లంక భూములు హెచ్చురేట్లకు కౌలుకు ఇవ్వటంచేత, అవి బాగుపడటానికి ఐదులు, వివరితంగా నష్టపడుతున్నాయి. అక్కడ ఉండే కోఆపరేటివ్ బ్యాంక్ యీ సొసైటీలను చేర్చుకోకుండా వీటికి ఆర్థిక సహాయం చేయకపోవటం చేత అవి వేరే ధనవంతులదగ్గర హెచ్చువడ్డీకి డబ్బు తెచ్చి, లంకభూములకు పెట్టుబడి పెట్టటంచేత, ఆ సొసైటీలు వివరితంగా నష్టపోతున్నాయి. ఆ సొసైటీలకు వచ్చే ఆదాయమంతా వడ్డీకిందనే జమకట్టవలసి వస్తున్నది. ఒక ప్రక్క చేనేత సహకార సంఘాలకు

రెండువందలు, మూడువందలు రూపాయలు అప్పు ఇస్తున్నారు. ప్రస్తుతం ఉన్న కోఆపరేటివ్ యాక్టును సవరించి, రిజిస్టర్ అయిన ప్రతి ఫీల్డ్ లేబర్ కోఆపరేటివ్ సొసైటీని, అక్కడ ఉండే బ్యాంకు తప్పనిసరిగా ఎఫీలి యేట్ చేసుకొని, ఆ సొసైటీలకు ఆర్థికసహాయం చేసే ఏర్పాటు చేస్తారని ఆశిస్తున్నాను. వారికి వ్యవసాయ పెట్టుబడికి కావలసిన ఆర్థిక సహాయము చేయుటకు వీలుగా, ప్రస్తుతం ఉన్న కోఆపరేటివ్ యాక్టు సవరించాలని కోరుతున్నాను. అంతేకాకుండా ప్రభుత్వంవారు ఎక్స్ ప్రెసిమిస్ లో బ్రయిల్స్ వారికి వ్యవసాయమునకు పశువులను కొనుక్కొనుటకు రెండు వందలు, మూడువందలు సబ్సిడీ ఇస్తున్నారు. వ్యవసాయ పరికరాలను 50 పర్సెంటుకూడ ఇస్తున్నారు. అదేవిధంగా, యీ ఫీల్డ్ లేబర్ కోఆపరేటివ్ సొసైటీలో వ్యవసాయం చేసే మెంబర్స్ కు వ్యవసాయానికి పశువులు కొనుక్కొనుటకు 200, 300 రూపాయలు క్రిగా ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. వ్యవసాయ పరికరాలు కొనుక్కొనుటకు 50 పర్సెంటు ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. పూర్వం యీ ఫీల్డ్ లేబర్ కోఆపరేటివ్ సొసైటీలకు ప్రత్యేకంగా లేబర్ ఇన్ స్పెక్టర్స్ ఉండేవారు. వారు యీ సొసైటీల యొక్క వ్రాతపనులు చేస్తూండేవారు. ఈ సొసైటీలలో ఉన్నవారికి చదువురాదు గనుక, యీ లేబర్ ఇన్ స్పెక్టర్స్ వ్రాతపనులు చేస్తూండేవారు. కాని, ప్రస్తుతం అటువంటివారు లేరు. ఒక డిప్యూటీ రిజిస్ట్రార్ ను, ఒక సబ్ రిజిస్ట్రార్ ను, 20 సొసైటీలకు ఒక కోఆపరేటివ్ సీనియర్ ఇన్ స్పెక్టర్ ను, 4 సొసైటీలకు కలిపి ఒక గుమాస్తాను ప్రభుత్వ ఖర్చుతో ఏర్పాటు చేయటం చాలా అవసరము. ప్రభుత్వంవారు పెంటనే ఆ విధంగా చేస్తారని తలుస్తున్నాను.

ప్రభుత్వం కొన్ని లేబర్ కాంట్రాక్టు సొసైటీలను రిజిస్టర్ చేసింది, ఏ. డబ్ల్యు. డి. వారు, హైవేనువారు ఆ సొసైటీలకు పిఫరెన్స్ ఇవ్వకుండా ఉన్నారు. కాంట్రాక్టు ఆ సొసైటీలకు ఇవ్వకుండా, ప్రయివేటుగా ఇస్తున్నారు. రిజిస్టర్ అయిన లేబర్ కాంట్రాక్టు సొసైటీలకు ఎందుకు కాంట్రాక్టు ఇవ్వటంలేదో అర్థంకాదు. వాళ్లకు ఎందుకు ఇవ్వటంలేదని అడిగితే వారుకూడ తెుడయ్యెట్టి, పొగ్గినాల్సి. కాని వారికి ప్రత్యేకంగా కాంట్రాక్టు ఇవ్వటానికి వీలులేదు" అని చెప్పి, ఆ సొసైటీలకు కాంట్రాక్టు ఇవ్వటానికి నిరాకరిస్తున్నారు. కాబట్టి, ప్రిక్ట్ గా ప్రభుత్వం చేసిన డి. డబ్ల్యు. డి. వారు, హైవేనువారు లేబర్ కాంట్రాక్టు సొసైటీలు ఉన్నచోట, వేరే యెడలను నిలవకుండా, ఆ సొసై

టీలకే తప్పనిసరిగా కాంట్రాక్టు ఇవ్వవలసిందిగా కోరుతున్నాను. కో-ఆపరేటివ్ సెంట్రల్ బ్యాంకు, లేబర్ కాంట్రాక్టు సొసైటీలకు ఆర్థిక సహాయం చేయటంలేదు. కాబట్టి, లేబర్ కాంట్రాక్టు సొసైటీస్ ను సెంట్రల్ కో-ఆపరేటివ్ బ్యాంకు తప్పనిసరిగా చేర్చుకొని, ఆ సొసైటీలకు కావలసిన డబ్బు ఇప్పించటం చాలా అవసరం. లేదా లేబర్ సొసైటీలకు అన్నింటికీ ఒక ఫైనాన్స్ కార్పొరేషన్ పెట్టి తద్వారా, వాటికి ధన సహాయం అందించాలని కోరుతున్నాను.

కో-ఆపరేటివ్ సూపర్ వైజర్స్ ట్రయినింగ్ రాజమండ్రి వగైరాచోట్లా ఉన్నది. హరిజనులకు స్కూల్ ఫయిన్ ల్ ఫెయిల్ అయినా, ట్రయినింగ్ ఇచ్చిన సందర్భాలు ఉన్నాయి. ఇప్పుడు స్కూల్ ఫయిన్ ల్ ప్యాస్ అయితే గాని, ట్రయినింగ్ కావటానికి పిల్లేదన్నారు. స్కూల్ ఫయిన్ ల్ పాస్ అయినా, ఫీజ్ కడితేగాని, హరిజనులను చేర్చుకోవటంలేదు. ఆవిధంగా కాకుండా హరిజనులకు నెలకు 50 రు.లు స్టైపెండ్ ఇచ్చి, ట్రయినింగ్ ఇప్పించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి. శ్రీరాములు (దుగ్గిరాల): అధ్యక్షా, ప్రపంచసంగ్రామానంతరం, స్వాతంత్ర్యం సంపాదించిన పిమ్మట, మనం సహకార ఉద్యమానికి, సహకార శాఖకు అధిక ప్రాముఖ్యత ఇచ్చాము. వ్యవసాయ ఖర్చుల నిమిత్తంగాని, రుణాలు తీసుకొనే నిమిత్తంగాని, లేక దైనందిన జీవిత అవసరాల నిమిత్తంగాని, సామాన్య ప్రజానీకం, మధ్యతరగతి రైతులు పెట్టుబడి దారుల చేతుల్లో, ధనిక భూస్వాముల చేతుల్లో నలిగిపోకుండా, వారికి పరపతి సౌకర్యాలు ప్రభుత్వంద్వారా, సహకార సంఘాల ద్వారా లభింపజేయుటకు యీ సహకార శాఖ ఏర్పాటుచేయబడింది. ప్రభుత్వం ద్వారా, సహకార సంఘాల ద్వారా పరపతి సౌకర్యాలు లభిస్తాయనే ఆశ, నేటి గ్రామీణులకు ఉన్నది. అందువల్ల, యీ సహకార సంఘాలు చాలా ఉపయోగకరంగా, ప్రయోజనకరంగా ఉంటాయి అని ఆశించటానికి కారణమయింది. ఆశయం మాత్రం చాలా గొప్పది. కాని ఆచరణలో వివిధమైన కష్టాలు యీ రోజున గ్రామంలో ప్రజలు ఎదుర్కోవలసివస్తున్నది. వాటిని గురించి నామందు మాట్లాడిన ప్రతిపక్షసభ్యులు, స్వపక్షసభ్యులు కూడ వాక్యంబోయారు. ఈ సహకార సంఘాలు ప్రజాస్వామ్య పద్ధతిపైన ఏర్పాటు చేయబడినవి. ఈ సహకార సంఘాలలో పదవులలో ఉండే అధ్యక్షకార్యదర్శుల యొక్క, డైరెక్టర్స్ యొక్క ఇష్టానుష్ఠానాలపైన

ఆగ్రహ అనుగ్రహాలపైన యీనాడు ప్రజలు అధారపడవలసి ఉంటున్నది. 1958 వ సంవత్సరంలో కూడ వారియొక్క ఆగ్రహ అనుగ్రహాలను గురికావటం చాలా కష్టమైన విషయము. ఈనాడు గ్రామాల్లో ఉన్న ప్రజలు, సహకారశాఖలో ఉండేటటువంటి రాష్ట్రాధికారులు, నిల్దాబాద్లో ఉండే స్థానిక అధికారులు పెడుతున్న ఇబ్బందులకు గురికావలసి వస్తుంది. నేను ఒక ఉదాహరణ చెబుతాను. రెండు మూడు మాసాల క్రిందట మనం పత్రికలలో ఒక వార్త చూశాము. పండిట్ నెహ్రూగారు సహకారశాఖ గురించి ఒక విషయం చెప్పారు. “నేను ప్రయిమ్ మినిష్టర్ గా ఉండి, ఒక చిన్న ఊళ్లో, ఒక సహకార సంఘాన్ని స్థాపించటానికి, నాకే (ప్రైమ్ మినిష్టర్ హోదాలో ఉన్న నాకు) సంవత్సరం కాలంపట్టింది” అని నెహ్రూగారు చెప్పారు. ఆ విషయం అన్ని పత్రికలలో ప్రచురించటం జరిగింది. ప్రధాని నెహ్రూగారికి, చిన్న సంఘాన్ని స్థాపించే విషయంలో ఇంత కష్టం ఉంటే, సామాన్య ప్రజలకు, నామకమా ఉండే శాసనసభ్యులకు ఇంకా ఎంత కష్టం ఉంటుందో ఆలోచించవచ్చును. కాబట్టి అటువంటి లోపాలను తీర్చటానికి ప్రస్తుతం ఉన్న చట్టానికి అవసరమైన సవరణలు సత్వరం తీసుకురావాలని మీ ద్వారా ప్రభుత్వానికి విన్నపం చేస్తున్నాను.

ఒక్క విషయములో మాత్రము నాయొక్క స్వానుభవమును గురించి చెబుతున్నాను. లక్షలమందిచే ఎన్నుకోబడిన శాసనసభ్యుడు, నియమములను అధిగమించి, 20 వేల రూపాయలతో ఒక co-operative సంస్థను స్థాపించాలని ప్రయత్నించాడు. ఆసామ్యువనూలేశాడు. వదివేల రూపాలు ఆనే వియమము ఉన్నప్పటికినీ 20 వేల రూపాయలతో ఆ సంస్థను ఏర్పాటు చేయాలని ఉద్దేశించినను, అది స్థాపించటానికి దాదాపు ఒక సంవత్సరము పట్టింది. రూపు, శాసనములు ఏవి ఉన్నప్పటికినీ, ఏదో శాస్త్రముబేషినట్లు పెళ్లికి పిల్లకుదిరినా, ఇస్తానన్నకట్టుము ఇవ్వటానికి సిద్ధముగాఉన్నా, పెండ్లికి అవసరమైన హంగులుఅన్నీ పూర్తిగాఉన్నా, పొరోహితుని అనుమతిలేనిదే, ఆ పెండ్లి జరగటానికి వీలులేదని చెబితే, ఇక ఆ పెండ్లికాబోయే వధూవరులు ఎంతవిరుత్సానావడి వెనుకకు పోవలసివస్తుందో, అదేవిధముగ యీ సహకార సంస్థకు కావలసిన డబ్బు available గా వున్నా, అసంస్థకు అవసరమైన ముతరఅన్ని హంగులు పూర్తిగాఉన్నా, స్థానికంగాఉన్న Financing Bank

వారి అనుమతిలేనిదే, ఆ సంస్థ ఏర్పాటు చేయటానికి వీలులేదట. అలాంటి సందర్భములో ఎంత నిరుత్సాహపడవలసి వస్తుందో గుర్తించండి.

(కార్మిక శాఖామంత్రి) శ్రీ డి. సంజీవయ్య : పెళ్ళిళ్లలో చాలారకాలు ఉన్నవి. పై శాచికమని, రాక్షసమని, గాంధర్వమని ఉన్నవి. ఇప్పుడు శ్రీరాములు గారు refer చేసే పెళ్ళి యిందులో ఏదో చెబుతారా ?

శ్రీ పి. శ్రీరాములు : అనుభవమును బట్టి చెబుతున్నాను. ఈవిధముగ కాకుండా అక్కడ co-operative training అయినటువంటి Senior Inspectors ను యీ సంస్థలలో పనిచేయటానికి, తీసుకోవడమంచిది. Inspectors Training అయిన candidates ను ఎవరినైనా ఈ co-operative సంస్థవారే select చేసుకుని, డిప్యూటీ రిజిస్ట్రార్ వారి అనుమతి మీద appoint చేసుకునేటట్లు ఏర్పాటుచేస్తే, యీ సంస్థలలో వారు శ్రద్ధాభక్తులతో పనిచేస్తారని నా అభిప్రాయము.

మరొక విషయము, అప్పులు శాంక్షను చేయడములో చిన్న చిన్న సొసైటీల విషయములో చాలా ఆలస్యము అవుతున్నది. అలా కాకుండా నాలుగు అయిదు సొసైటీలు కలిపి Large Scale Co-operative Society గా ఏర్పాటుచేస్తే, Loan sanction చేయడము చాలాత్వరలో అవుతుందని, నూతన పద్ధతిలో యీ societies ను ఏర్పాటుచేస్తున్నారు. కాని అనుభవమును బట్టి చూస్తే ఇదివరకు జ్యాంకు supervisors మాత్రమే వచ్చి లెక్కలు తనిఖీచేయడము జరుగుతున్నది. ఇప్పుడు యీ Large Scale Societies ను ఏర్పాటుచేసిన తరువాత ఒక ప్రక్కన Bank తరపున Bank Inspector, మరొక ప్రక్కన Co-operative Department తరపున Deputy Registrar, ఇద్దరు వచ్చి తనిఖీ చేస్తారు. ఈ Large Scale Societies పెట్టిన తరువాత loans sanction చేయటానికి మరింత ఆలస్యము జరుగుతున్నది. ఇదివరకే మేలుగా కనబడుతున్నది. ఈ Large Scale Societies విషయములో dual అధికారము జరగడమువల్ల Loans తొందరలో శాంక్షను కావడమేలేదు. కాబట్టి యీ societies వల్ల ఏమాత్రము లాభముగాని, ఉపయోగము కాని లేదు గనుక వీటిని వెంటనే రద్దుచేయడము మంచిది. వీటిని రద్దుచేయ వలసిందని రాష్ట్ర సహకారమండలి వారు కూడ సిఫార్సుచేశారు. ఈ Large Scale Societies వల్ల వచ్చేలాభము, ఉపయోగము లేకపోగా, అనవసరమైన వ్యయముగనుక, వీటిని ఎంతత్వరలో రద్దుచేస్తే అంతమంచిదని సూచిస్తూ ఇంతటితో విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ జి. నాగేశ్వరరావు (రాజోలు-రిజర్వడు): అధ్యక్షా, ఆంధ్ర ప్రాంతము మొత్తము మీద హరిజనులకు గాని, వెనుకబడిన జాతులకుగాని, ఏర్పాటు అయిన Co-operative Societies దాదాపు 1700 ఉన్నవి. ఇందులో హరిజనులకు 700 సొసైటీలు, వెనుకబడిన జాతులకు వెయ్యి సొసైటీలు ఉన్నవి. ఈ సొసైటీలన్నింటిలోను కొన్ని లక్షలమంది సభ్యులు ఉన్నారు. సొసైటీలు ఏర్పాటు చేసుకున్నారే గాని, వాస్తవముగ వీరికి ప్రభుత్వము నుంచి దొరికే సహాయము ఏమీకనిపించదు. అయితే యీ 1700 సొసైటీలలోను కోఆపరేటివ్ సెంట్రల్ బ్యాంకు కు affiliate అయిన సొసైటీలు సుమారు 800 మాత్రమే ఉన్నవి. ప్రభుత్వమునుంచి ఏలాంటి సహాయము లేకపోవడము వల్ల affiliated societies లో ఉన్న మెంబర్లు చాలా చాలా యిబ్బంది పడుతున్నారు. Central Bank లకు గాని, ప్రభుత్వానికిగాని యీ 800 సొసైటీలన్నీ చేరి దాదాపు 15 లక్షలదాకా ఋణపడి యున్నవి. ఈ సొసైటీలలో సుమారు 275 సొసైటీలు గోదావరి లంక భూములుగాని, కృష్ణాలంక భూములు గాని lease కు తీసుకుని గాని వేలం ద్వారాగాని సాగుచేస్తున్నవి. ఈ లంకభూముల విషయములో మూడు సంవత్సరముల నగటు రేటు యిస్తేనే ఈ లంకభూములు ఈ సొసైటీలకు యిచ్చేటటువంటిపాలసీని ప్రభుత్వము అవలంబిస్తోంది. మూడు సంవత్సరముల నగటు రేటు సొసైటీలు కట్టటమంటే, యీ సొసైటీలకు అధికంగా చాలా డెబ్బతగులుతున్నది. ఈ సొమ్ము ప్రభుత్వానికి కట్టలేక, ఋణపడి చేసి, దిచాలా తీస్తున్నవి. ఎన్నో సొసైటీలు రద్దు అయిపోతున్నవి. ఈ విషయమును గురించి సొసైటీలు వడేబాధలు ప్రభుత్వానికి మీటింగుల ద్వారా తెలియజేశారు. వీటిని నివారించవలసిందిగా కోరారు. ఎన్నోసార్లు విజ్ఞప్తులు చేసినప్పటికీ, యీ మూడు సంవత్సరముల నగటురేటు కట్టాలి అనే సూత్రమును ప్రభుత్వము విడిచిపెట్టలేదు. దీనివల్ల సొసైటీలు అన్నీ డెబ్బతిని పోతున్నవి. ఇటీవల Revenue Board Proceedings అంటూ ఒక మోక్షవిధానము ప్రభుత్వము అవలంబిస్తున్నది. మూడు సంవత్సరాల నగటురేటు మేము కట్టలేము, లంకభూములు మాకు ఆ ప్రకారమైతే అక్కరలేదు అని విడిచిపెట్టుతామంటే, మరళి మాటికి నలభైరూపాయలు వీసొసైటీ అయితే ఈ నగటురేటుకు అదనముగ కట్టగలుగుతుందో, అ సొసైటీకి లంకభూములు యిస్తామని ఆర్డరు పొందుకోవచ్చు. తూర్పు గోదావరి జిల్లాలో ఒక్క సొసైటీ అయినా ఆ రేటుకు మేము చేయలేము, మాకు ఆ భూములు అక్కరలేదు అనిచెప్పారు. ప్రభుత్వము

ప్యాసుచేసే ఆర్డరుస్ ఎట్లాఉన్నవి అంటే-లంకభూములు ఏ సొసైటీలకు దక్కకుండా చేయడానికి ప్రభుత్వం భూస్వాముల ఒత్తిడికి తొంగి పోయి- లంకభూములన్నీంటిని వేలంద్వారా వారికి కట్టబెట్టడానికి ఇటువంటి ఆర్డర్లను ఉద్దేశపూర్వకంగా జారీ చేస్తున్నారు. పేద సొసైటీలు ఎక్కువ రేట్లకు వేలములో పాడుకోలేక పోతున్నాయి.

మూడు సంవత్సరముల సగటు రేటు కాకుండా ఇంకా నూటికి నలభై రూపాయలు అదనంగా కట్టినవాళ్లకు భూములు యిస్తామని చెప్పడము వల్ల యీ సొసైటీలు పరిధముగ దెబ్బతిని పోతున్నవో గౌరవసభ్యుల కందరికీ తెలుసు. ఇలాంటి ఉత్తరువులు చేస్తూంటే, అది co-operative ఉద్యమమును ముందుకు తీసుకుని పోవటానికేనా అని మంత్రిగారిని అడుగుతున్నాను. ఇలాంటి విధానము, ఉత్తరువులు వల్ల యీ సొసైటీలు అన్నీ నాశనము కావడము తప్ప, వాటిని వృద్ధిలోనికి తేవాలన్న ఉద్దేశ్యము ప్రభుత్వానికి ఉన్నట్లు కనిపించదు - 1966 వ ఫస్ట్ లో మొత్తముమీద యీ లంకభూములు సుమారు 93 వేల ఎకరములు ఉన్నవి. అందులోనివి 20 వేల ఎకరాలు మాత్రమే సొసైటీలకు యీ మూడు సంవత్సరముల సగటు రేటు సూత్రము ప్రకారము ఇచ్చారు. ఇందులో సుమారు 15 వేల ఎకరాల వరకు వేలంపాటలు పెట్టితే, అవి భూస్వాములు పాడడమువల్ల, ఆ పొలములంతా వాళ్ల పరము అయింది. అయితే అయిరారు సంవత్సరములనుంచి కూడ మిగిలిన భూములన్నీ సొసైటీలకు యిచ్చి వాళ్లకు సహాయము చేయండి అని ప్రభుత్వానికి ఎన్ని విజ్ఞప్తులు పంపుకున్నను పశువులమేతకు అనేపేరుతో రివ వంటు లంకభూమిని పాటకు వేస్తే భూస్వాములకు ఆ లంకలో పశువులమేత గాకుండా పంటలు పండించుకుంటున్నారు. ఈవిషయము ఋజువైంది. అయినప్పటికీ ప్రభుత్వము ఆ ఆర్డరును రద్దు చేయడములేదు. పరిధమయిన చర్య తీసుకోలేదు. ఇట్లుండగా గ్రామాలలో యీహరిజనులు, వెనుకబడిన జాతులు సొసైటీలు పెట్టుకొని ఉంటే, వీటికి పోటీగా All Castes Society అనే పేరుతో మరొక సొసైటీని స్థాపించడము జరుగుతున్నది. ఈవిధముగ ఒకే గ్రామములో రెండు మూడు సొసైటీలు ఉంటే, ఏ ఒక్క భూమికొరకో గ్రామాలలో వైషమ్యాలు పెరిగి, ఒకరితో మరొకరు దెబ్బలాడుకోవడము, తగాదాలు, పార్శ్వకక్షలు, కోర్టులకు పోవడము, దావాలు, ధననాశనము మొదలైనవి అన్నీ జరుగుతాయి. గనుక, యిలాంటి సొసైటీలను పోటీపెట్టడము అనేది న్యాయముకాదు. పేదవాళ్లు పశ్చరచుకున్న సొసైటీలకు పోటీగా మరొక సొసైటీ ఉంటే, పేదవాళ్ల సొసైటీని చాక

సము చేయడము తప్ప మరొకటికాదు హరిజనులకు, వెనుకబడిన వారికి
 లకు సహాయము చేస్తామని ప్రభుత్వము ఒక ప్రకటన చేసింది. బంజరు
 పోటీసాసైటీలకు పర్మిషను ఏవిధముగా యిచ్చిందని అడుగుతున్నాను.
 Harijans, Fishermen, వెనుకబడిన జాతులు సాసైటీ పెట్టుకొంటున్నారని
 రిజిష్టరు చేయమని అడిగితే, సంవత్సరాలు జరుపుకున్నారు. టూరిస్టులు
 యీలాంటి సాసైటీల వెనుక ఉండి start చేయటానికి పూనుకని వాగు
 వెళ్లి వారము రోజులలోనే రిజిష్టరు చేయించుకునివస్తున్నాను. ఏదైనా
 కారణము ఏమిటో చెప్పమని మంత్రిగారిని అడుగుతున్నాను. వెనుక
 బడిన జాతులవాళ్లు, హరిజనులు సాసైటీలు రిజిష్టరు చేయించుకుంటే
 500 రూపాయలు, వెయ్యిరూపాయలు deposit కోరుకున్నాను. వాళ్లు
 అలో సభ్యత్వం సంపాదించుకోటానికే share ధనము కట్టలేనట్లుంటే
 యీ పేదవాళ్ల దగ్గర 500, 1000 రూపాయలు deposit కట్టుకుంటే,
 వాళ్లు ఎక్కడినుంచి తెచ్చి కట్టగలుగుతారు? పైగా All Castes
 సాసైటీలు పోటీగా వస్తున్నవి. కాబట్టి పేదవాళ్ల యొక్క స్థితిగతులు
 మంత్రిగారు కొంతవరకు సానుభూతితో పరిశీలించి, అలాంటి deposits
 లేకుండాచూడాలని పోటీ సాసైటీలను యితర పేదలను అంగీకరించుకు
 మండి ఉన్న సాసైటీలోనే సభ్యులుగా చేర్పించే పద్ధతిని అవలంబించాలి.
 ఇలాంటి All Castes Societies ఉండేట్లయితే గ్రామాలలో స్థితి
 లకు సాసైటీలకు మధ్య వైచమ్యాలు, తగాదాలు ఏర్పడి, గ్రామాలలో
 అనైక్యతకు దారితీస్తాయి అనేది మంత్రిగారు గుర్తించాలి. ఇది చాలా
 serious matter గనుక మంత్రిగారు క్రద్ధతో పరిశీలిస్తారని ఆశిస్తున్నాను.
 లంకభూములను మాత్రమే కాకుండా, బంజరు భూములు, సముద్ర
 ప్రాంతం భూములు, బీడు భూములు మొదలైన భూములను
 చేసుకోంటున్న సాసైటీలు చాలా ఉన్నాయి. ఈ సాసైటీలు
 30, 40 సంవత్సరముల నుంచి బంజర్లను lease కు చేసుకుంటున్నాయి.
 Grow More Food Scheme క్రింద కొన్ని సాసైటీలు తీసుకుని పాగు
 చేస్తున్నాయి. ఉదాహరణకు 400 ఎకరాలుగల సాసైటీకి నామక
 50 ఎకరాలకు మాత్రమే పట్టాలు యివ్వబడ్డాయి. ఇదయినా కొద్ది
 సాసైటీలకు మాత్రమే యిచ్చారు. పట్టా లివ్వకపోవడంవలన గ్రామాధి
 కారులు వారిని పీడించుకు తినే అవకాశం ఉన్నది. సాసైటీ భూములలో
 కొబ్బరిచెట్లు, తాటిచెట్లు పెంచుకుంటూ ఉంటే కొబ్బరిచెట్లకు తాటి
 చెట్లకు చేరే వస్తులు వేసి ప్రభుత్వం చాలా రెవిన్యూ వసూలుచేసింది.
 30, 40 సంవత్సరాలనుంచి lease మీద చేసుకుంటున్న సాసైటీ భూము
 లలో పెంచు చిన్నఫలవృక్షములకు వస్తు ఎందుకు చేయాలో నాకు అర్థం
 కావడంలేదు. బంజరు భూములుగానీ, ఇతర సముద్రప్రాంతపు బంజరు
 భూములు, బీడుభూములు ఏవైనా పేదవారు సాసైటీలలో చేరి పాగుచేసు
 కొంటుంటే వెంటనే పట్టాలు ఇచ్చేవిధానం అవలంబించాలని ప్రభుత్వాన్ని
 కోరుతున్నాను.

شری باگا ریڈی (Sri Baga Reddy (Zahirabad)) (ظہیر آباد) جناب صدر -

سٹر صاحب نے انجمن امدادِ اہمی کے تعلق سے جو بحث پیش کیا ہے میں اس کی تائید کرتے ہوئے چند تجاویز پیش کرنا چاہتا ہوں۔ آئریبل ممبر شری برگڈا کوٹیا صاحب نے ایک مسئلہ اٹھایا ہے میں نہیں سمجھتا تھا کہ دوبارہ اس چیز کا ہماری اسمبلی میں تذکرہ کیا جائے گا۔ انھوں نے زیادہ تر جذباتی طور پر کہتے ہوئے واقعات، حالات اور فیکٹس کو پوشیدہ رکھنے کی کوشش کی ہے جیسے کہ انھوں نے سابق میں اجناس کی قیمتوں کے تعلق سے کہتے ہوئے کہا تھا۔ ہمیں تعجب ہوتا ہے کہ انھوں نے ایک صحیح اور اہل واقعہ کو اس طرح کیوں بیان کیا جبکہ حیدرآباد کے رجسٹرار اور آندھرا کے رجسٹرار کو فول کا ایک طے شدہ مسئلہ ہے۔ جبکہ اس کو اڈیشنل سکرٹری بس۔ آر۔ سی نے جانچا ہے اور یہ گورنمنٹ آف انڈیا کے نشاء کے موافق ہوا ہے۔ اسلئے اس انیگریشن کے خلاف انھوں نے جو چیزیں یہاں بیان کی ہیں وہ ضرور تعجب خیز ہیں۔

واقعہ یہ ہے کہ خواہ بمبئی میں ہو یا ہندوستان کے دوسرے علاقوں میں ہو محکمہ رجسٹرار کے عہدوں میں یکسانیت پائی جاتی ہے اور چونکہ مدراس میں ان عہدوں کے نام کچھ اور تھے اسلئے ایسی سچیدگی پیدا ہوئی ہوگی۔ غور کیا جائے تو معلوم ہوگا کہ جب ہم سرورس یا پوسٹس کا انیگریشن کرتے ہیں تو اس کے لئے ہم چند اصول مقرر کرتے ہیں کہ یکسانیت کیسے ہو۔ نیچر آف ڈیوٹیز (منیم کو انیفیکشنس) (اوریسلریز)

وغیرہ کا جہاں تک تعلق ہے یہاں کا اسٹینڈ رجسٹرار ایک ضلع کا آفیسر ہوتا ہے اور وہاں کا ڈپٹی رجسٹرار بھی ایک ضلع کا آفیسر نہیں ہوتا۔ یہاں کے آفیسر کی تنخواہ (۲۵۰) روپے سے اشارٹ ہوتی ہے اور وہاں (۲۳۰) روپے سے اور اسی طرح میگزیم اور منیم میں بھی کچھ فرق ہے۔ لیکن اس طرح پورے اعداد و شمار کو جمع کیا جائے تو کچھ زیادہ فرق نہیں ہوتا۔

మిస్టర్ స్పీకర్. గౌ. సభ్యులకు ఉన్న ప్రైము తక్కువ కనుక ఇదివరకే
సభలో చెప్పబడిన విషయాలు కాక కొత్తవిషయాలు చెప్పిన మంచిది.

ایک چیز میں آنریبل منسٹر صاحب کے علم میں لایا جاتا ہوں اور وہ یہ ہے کہ یہاں کے جو رجسٹرار بمبئی کوالاٹ ہوئے ہیں وہ (۲۵۰ تا ۶۰۰) کے گریڈ میں ضم کئے گئے ہیں۔ میرے کہنے کا مطلب یہ ہے کہ ان چیزوں کو جذباتی طور پر نہ سوچتے ہوئے علی طور پر۔ واقعات کے لحاظ سے سوچیں تو زیادہ بہتر ہو گا یا جیسا کہ میرے دوست کیشوریڈی صاحب نے مشورہ دیا ہے ایک کمیٹی بنا کر مسائل حل کئے جائیں تو بہتر ہے۔

دوسری ایک چیز جو مقامی طور پر اہمیت رکھنے والی ہے اُسے میں عالیجناب منسٹر صاحب کے علم میں لانا چاہتا ہوں۔ وہ یہ ہے کہ ہر ضلع میں کوآپریٹو سوسائٹیز کا کام بڑھ گیا ہے اور کثرت کار کا، وجہ ایک اسسٹنٹ رجسٹرار کو پورے ضلع کا کام سنبھالنا مشکل ہو گیا ہے۔ لہذا تقسیم کاری کیلئے اس کو دو حصوں میں بانٹ دیا جائے جیسے کہ آندھرا میں ہے۔ اور یہ ہے کہ آندھرا میں پرسنل کریڈٹ اور بھی رائج کیا جائے تو مناسب ہے۔

تیسری چیز یہ ہے کہ تعلقوں میں جو "ٹاکاز" ہیں ان کا تعلق "حاکا" سے چلا آ رہا ہے یہ چھوٹے چھوٹے ادارے ہیں۔ ان کا سرمایہ کم ہے۔ ان کو اپنے کاہدہ بار چلانے کے حاکا کی امداد ضروری ہے۔ لیکن یہاں دیکھا جائے تو پتہ چلتا ہے کہ جیسے ایک بڑی پھلی چھوٹی پھلی کو کھا جاتی ہے یا ایک بڑے جھاڑ کے نیچے چھوٹا جھاڑ نہیں بن سکتا وہی حال آندھرا ٹاکاز کا ہے۔ ٹاکاز کے دس ہزار روپے ملتا ہوا ہزار ہزار روپے ٹاکاز کے لئے نہیں مل سکتے۔

وہ نہ مال دیتے ہیں نہ اس کا معاوضہ دیتے ہیں اور نہ رقم واپس کرتے ہیں۔ اس طرح اگر بڑے ادارے چھوٹے اداروں کو مضمم کرتے جائیں تو اس کا کیا نتیجہ ہوگا۔ میں عالیجناب منسٹر صاحب سے عرض کروں گا کہ خواہ لوہے اور سمٹ کی شکل میں ہی کیوں نہ ہو اس کی فوری واپسی کا انتظام کیا جائے۔

ایک اور چیز یہ ہے کہ مارکننگ سوسائٹیز ہمارے تلمگانہ کے علاقہ میں حال ہی میں قائم کئے گئے ہیں۔ میرے تعلقہ کا جہاں تک تعلق ہے میں کہہ سکتا ہوں کہ ان کے جو قرائض اور ذمہ داریاں ہیں وہ بہت خوبی سے انجام دے رہے ہیں۔ چنانچہ ایک مہینہ میں (۲۵ تا ۲۸) ہزار روپے کے کاروبار انجام دیے ہیں لیکن گورنمنٹ کی امداد کے بغیر اس کا کام جاری رکھنا بہت مشکل ہے اگر ہم کیا ش کر اپس رکھ کر پیسہ دیں تو ہزاروں لوگ ہمارے پاس آتے ہیں لیکن ہمارا سرمایہ ضروریات کی تکمیل کا لحاظ کرتے ہوئے بہت کم ہے چنانچہ مارکننگ سوسائٹیز کو ترقی دینے کے لئے اگر پچھلے سٹس کی ضرورت کی تکمیل کے لئے اور ان کو ساہوکار کے پانچے سے چھڑانے کے لئے یہ ضروری ہے کہ گورنمنٹ ان کی زیادہ سے زیادہ مدد کرے۔

ایک اور بات جو میں عالیجناب منسٹر صاحب کے علم میں لانا چاہتا ہوں وہ یہ ہے کہ ایس۔ آر۔ کی وجہ سے جس طرح چند ٹاکاز تلمگانہ میں آئے ہیں۔ اسی طرح کچھ ٹاکاز میسور میں گئے ہیں۔ لہذا میسور گورنمنٹ سے رابطہ پیدا کر کے ٹاکاز کی رقومات واپس کرنے کا مطالبہ کیا جائے تو مناسب ہے۔

اس کے بعد میں ایک اہم واقعہ کی طرف عالیجناب کو متوجہ کرنا چاہتا ہوں۔ جیسے جیسے ہمارے تلمگانہ میں سوسائٹیز زیادہ ہو رہے ہیں ان کے رجسٹریشن کی

ذمہ داری بڑھ رہی ہے۔ اس سے قبل بھی عالیجناب کی توجہ میں یہ بات لائی گئی ہے کہ ملنگانہ میں رجسٹریشن کا مسئلہ کس قدر دشوار ہے۔ عام طور پر ایک تعلقہ میں ایک رجسٹریشن آفس ہوتا ہے۔ اور اس میں شک نہیں ہے کہ اس کا تعلق محکمہ مال سے ہے۔ محکمہ امداد باہمی سے اس کا کوئی ربط نہیں ہے اس کے باوجود میں عالیجناب سے عرض کروں گا کہ محکمہ مال کو توجہ دلا کر اس مسئلہ کو حل کریں۔ آج جبکہ ہم لاج اسکیل سوسائٹیز (بانا چاہتے ہیں)

تو پانسو آدمیوں کو تعلقہ کے مستقر پر جانا پڑتا ہے۔ وہ دور سے آتے ہیں اور محکمہ کا یہ اصول ہے کہ وہ روزانہ پانچ رجسٹریشن کرتے ہیں۔ اگر ان کو دوسرے طریقہ سے خوش کیا جائے تو ہو سکتا ہے کہ بیس پچیس پچاس تک بھی کو دیں لیکن یہ چیز ہماری انجمنوں کی ترقی میں ایک رکاوٹ ہے۔ ہم نے مسٹر صاحب سے یہ عرض کیا تھا کہ ہر تعلقہ میں ایسا انتظام کیا جائے کہ رجسٹری سہولت سے ہو جائے یا ایسے رجسٹرار مقرر کئے جائیں جو مختلف مقامات کا دورہ کر کے رجسٹریشن کیا کریں یا اسٹنٹ رجسٹرار کو رجسٹرار کے اختیارات دیئے جائیں۔ بہر حال ان تمام تجاویز میں سے کسی نہ کسی تجویز پر عمل کرنے کی ضرورت ہے تاکہ ان سوسائٹیز کی رجسٹری نہ ہونے کی وجہ سے ان کی ترقی میں جو رکاوٹ ہو رہی ہے وہ ختم ہو جائے۔ اس رکاوٹ کو دور کرنا نہایت ضروری ہے۔ اس لئے اس پر اقدام لینا اور عجلت کرنا ضروری ہے۔ اتنا کہتے ہوئے میں اپنی تقریر ختم کرتا ہوں۔

శ్రీ బి. రామారెడ్డి : అధ్యక్షా, సహకార సంస్థలను గురించి కేటాయించిన మొత్తం ప్రస్తుత అవసరాల దృష్ట్యా చాలదని మనవిచేసుకుంటూ కొన్ని సలహాలను ఇవ్వదలచాను. ప్రజలు, ప్రజానాయకులు అధికారులలో అవినీతి, లంచగొండితనం పెరుగుచున్నదని విపరీతంగా చెప్పుచున్నారు. కాని ఆవిధంగా అవినీతి, లంచగొండితనం ప్రజలుటకు కారకులు అధికారులా? లేక ప్రజలా? ప్రజానాయకులా అనే సందేహము కలుగుచున్నది. అది అధికారులలో ఉన్నదని దానిని నిర్మూలించాలని చెప్పడం ప్రతి ఒక్కరికి అలవాటైపోయింది. ఎప్పుడో “యథాతాజా తథాప్రజా” అనేరోజుల్లో ఇది అన్వయిస్తుంది కాని ప్రజలు, ప్రజానాయకులు అధికారులను ఆడించే ఈ రోజులలో అధికారులు లంచగొండులుగా ఉన్నారని చెప్పుకోవడం మనలో ఉన్న లోపాలను వెలిబుచ్చినట్లు అవడమే కాక ఎల్లప్పుడూ ఈ విధంగా అనుటవల్ల అధికారులు మనం ఎంత ధర్మంగా, సవ్యంగా పనిచేసినా ఈ అపవారు తప్పదు అనే నిరాశాభావానికి లోనుకావడం కూడ జరుగుతుంది. ఉద్యోగులు తమ విద్యుక్త ధర్మనిర్వహణకు మనం ఎంతవరకు దోహదంచేస్తున్నామనే విషయం ఆలోచించాలి. ప్రతివిషయంలోనూ ప్రజానాయకులు జోక్యం కలిగించుకుంటున్నారు. వారుచెప్పిన పనిచేయకపోతే ఉద్యోగికి స్థాన భ్రష్టత కలిగే పరిస్థితి ఉన్నది. వయోవృద్ధులమని చెప్పుకొనేవారు, విజ్ఞానవంతులమని విజ్ఞువీగేవారు; అనుభవశాలురమని ఆడంబరం చేసేవారు కూడ ఈవిషయంలో పక్షపాత జాడ్యమునకు గురియై పచ్చకామెర్ల వాడికి ప్రపంచమంతా పచ్చగా కనబడు రీతిన వ్యవహరించుచున్నారని చెప్పవలసి వస్తున్నది.

ప్రజాసామాన్యానికి సహాయం చేయుటకు, రైతులను ఋణభారం నుండి విముక్తిచేయుటకు ఇది ఏర్పాటయినది. ల్యాండు మార్టిగేజ్ సొసైటీలో ప్రవేశించుటగా పనిచేసినాను కనుక అనుభవం వల్ల రైతుల ఋణభారమును ఎలా తగ్గించాలో కొన్నిసూచనలు చేస్తున్నాను. రైతుల భూములను వాల్చుయేషన్ చేసి పాతఋణములను వారు విముక్తిచేసుకొని వచ్చిన వెంటనే ఈలాండు మార్టిగేజ్ బ్యాంకు ఋణములను ఇచ్చుటకు ఏర్పాటు చేస్తుంది. ఋణవిముక్తిని చేసుకొనే శక్తి వారికి స్వతహాగా కలిగినప్పుడు ఈ అప్పుకోసం వారు ఎందుకు వస్తారో నాకు అర్థం కావడంలేదు. కాబట్టి భూమితనఖా బ్యాంకులను; కో-ఆపరేటివ్ మార్కెటింగ్ సొసైటీలను సమన్వయంచేసి ఆస్తికంఠె ఎక్కువ అప్పు ఉన్నవారికి కూడ భూమితనఖా బ్యాంకులద్వారా సహాయంచేసి ఆభూమినుండి వచ్చే ఫలసాయమును సొసై

టీలు తీసుకొని తగిన మార్కెట్ చూపి వచ్చిన వైకమునుండి ఇన్ స్టాల్ మెంట్స్ రూపములో మొత్తమును డిడక్టు చేసుకొని మిగిలిన ధాన్యాన్ని గాని, డబ్బునుగాని అతనికి ఇస్తూ అతని ఋణం తీరేవరకు అవిధంగా సౌకర్యము కలుగజేయుట చాలా బాగుంటుందని గౌ. మంత్రి సంజీవయ్యగారికి చెప్పినాను. కాని నేటివరకు కూడా అది కార్యరూపం దాల్చలేదు. ఈ విధంగా చేస్తేనే రైతుల రుణభారం తగ్గే అవకాశమున్నది. కాన సర్వ రమే దీనిని అమలు చేయాలని మనవిచేయుచున్నాను. రైతుకు కావలసిన సామగ్రిని ఎంతో ఎక్కువ ధరలకు కొనుచున్న ఈరోజులలో వారి ధాన్యం లకు భగీరథుని కాలంనాటివో, ఇత్తాకుల కాలంనాటివో రేట్లను వేయి ఈనాడు ఉన్న ధరలను బట్టి వారికి సక్రమంగా రావలసిన అప్పులను మంజూరుచేయమని మనవిచేయుచున్నాను.

ఈరోజు లేబర్ కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీలను ఏర్పాటుచేస్తున్నాం. కాని వారికి కో-ఆపరేటివ్ సంస్థనుండి పవిధమైన ద్రవ్యసహాయము లభించుటలేదు. అలాంటప్పుడు, పనులను కంట్రాక్టుకు తీసుకొనునప్పుడు, డబ్బులేక విధిగా ఒక పావుకారు చేతిలోకి పోవలసి వస్తున్నది. అందుకు కంట్రాక్టునుండి వచ్చే ఆదాయమును పావుకారు అనుభవించడం జరుగుతున్నది. కాబట్టి సహకార సంస్థనుండి వారికి అప్పు సహాయంచేసి వారు చేసే కంట్రాక్టు నుండి వచ్చే ఆదాయం నుండి అప్పును రాబట్టుకొనాలి. అప్పుడే ఈ సొసైటీలు చేసిన సహాయం సక్రమమైనదని అనిపించుకొంటుంది అని మీ ద్వారా వారికి మనవిచేయుచున్నాను.

కో-ఆపరేటివ్ సంస్థలకు అప్పుడప్పుడు సభ్యులను నామినేట్ అలవాటు ఉన్నది నామినేట్ చేయుపద్ధతి ప్రజాస్వామ్యమనిపించుకోదు. కాబట్టి నామినేట్ చేయడంతప్పనిసరి అయినప్పుడు వారి సభ్యులను వారి మూడు సంతకరములలో, ఇరుసంతకరములలో కాకుండా ఒక్క సంతకరం మాత్రమే పెట్టి ఎలెక్షన్ ఇతివించవలసిందిగా కోరుకుంటున్నాను.

శ్రీ పి. బాపయ్య (తిరువూరు): అధ్యక్షా! సహకార కాళామాత్యులు ప్రచేశ పెట్టిన ఈ డిమాండును బలపరుస్తూ కొన్ని విషయాలను తమద్వారా ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకురాదలచాను. మన రాజ్యాంగమే కో-ఆపరేటివ్ కామన్స్ చెల్లు. అందువల్లనే మన ప్రణాళికలో సహకారమునకే ఎక్కువ ప్రాముఖ్యత ఇవ్వబడింది. ప్రణాళికల ద్వారా యస్. ఇ. యస్. బ్యాంకు

లలో; సి. డి. బ్లాక్సులలో కోఆపరేటివ్ ఎక్స్‌ప్లెంషన్ అఫీసర్లను వేసి గ్రామాలలో కోఆపరేటివ్ క్రెడిట్ సొసైటీలలో ఎక్కువ సభ్యులు చేరాలనీ, ఎక్కువ సంఘాలు పెట్టాలనీ అనేక విధాలా ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. భారతదేశం యొక్క భవిష్యత్తు అంతా కోఆపరేషన్ మీదనే ఆధారపడి ఉన్నది. కాబట్టి ఈ విధంగా ప్రయత్నంచేయుట చాలా అవసరము. కాని ప్రస్తుతం ఉన్న co-operative act లో joint liability ఉండుట వల్ల ప్రధమముగ స్వాధీనం చేసికొన్న సభ్యులు ఇతరులను చేర్చుకొనుటకు అభ్యంతరం పెడుతున్నారు. ఇతరులను చేర్చుకొన్నందువల్ల వారికి కొంత నష్టం వచ్చును. కాబట్టి మన లక్ష్యధానంగా చెప్పినట్లు ఈ చట్టమును రద్దుచేయడమో, లేక అమెండ్ చేయడమో జరగాలి. Joint liability ని తొలగించి ఎక్కువమంది సభ్యులను చేర్చుకొనుటకు అవకాశమును కలుగజేసినప్పుడే ప్రజలు తగిన లాభమును పొందుటకు అవకాశముంటుంది. చట్టములోని లోపాలను ఇదివరకు కూడ చాలా సార్లు మంత్రివర్గుల దృష్టికి తీసుకువచ్చినాము. వారు చట్టం అమెండ్ చేస్తామని చెప్పుచున్నారే గాని కాలం గడచిపోతున్నా ఇంతవరకూ చట్టం చేయలేదు. అమెండ్ చేయడం చాలా అవసరమని మనవిచేయుచున్నాను.

కోఆపరేటివ్ క్రెడిట్ సొసైటీలలో ఆస్తి, అప్పుల స్టేట్ మెంటు ఒకటి ఉంటుంది. దానిని గ్రామకరణాలు సర్టిఫైచేయాలి. కాని కొందరు సర్టిఫై చేయుటకు నిరాకరిస్తున్నారు. రైతులు బ్యాంకునుంచి అప్పులు తీసికొనడం చాలా కష్టముగా ఉన్నది. కాబట్టి గ్రామకరణాలు క్రెడిట్ సొసైటీల యొక్క ఆస్తి అప్పుల స్టేట్ మెంటును సర్టిఫై చేసి తీరాలని వారికి అర్థమైన పంపించవలయును. కొంత మంది భూములు అమ్ముకొనునప్పుడు రిజిస్ట్రేషన్ సమయంలో రెండు పార్టీలు, కొన్నవారు అమ్మినవారు, వట్టాల ట్రాన్స్‌ఫర్లకు రెండు డూప్లికేట్ దరఖాస్తులు రిజిస్ట్రేషన్ ఆఫీసులో దాఖలు చేయవలసియున్నది. ఇప్పుడు అలా కాకుండా ఆ దరఖాస్తులు ట్రిప్లికేట్‌లో దాఖల్ చేయించుకొని ఒక కాపీని గ్రామసొసైటీకి పంపునట్లుగా ఏర్పాటుచేస్తే సొసైటీలో ఆస్తి, అప్పుల స్టేట్ మెంటు సక్రమంగానూ, తాజాగానూ ఉంచుకొనుటకు వీలౌతుంది. అందువల్ల సెంట్రల్ బ్యాంకులు అప్పులు ఇచ్చుటకు ఎక్కువ సులభమవుతుంది. యుద్ధానికి పూర్వం డిపార్టుమెంటువారు గ్రామసొసైటీలను ఆడిట్ చేసి ఆడిట్ రిపోర్టులు నాల్గు కాపీలను తయారుచేసి, ఒక కాపీని బ్యాంకుకు ఒక

కాపీని యూనియన్ కు, ఒక కాపీని సొసైటీకి యిచ్చి ఒక కాపీని డిప్యూటీ రిజిస్ట్రారు ఆఫీసులో పెట్టటం జరిగేది. యుద్ధంవచ్చినపిదప కాగితం కరువైన కారణాన ఆ పద్ధతిని తీసివేశారు. బ్యాంకుకు రిటైల్ ఆడిట్ వివరాలు తెలియకపోతే సొసైటీలను అదుపులో పెట్టటానికి అవకాశంవుండదు. ఈ నాడు మద్రాసు రాష్ట్రంలో పూర్వపు విధానాన్ని అనుసరిస్తున్నారు. అదేవిధంగా మన ప్రభుత్వము కూడా ఆడిట్ రిటైల్ కాపీని బ్యాంకుకు పంపేటట్లు చేయాలని కోరుతున్నాను. Field labour co-operative societies వున్నాయి. ఆ సొసైటీలలో ఘాటులకు ఎన్లెన్ చేసేటప్పుడు, సొసైటీ పేర చేయకుండా, దానిలోవుండే సిఫ్ఫర్ల పేర చేయటం జరుగుతోంది. అలా వ్యక్తుల పేర చేయటంవల్ల వారు ఏమి వాటా భూమిని యితరులకు కౌలుకుయిచ్చే అవకాశంవుంటున్నది. అలా వ్యక్తుల పేరలేక భూమి సొసైటీ పేరనున్నచో సమిష్టి వ్యవసాయం చేయటానికి అవకాశంవుంటుంది. కనుక మంత్రిగారు అలాచేయటానికి ప్రయత్నించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి. రాజగోపాల్ నాయుడు (తవనంపల్లి): అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు చక్కరి ఫ్యాక్టరీల విషయం ప్రస్తావిస్తూ యంత్రాలు దొరకటం కష్టంగావున్నందున వల్ల ఒక్క ఫ్యాక్టరీ దొరికే అవకాశం వుందని చెప్పారు. కాని మూడు ఫ్యాక్టరీల కొరకు పేదరైతులనుండి డబ్బు వసూలు చేయటం జరిగింది.

(ముఖ్యమంత్రి) శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి: ఆమాట Government of India వారు చెప్పారనే నేను చెప్పాను. అన్నీ కావాలనే నా ఉద్దేశ్యం. కాని దేశానికి మొత్తం 3 వుంటే మన ఆంధ్రప్రదేశ్ కు ఒకటి వస్తుందని కష్ట ప్రభుత్వమువారు చెప్పారు.

శ్రీ పి. రాజగోపాల్ నాయుడు: మనం కేంద్రప్రభుత్వమునకు నచ్చచెప్పాలి. కొన్ని యంత్రములు లేకపోతే, U. P రాష్ట్రములో ఐడిల్ గావున్న ఫ్యాక్టరీలనుండి యంత్రాలను తెచ్చి, ఇక్కడ ఫ్యాక్టరీలను ప్రారంభించటానికి ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రయత్నించాలని కోరుతున్నాను.

పట్టణాలలో కట్టెలు కరువుగా వుంటున్నవి. వాటిని సహకార సంఘాల ద్వారా పట్లయి చేయించాలి. చిత్తూరులో ఒక సొసైటీ వుంది. మిగతా ప్రాంతాలలో కూడా ఏర్పాటు చేస్తున్నారు. కాని forest department వారు ఈ సొసైటీలలో సహకరించటం లేదు. అందుచేత

సొపై టీలు బాగా పనిచేయలేక పోతున్నవి. మైక్రోటేటు వ్యక్తులు 1-8-0, 1.8-0 కు అమ్ముతున్న కట్టెలు సహకార సంఘములు 0-14-0 లకు ఇస్తున్నవి. ఈ సహకారసంఘములతో ఫారెస్టు డిపార్టుమెంటు సహకరించితే, ద్వితీయ పంచవర్ష ప్రణాళిక కాలములో ప్రతి పట్టణమునకు వంటచెరకును సప్లయి చేయించవచ్చును.

గ్రామీణ సహకార గృహనిర్మాణమునకు తక్కువ డబ్బును ఖర్చు పెడుతున్నారు. గ్రామాలలో ఇండ్లు కట్టుకోవానికి కావలసిన డబ్బు ఈ సహకారసంఘాలద్వారా లభించటంలేదు. ఇచ్చినా జిల్లాకు 5 వేలు ఇస్తున్నారు. ఆంధ్రరాష్ట్రములో రైతువారి గ్రామాలలో సెటిల్ మెంట్ అయిన పిదప వాటిని గ్రామకంఠాలుగా మార్చారు. అందుచేత పట్టాలను రద్దుచేసి ఇస్తులేకుండా చేశారు. ఇప్పుడే వున్న rules ప్రకారం పట్టావుంటే తప్ప గృహనిర్మాణ సహకార సంఘములకు డబ్బు ఇవ్వడానికి వీలులేదని చెబుతున్నారు. ఆ రూల్ ను మార్చి సర్వేచేసిన వారికి డబ్బు ఇచ్చేవద్దతి వుండాలి. తవళంపల్లిలో ఈ కారణంవల్లనే 7 సంవత్సరాలనుండి డబ్బుతీసికోకుండావుంది. ఆ ఇబ్బందులను తొలగించి, ఎక్కువ డబ్బును ఇప్పించాలని మంత్రిగారికి మనవి చేస్తున్నాను.

జమీందారి ప్రాంతములలో భూమితనఖా బ్యాంకులులేవు. ఆప్రాంతాలలో సర్వే సెటిల్ మెంటు పూర్తిచేసి గవర్నమెంటు ప్రాంతముగా ప్రకటించిన తర్వాత కూడా అక్కడ భూమితనఖా బ్యాంకులు లేనందువల్ల ప్రజలకు ఇబ్బందిగావుంది. అందుచేత గ్రామాలలో ఆబ్యాంకులను ఏర్పాటుచేయాలని మనవిచేస్తున్నాను.

మార్కెటింగ్ సొసైటీలలో ఎరువులు మొదలైనవి Consignment basis మీద ఇస్తున్నారు. తిసుకొన్నప్పుడే డబ్బుకట్టాలి. అడబ్బును Central Bank నుండి తిసుకొని రావలసివుండటం వల్ల వడ్డీ ఎక్కువగా ఇవ్వవలసివుండటం వల్ల ఎవ్వరూ కలుతున్నది. కమిషన్ బేసిస్ మీద ఇస్తేనే మార్కెటింగ్ సొసైటీలు తగాదా పనిచేస్తవి. ఈనాడు మనరాష్ట్రములో అన్న, మార్కెటింగ్ సొసైటీలు basis లో నడుస్తున్నవి. ప్రభుత్వం సొసైటీల తగినంత క్రొద్ద చూచకపోవటం వల్ల రైతులు వస్తువులకొని, అమ్మేరానికీ పనిలేమున్నదావుంది. ఇది 1962 లో జరిగిన విషయం. దానివల్ల మళ్ళీ 1963 లో సొసైటీలు తగ్గొకటైపోయాయి. కాని ఇప్పుడు కేంద్రంలోని కమిషన్ లేదు. Central Bank ఇచ్చే డబ్బునే పంప

కము చేస్తున్నాయిగాని తమకు తామే డబ్బును సేకరించటానికి పీలు లేకుండావుంది. కనుక డిపాజిట్‌ను కూడా collect చేసే అవకాశాన్ని చాటికి కల్పించాలి. అవధతిని ప్రవేశపెట్టాలని మంత్రిగారికి మనవిచేస్తూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ పి. నరసింగరావు : అధ్యక్షా, కోపరేటివ్ డిపార్టుమెంటుకు సంబంధించిన అనేక విషయాలను అనేకమంది మిత్రులు చెప్పారు. ఆవిషయాలనే మరల చెప్పకుండా మంత్రిగారిని కొన్ని ప్రశ్నలు అడగదలచు కొన్నాను.

ఫార్మర్ హైదరాబాద్ గవర్నమెంటు రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో ఎంత డబ్బు కేటాయించింది? ఆంధ్రప్రదేశ్ పర్వడిన పిదప దానిని revise చేశారా? లేదా? తెలంగాణాలో కోపరేటివ్ మూమెంట్ వెనుకబడిందని, ప్లాకు తక్కువగా వుందని ప్రైవేటింగ్ సరిగాలేదని, వాటి కొరకు రిజర్వు బ్యాంకు 30 లక్షలు ఇచ్చారా? లేదా? ఇస్తే దానిని ఖర్చు పెడుతున్నారా? తగ్గించారా? దానికితోడు ప్లాన్ ముదలు పెట్టిన పిదప లాస్ట్ సెక్టో కోపరేటివ్ సొసైటీలలో వున్న టాకాలను మార్కెటింగ్ సొసైటీలుగా మార్చటానికి ఎంత డబ్బు కేటాయించారు? ఎన్నిటిని మార్చారు? వాటిపై పచర్యలు తీసికొన్నారు? పీటస్సిండికి మంత్రిగారు సమాధానము చెప్పాలని మీద్యారా వారిని కోరుతున్నాను.

10 సంవత్సరముల క్రింద తెలంగాణాలో ప్రతిపూరిలోగ్రైనింగ్ బ్యాంకు వుండేది. కాని ఈనాడు అవిలేవు. వాటిని అగ్రామాలలోని పెత్తందార్లు కాజేయటం జరిగింది. దానిపై ప్రభుత్వం ఏమీ చర్య తీసికోలేదు. లెక్కలలో 7, 8 గ్రైన్ బ్యాంకు వున్నాయని పీటికి పెద్ద turn over వున్నాయని చెప్పటం జరుగుతోంది తప్ప గ్రామాలలో అటువంటివి ఏమీ లేవు. విత్తవాలు నష్టయిచేయటానికి ప్రతి ఫిరకాలోను గోడొమ్మవున్నవి. కాబట్టి ఈగ్రైను బ్యాంకులు ఉపయోగముగా వుండవు కనుక వాటిని రద్దుచేయాలని మంత్రిగారికి మనవి చేస్తున్నాను. రద్దుచేసేముందు వాటిని కాజేసేవారిపై గట్టి చర్య తీసికోవాలి. ప్రజలకు ఆబ్యాంకుపై, ఆ టాకా పై విశ్వాసమే నశించి పోయింది. డబ్బును, ఛాన్సరును కాజేస్తున్నవారిపై ప్రభుత్వము చర్య తీసికోక పోవటంవల్ల సోప్రజలలో విశ్వాసము నశించింది. ప్రజలకు కూడ విశ్వాసము లేకుండా పోతోంది. కేవలం ప్రజలు ముందుకు రావడం లేదని చెప్పేలావుంటే, కాబట్టి గ్రైను బ్యాంకును రద్దుచేసి

వాళ్ళ మీద కూడ చర్య తీసుకోవాలని తమద్వారా మనవిచేస్తున్నాను. హాకా విషయం ఉన్నది. ఆ విషయమై గత రెండు సంవత్సరాలుగా అసెంబ్లీలో ప్రశ్నలు వెయ్యడం, నోటీసులు యివ్వడం జరిగింది. 6th May 1957 రోజున ముఖ్యమంత్రి గారు, కోపరేటివ్ శాఖామంత్రిగారు జవాబు చెబుతు యిట్లా అన్నారు.

That is the position. However, it is necessary that a Committee should be appointed consisting of men who are well-versed in administration, accounts and business and to examine the situation and to give a report to the Government.

కోపరేటివ్ మంత్రిగారు సమాధానం చెబుతూండగా, ముఖ్యమంత్రి గారు యింటర్ ఫియరు అయి యిలా అన్నారు. "పొలిటికల్ యింటర్ ఫియరెస్సు అన్నారు. ఆ విషయాన్ని ఆలోచించడానికి కమిటీ వేశాము. ఎందుకునష్టం వచ్చింది? ఎవరు ఏమిచేశారు? పొలిటికల్ ఇంటర్ ఫియరెస్సు యేమిటి? అ నే వి ష యా లు తెచ్చుకొనడానికి, పరిశీలించడానికి ఉద్యోగస్తులను నియమించాము. సభ్యులు ప్రశ్నలు యెన్ని వేసినా, యిందులో information యింతకంటె లేదు. ఇందులో జరిగిన అవకతవకలను తెలుసుకోవాలనే ఉద్దేశ్యముతో కూడ....." ఇది కూడ 6th May 1957 Proceedings. తరువాత తమరు యేమన్నారంటే "Let us proceed to the next question. A Committee has been appointed and therefore there is no use of putting further questions. We shall discuss the matter after the report of the Committee is received and there is no use of putting further questions...now as stated by the Leader of the House

కాని యింతవరకు హాకా గురించి రిపోర్టు యేమిట్లా లేదు. ఈ విషయం గురించి యింతవరకు యేమీ తెలియవరచలేదు. ఇంట్లో తప్పకుండా పొలిటికల్ విషయాలు ఉన్నాయి. ఆ వ్యవహారంలో అధికార పార్టీకి సంబంధించినవారు ఉన్నారు. ప్రస్తుత మంత్రులలో కొందరకు మూజీ, మంత్రులకు, అఫీసర్లకు సంబంధం ఉన్నది కాబట్టే, ఆ రిపోర్టును ప్రజల దృష్టికి, శాసనసభ్యుల దృష్టికి తీసుకొని రాకుండా యేమిట. ఇందులో బిల్లులు, రూపాయలు ప్రభుత్వ దబ్బు, వేరే వైఖాసు దగ్గర

నుంచి తీసుకొన్నది. F. I. C. డబ్బు మొత్తం యెంతఉన్నదో ప్రభుత్వం కూడా చెప్పలేకుండా యున్నది. ఒకసారి 40 లక్షలు, యింకొకసారి 30 లక్షలు, యింకొకసారి 20లక్షలు అంటున్నారే గాని యిదమిద్దంగా చెప్పలేకుండా యున్నారు. ఇప్పటికైనా హాకా వ్యవహారం, యెందుకు ఎంక్వయిరీచేయరు? ఆరిపోర్టును యెందుకు సభముందు ఉంచరు? అది మీ యొక్క బంధారాన్ని బయట పెడుతుందని భయపడుతున్నారు. తమ పార్టీకి అవకారం జరుగుతుందని యేమీ action తీసుకోవడంలేదు. ఇప్పటికైన నేను కోరేది యేమిటంటే స్పెషల్ ఆఫీసరును నియమించారు కాబట్టి, కనీసము ఆ స్పెషల్ ఆఫీసరు రిపోర్టునైన publish చేయమని కోరుతున్నాను. ఒక్క హాకాయే కాదు. ప్రాదరాజాదులో ఉన్నటువంటి ఎవెక్సు సానైటీను అన్నికూడ అట్లాగేయున్నాయని తలస్తున్నాను. మొత్తం తెలంగాణాలో ఉన్నటువంటి ఎవెక్సు సానైటీస్ అన్నిటిని విచారించాలని కోరుతున్నాను. ఆ సానైటీస్ అన్నిటిలో బురదఉంది. ఆ బురదను తొలగించకపోతే మనం కూడ ఆ బురదలో కొట్టుకుపోవలసి వస్తుంది.

నర్వీసెస్ గురించి చాలమంది సభ్యులు మాట్లాడారు. ఈ సందర్భంలో ఒక విషయం చెప్పదలచుకొన్నాను. తెలంగాణా సభ్యులు మాట్లాడుతూ ఆంధ్రులు అన్యాయంచేశారని అంటున్నారు. ఆంధ్రులుకాదు అన్యాయం చేసినది. తెలంగాణాకు సంబంధించిన సీనియరు ఆఫీసర్లు, తెలంగాణా మంత్రిలే-తెలంగాణాకు అన్యాయంచేశారు. తెలంగాణాకు సంబంధించిన subordinate officers గురించి వాళ్ళు యేమీ ఆలోచించలేదు. ముఖ్య మంత్రిగారు శక్రచేరియట్లు గురించి మాట్లాడుతూ, జూనియర్ ఆఫీసర్లను సీనియారిటీ లేకపోయినా, వారికి ప్రత్యేకమైన స్థానాలు కల్పించామని చెప్పారు. వాళ్ళకు అట్లా key posts యివ్వడమే పొరపాటు! వాళ్ళు ఆపోస్టులకు డిజిర్నింగు కాకపోయినా, సీనియారిటీ లేకపోయినా అట్లా ప్రమోషన్ యివ్వడం వల్ల, వాళ్ళ క్రిందఉద్యోగులకు న్యాయం కలుగలేదని లేక పోతున్నారు. గట్టిగామాట్లాడగలిగే శక్తి వారికి లేదు. వాళ్ళ position ను కాపాడుకొనుటకే వాళ్ళు ప్రయత్నం చేసుకొంటున్నారు. కోవరేటివ్ డిపార్టుమెంటుతో నలుగురుతో ముగ్గురు తెలంగాణాకు సంబంధించినవారు ఉన్నారు. N. G. O కమిటీతో యెక్కువమంది తెలంగాణాలో ఉన్నారు. అయినా తెలంగాణా క్రింద ఉద్యోగస్థులకు లాభం తీసుకుంటున్నది. ప్రైవేటు సీనియారిటీని శ్రద్ధతో పోషించుట కోరినా, తప్పుకోలేక ప్రైవేటు సీనియారిటీని పోషించుట కోరినా, యెక్కువమంది తెలంగాణాలో ఉన్నారు.

కోటు కోపరేటివ్ కు సంబంధించి వ్రాసినట్లు తెలుస్తున్నది. కేంద్రప్రభుత్వ కమిటీలు ఉన్నాయని ముఖ్యమంత్రిగారు అన్నారు. తెలంగాణాకు సంబంధించిన ఒక అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రారు కేంద్రప్రభుత్వానికి అప్పీలు చేశారు. మమ్ములను డిప్యూటీ రిజిస్ట్రారుతో equate చేయండి. మా qualifications అన్ని చూచి equate చేయమని appeal చేశారు. అక్కడ అప్పీలు ఉండగా యిక్కడ తెలంగాణాలో ముగ్గురు అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రారులను - చాల సీనియరు రిజిస్ట్రారులను, ఒక్కొక్కరు నాలు వందలు, అయిదు వందలు డ్రా చేస్తున్న వారిని, ఆంధ్రకు సంబంధించిన కోపరేటివ్ సబ్ రిజిస్ట్రారులతోపాటు డిప్యూటీ రిజిస్ట్రారుల గా ప్రమోషన్ ఇవ్వడం జరిగింది. ఆ ప్రమోషన్ కు కూడ protest చేశారు. అక్కడ అప్పీలు ఉండగా యీ విధముగా చేయవలసిన అ వ స రం యే ముం ది? మీకు నిజంగా న్యాయం చేయాలని ఉద్దేశ్యం ఉన్నదా అని అడుగుతున్నాను? ఈ విధంగా అన్యాయాలు జరుగుతున్నాయి, దానిని సరిచేయాలి. మొన్ననే ఒక జి. ఓ ఒకటి చేశారు జి. ఓ నెం. 492 D. 10-3-58. అందులో తొమ్మిది మందికి ప్రమోషన్ ఇచ్చారు. అందులో ముగ్గురు అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రారులు తెలంగాణాకు సంబంధించినవారు. మిగతా ఆరుగురు కోపరేటివ్ సబ్ రిజిస్ట్రారులు ఆంధ్రకు సంబంధించినవారు. ఇక్కడ అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రారుగ్రేడు 250/- రూపాయల నుంచి 450/- రూపాయలవరకు ఉన్నది. అక్కడ గ్రేడు 150/- రూపాయలనుంచి 200/- రూపాయలవరకు ఉన్నది. వాళ్ళది నాన్ గెజెటెడ్. ఇక్కడిది గెజెటెడ్. వాళ్ళ యిద్దరికి ప్రమోషన్స్ యే విధముగా ఇస్తున్నారు? డిప్యూటీ రిజిస్ట్రారుగా ఇస్తున్నారు. ఇక్కడ అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రారు, డిప్యూటీ రిజిస్ట్రారుతో equate చేయమని తగవులాడుతోంటే, వాళ్ళని కోపరేటివ్ సబ్ రిజిస్ట్రారుతో equate చేసి ఆర్డరు ప్రభుత్వం ఇచ్చినట్లంటే యెంత ఆశ్చర్యమైన విషయమో అలోచించండి! మిగతా ప్రాదేశికాదు ప్రాంతము కొంత జిల్లాలు కొంత మైసూరుకు పోయింది. అక్కడ అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రారుతో తెలంగాణా అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రారులను equate చేయడం జరిగింది. ప్రొఫెసర్ కమిటీలు వేశామంటున్నారు. అందులో గుప్తాగారు యున్నారు. గులాంహాద్ గారు ఉన్నారు. C. సి. గారు ఉన్నారు. వారే అన్యాయం చేస్తున్నారు ఈ రోజున! వారు, వారి స్వార్థకోసం, స్వప్రయోజనాలకోసం చూచుకొంటున్నారు.

ఇందులో ఆంధ్ర తెలంగాణా సమస్యలేదు. ఇంకొక ముఖ్య విషయము యేమంటే యిక్కడ మార్కెటింగు సొసైటీస్ చాలా మందగొడిగా పని చేస్తున్నవి. ఈరోజున కోవరేటివ్ డిపార్టుమెంటులో ఉన్నటువంటి staff చాలా worst staff అని చెప్పవచ్చు. తెలంగాణాలో ఆదాయం లేని డిపార్టుమెంటు అని దీనికి ప్రతీతి. అందుచేత ఎక్కడా పనికిరానివాళ్లు యీ డిపార్టుమెంటులో నిండాలు. దాని ఫలితముగా పని చురుకుగా సాగడములేదు. ఆంధ్రలో advance movement యున్నది కాబట్టి, మీకు అనుభవంఉన్నది కాబట్టి, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ వచ్చినతరువాత, తెలంగాణాను, మీయొక్క లెవెలుకు తీసుకొని పోవుటకు ఏమిచేశారు? అటువంటి పని యేమీ చేయలేదు. పనికిరాని అఫీసర్లు యెవరైతావంటే వాళ్లను తొలగించి వారిపై తగిన చర్యలు తీసుకోండి. కాని పనికివచ్చేవారు కూడ కొంతమందియున్నారు. మొన్న సీనియరు ఇన్ స్పెక్టర్ల పోస్టులు కాళీ అయితే ఆంధ్రనుంచి 9 మందిని రిటైర్ చేసే సూపర్ వైజర్లను తీసుకొనివచ్చి నింపారు. నేను ప్రజ్ఞలనందర్భందో అడిగితే మంత్రిగారు ముగ్గురు అనిచెప్పారు. తరువాత నేను ఈలును కొంటే, ముగ్గురు కాదని, తొమ్మిదిమందని తేలినది. నేను అడిగేది యేమంటే తెలంగాణాకు యే విధముగాను ఫేవరిటజము చేయవద్దు. తెలంగాణా వాళ్లలో చెడ్డఉంటే శిక్షించండి. కాని న్యాయం మాత్రం చేయమని కోరుతున్నాను.

Government of India వారు S. R. O. సిఫార్సులో కూడా 5 సంవత్సరాల వరకు ఇక్కడఉండే N. G. O. లకు వారి services విషయంలో కొన్ని హామీలు ఇవ్వడం జరిగింది. వీటిని సరిగా అమలు జరపని కారణంచేతనే ఆంధ్ర, తెలంగాణా feelings వచ్చాయి కానీ, ఏదో ప్రతిపక్షంవారు కానీ, అధికారపక్షంవారు కానీ దీనిని తీసుకువస్తున్నారనేదో అర్థం ఏమీలేదు. Administration లో వున్న కొంతమంది officers తమస్వార్థంకోసం ఈ విధంగా ప్రవర్తించడం చేతనే ఆంధ్ర, తెలంగాణా feelings వచ్చాయి. దీనికంతకు ప్రభుత్వాన్ని నేను నిందించడంలేదు. ఇటువంటి అక్రమాలు, అన్యాయాలు జరుగకుండా చేయాలని నేను మనవిచేస్తున్నాను.

ఇప్పుడు High Level Committee ని ముగ్గురు సభ్యులతో వేళామని చెబుతున్నారు. ఈ సభ్యులంతా కూడా ఇదివరకు వారి, వారి depart-

ments లో ఏర్పాటు చేసిన కమిటీలలో ఉన్నవారే గనుక ఆ కమిటీలలో జరగని న్యాయం ఈ high level committeeలో మాత్రం జరుగుతుందని ఎలా ఆశించగలం? అందుచేత బయటనుంచి ఒక High Court Judge ని ఆంధ్ర, తెలంగాణా feelings తో సంబంధం లేని వారిని, తీసుకువచ్చి, విచారణచేయిస్తే services లో ఇప్పుడు ప్రబలిఉన్న అసంతృప్తిని తొలగించడం సాధ్యమౌతుంది. ఆ విధంగా చేయవలసిందని నేను ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

Sri Mehdi Nawaz Jung: Sir, the discussions on the subject have been important and also unimportant. It was my desire that I wanted to hear some constructive suggestions from the Hon. Members. Most of the time has been spent on the question of services and Telangana and Andhra-Pradesh.

Sir, there was, once upon a time in this area, a kingdom called Qutub Shahi kingdom and then Asaf Jahi kingdom and then came the Hyderabad popular Government and now it is Andhra Pradesh. We never talk of Qutub Shahi kingdoms or Asaf Jahi Kingdoms but we talk of the present days. So, let us first of all remove Sir, from our minds suspicion on either side. Most of the time was wasted — I beg to be excused for saying that — on raising a question by an Andhra member about the injustice to Telangana and at the same time, he was supporting Andhras against Telanganites. Then of course, there are 2 or 3 members on the Telangana side who thought that they had to give a retort and they did so. But all the same, in this House where we have come to gather knowledge and to seek some information and guidance from you all, we had better confine ourselves to the subject in main alone.

However, so far as the Department is concerned, with the best of intentions, the Co-operative Department and the Secretariat are discharging their duties without any fear from or favour to any one, Telangana and Andhra alike.

So far as the integration of services is concerned, that also has been done on quite right and sound lines. I would like to take even one or two examples where injustice has been done. For that, this is not the place. I openly invite any one who has to say about any injustice that is meted out to any one. But I for one — you may call me a Telangana man: I am an Andhra Pradesh man altogether, I was once upon a time a Telangana man — would be prepared to show that no injustice has been done in any case and in fact, I have studied the cases very carefully and in cases where there were doubts, I have referred the matter to such authorities and experts who could give me some advice. So therefore, let me not refer to the question of integration of services or to the rights or wrongs done to either side.

Sri Visweswara Rao says that the Co-operative movement has been serving the cause of only one per cent of the total population of the place. Sir, it is not the case. So far as Andhra Pradesh is concerned, it caters to the need of 10 per cent of the population so far as the rural financing is concerned, whereas the average percentage for the whole of India is only 4 per cent. So, to say that only one per cent of the population is being looked after is not substantiated by facts. Reference has been made to a village called Lingala. These are very small cases and any matter could be brought to my notice and I assure hon. members that proper attention will be paid to the same. With regard to cases of persons who obtained loan for purchasing lands and who actually did not purchase land, these are also matters that have to be looked into and no direct answer can be made now on the floor of the House.

Delay in the registration of Societies is also a matter which has been rectified to a great extent. Now the papers have been shifted to the Deputy Registrars

and so the delay is likely to be minimised. Two Societies have been referred to: one by Sri Visweswara Rao and another hon. Member that they collected a sum of Rs. 10,000- and yet the Society has not been registered. If a specific case is brought to the notice of the Registrar, I am sure necessary action will be taken.

As regards licences for the Sugar Factories here, I think a statement was made by the Chief Minister only three days ago and that stands good. That means there is no question of depriving Andhra Pradesh from starting Sugar Factories. Licences are given by the Government of India and not by the Government of Andhra Pradesh. There are some difficulties about obtaining licences in view of foreign exchange. That is being looked into and the matter is receiving all the attention.

As regards Fishermen Co-operative Societies, the fact that Panchayats are preferred is true, in cases where drinking water is concerned. The next preference is given to fishermen. Preference is also given to Washermen where there are tanks for washing purposes. All the same, fishermen's rights are not being neglected or ignored; and wherever there is any good case for them the Department will surely co-operate.

As regards Janka lands, some conditions have been imposed lately that one-third of the land should be left out for grazing. It is quite reasonable and necessary, because if all the land is brought under cultivation and no land is left for grazing purposes, the cattle will be without fodder. It will be something in the interests of mankind and animal both.

As regards Grain Banks, this has been raised practically by all the members and they are quite right in saying that the Grain Banks are not in a good condition. I have seen some of the Grain Banks which were reported to be very good Banks; and I found that the condi-

tions were not very good. I should attribute it mostly to the bad motives or the insincerity of the members who wanted to exploit the situation. The stores are collected there and they wanted to abuse the confidence reposed in them. It is quite true that the Grain Banks are very good institutions and they should be revived and for that the Registrar has asked for special staff, and once the staff is sanctioned, he will go round and set things right.

One thing I must say here, as I said in my opening speech, that to have co-operatives is very easy but to become co-operators it is very difficult, because you have to understand and respect the ideals of co-operation and to shape your patterns of life. In Co-operative Societies, somewhere there are political workers, there are some exploiters, there are some who have come in to seize power and there is also question of rivalry, and unless they go the Co-operatives cannot be a success. I agree with one gentleman on this side who said that the political parties are taking advantage of the Co-operatives. I refer to political parties of all types but not of one type only either on this side or that. However, I find one thing Sir, that on the Andhra side, the co-operatives have been very much benefited by well-to-do, and experienced people taking part in it. It is not a point to be objected to. I would appeal to the people on the Telangana side that well-to-do and experienced people should come forward and participate in the working of the Co-operatives. That is the one great reason why the Co-operatives on the Telangana side are backward.

So to say that the co-operatives are in the hands of the people is not very good. For instance, I would take the example of the Vijayanagaram Bank. It is a very fine bank, and I find most of the people who

are working there are well-to-do people. But, of course, they work for the sake of co-operation and not for self-interest.

Hon. Sri Pragada Kotiah says that the credit limits are very low in Telangana. These credit limits in Agricultural Credit Societies have been doubled now. Where it was five times the land revenue it has been raised to ten times, and where it was ten times the land revenue (dry) it has been raised to 20 times, and in the case of gardens it has been raised from 12 to 24 times. So, his information is rather an old one.

Hon. Sri Pragada Kotiah said that the Central Banks in Telangana are not given adequate finances. A sum of Rs. 100 lakhs under short-term and Rs. 25 lakhs under medium-term has been given by the Reserve Bank of India and it cannot be considered to be very low. The borrowing limit of the Hyderabad Apex Bank also has been recommended to be twenty times. The share capital limit of Rs. 10,000 was reduced to 7,500 in wet areas, Rs. 5,000 in dry areas in Andhra; and to Rs. 3,000 in Telangana.

The Reserve Bank has sanctioned credit limits amounting to about Rs. 6 crores to the Central Bank in Andhra and about Rs. 3½ crores to the Andhra State Co-operative Bank. Loans are being advanced to the rural credit societies and they are given at a reasonable rate of interest of 6½%. The quantum of rural credit is progressively on the increase from year to year.

These are the replies to hon. Sri Pragada Kotiah.

The Co-operative Department has to take in officers for various purposes. A reference has been made to some Civil Supplies Officer who has no co-operative knowledge and who has been taken into the Co-operative Department. Well, before any one joins the

Co-operative Department, he does not possess the knowledge of co-operation. It is mostly after dealing with matters pertaining to co-operation they get experience. About this particular case, if the reference is made to one who has come from Civil Supplies Department, I may say that he is a Law Graduate and an old lawyer. He has got experience of legal matters and so to deal with co-operative laws he has been brought in.

As regards the 'Co-operative Law Committee', I have to say that it is appointed in Delhi. The Committee have made certain recommendations and they have also suggested a model Act for the whole of India and that Act has to be adopted. Once it is adopted, the integration of laws on both sides will be done.

Hon. Sri P. N. Appa Rao also refers to the indifference on the part of the Co-operative Department and the delays of registration of societies and so on. About Srikakulam taluka which he has referred to, it is a matter to which I have already replied two days ago.

About the points raised by hon. Sri L. Laxmana Das, I find myself unfit to answer some of the questions raised by him. So far as he insists on the efficiency to be introduced, I agree with him. But if we give effect to certain ideas which he has got, it would go a very quick way to do away with the co-operative movement altogether. For instance, his proposal to establish a credit bank for one lakh of population and to do away with the loans to the societies and to give them to individuals, is a proposal which requires, perhaps, a serious consideration and might be bearing lots of dangers in it.

The suggestions made about the Rural Banks, by hon. Sri L. L. Das are quite all right and I think the disadvantages which prevail are mainly due to the lack of interest on the part of Members.

It is not necessary that no sooner a society is registered, loans should be given. In fact, I would be one to say that the loans should be delayed as far as possible so that the capacity of the society might be tested. First of all they should be tested to see to what extent they raise share capital and credit deposits. Then alone the public money should go to them to be spent usefully.

I do not know whether I should answer the question that no co-operatives should be formed till the people realise the benefits of co-operation. How is it possible? What should be the measure to be adopted? How will it be tested? How long the registration of a society should be delayed to find out whether people are anxious to have it? It is only after the formation of a society that the active interest of the people can be examined.

About hon. Mr. Baswa Maniah's points, it may be according to him that the richer are becoming richer and the poorer are becoming poorer. I have nothing to say about that. So far as grain banks are concerned, his observations are not far from correct. However, the department is trying to improve conditions.

The question of HACA (Hyderabad Agricultural Co-operative Association) has been raised by hon. Sri Baswa Maniah and also by hon. Sri P. Narasinga Rao. To both of them, the answer is this. First of all, the HACA suffered a loss of Rs. 26 lakhs. For a gentlemen to say on the floor of the House that there was an embezzlement of Rs. 40 lakhs in HACA is a very serious matter. If this was said outside the House, things would have been very serious, indeed. So, 'embezzlement of Rs. 40 lakhs in HACA' is some sort of a dream, or, I do not know, wishful thinking. Well, regarding the losses suffered by the HACA, there are reasons. Falling of the prices, decontrol of iron, steel and cement, price

going down by 50%, about Rs 8 lakhs being spent on maintenance of staff without any work and then taking away of the business of the HACA by the Agriculture Department and getting it done through private parties, were all the matters which led to the losses in the HACA. But surely there has been no embezzlement. There may be losses and losses are every where.

I do not think, Sir, transfer of Telangana Officers to Andhra side is a matter of any objection. Personally, I would support such a move because I find that by such transfers some wholesome results can accrue. To my mind, transfer of Telangana Officers to Andhra is of a great advantage to the Officers themselves and I would insist on such transfers whenever I get a chance.

Hon. Sri Chokka Rao's comments are also in common with other comments made. As regards some special cases where, after the election, charge of the office has not been handed over, it is better if the matter is brought to the notice of the Registrar and action would be taken. As regards the audit, which he has referred to, it is quite possible, in some cases, that audit has not been done. But now extra staff is being appointed and I think we will be able to overcome that difficulty in due course of time.

I do not know what credit societies hon. Mr. Chokka Rao refers to as not having been registered. It is also a matter to be specifically brought to our notice.

Hon. Sri Kasi Reddy says that injustice is being done to Telugu Officers in co-operative training college and college staff and all that. So far as I have seen, I think the training is a very essential service because on the basis of the knowledge imparted through the training, the Officers can become efficient to discharge their duties. The arrangements that are made in Rajshmun-

dry, in Anantapur and also in Hyderabad are very good. In fact, I am one who favours the transfer of the officers of Telangana to Andhra and also I am in favour of bringing experienced officers from Andhra side to Telangana to give some talks and lectures. Some people have taken serious objection to this, but experience is the main thing. One may be a Chartered Accountant, but, at the same time, he may not be knowing business because he has no practical experience. Just merely passing examinations is no good. However, this is all done for the benefit of those people who come to these training centres

Hon. Sri Gopidi Ganga Reddy has objected to the allotment of small amounts for housing purposes in Telangana. I would only request him to look into the figures that have been placed before him, and he will find that Telangana has been dealt with very favourably. The amounts allotted to Telangana are far in excess of what has been given to Andhra. On the housing side, Telangana is very well off. It is mainly for the continuity of the schemes that have been taken on hand before re-organization of States.

Hon. Sri Ganga Reddy is quite right in his remarks about the grain banks. It is our concern also to set them right.

As regards hon. Sri B. Subba Rao's suggestion that Field Labour Co-operative Societies should have a Central Finance Corporation, I may say that the Field Labour Co-operative societies are not given loans even by the Central Bank. So, it is very difficult to create a Finance Corporation for them. It is a proposal about which I would like him to think again and tell me how to proceed.

Hon. Sri P. Sreeramulu, again, complains about the delay in registration of societies. He also says that he

had collected more than Rs. 20,000 for a society and the society was not registered. That is a matter which can be enquired into.

Hon. Sri G. Nageswara Rao has raised a question about the Lanka lands where one-third land may be kept for grazing purposes and two-thirds should be given for other purposes. This is a matter which pertains to the Revenue Department and I think it should be brought to their notice.

Hon. Sri Baga Reddy states that lot of money belonging to TACAS (Taluqa Agricultural Co-operative Associations) is now with the HACA and that there is no sign of its returning to TACAS for carrying on business. In fact the shareholders of the HACA are the TACAS and it is for the shareholders to come together and take a decision as to how it should be managed.

I do not know what hon. Sri B. Rama Reddy means when he suggests that Land Mortgage Banks and Marketing Societies should be integrated. The functions of both are entirely different. How they can be integrated is a matter for him to explain.

As regards giving loans to Labour Contract Societies, it is a matter for further investigation and consideration. It will be looked into.

The suggestion made by hon. Sri Peta Bantiah about giving audit reports to the Bank is perfectly correct and it must be done.

As far as I know, amounts are given usually in the names of Field Labour Co-operative Societies and they are not given to individuals. The suggestion that the amounts should be given in the names of Labour Societies is, therefore, uncalled for.

Hon. Sri Rajagopal Naidu raised the question about forest coupes. Of course, there are some complaints and they should be looked into.

I do not follow how far it is correct to say that rural housing societies are given only Rs. 5,000 for a village. As far as I know, this is not the correct figure.

As regards lands in Zamindaries where settlement is not done, pattas are not given, or the possession of lands in villages is not certified, etc., in my opinion, a certificate from the village authority would be quite enough. Perhaps, in one or two cases this has been given as a sort of test and there should be no difficulty in giving money for construction of a house on a piece of land which is in the possession of the applicant.

As regards the suggestion that the Marketing Societies should be made to function on commission basis the question arises as to who should pay for the goods that the Marketing Societies deal with. That is also a question which, I am afraid, cannot be entertained.

Hon. Sri P. Narsinga Rao says that there should be no difficulty in placing the report of the Special Officer before the House. It will be done.

The question of equation of Registrar and Deputy Registrars will be considered and very soon it will be done.

As regards the Marketing Officers' efficiency, the only course open is to give them training. For this, training arrangement is being done.

Not going into much details, I have generally replied to the suggestions made by the hon. Members and I am grateful to them for making suggestions. I would have been still more happy if they had spoken some thing more about the co-operative farming about which I have specially invited their suggestions.

Thanking you, Sir, and the hon. Members, I would now request that in view of the explanations that I have made, the hon. Members may withdraw their cut-motions and sanction the Demands.

శ్రీ పి. గోపాలరెడ్డి (తిరుత్తని-జనరల్): నేను ఒక నోటు వంపాను స్పెషియల్ లయములు కోఆపరేటివ్ డిపార్టుమెంటులో ఉన్నాయి; వీటిని విడిచి, సహకార సంస్థలు బాగుపడతాయేమో అని నోటుపంపాను, దాని సమాధానం చెబుతారా?

Sri Mehdi Nawaz Jung: This question has been under consideration for many years. Now, we all agree that the audit should be separated, in the sense that the Registrar of Co-operative Societies should be the head of the Audit as well as the Executive.

శ్రీ పిల్లలమట్టి వెంకటేశ్వర్లు: 789వ కోత తీర్మానానికి సమాధానం రాలేదు. లింగాల సానైటరీ సంబంధించిన కోత తీర్మానం అది. Forgeries కు వైసెప్పటికి డిప్యూటీ రిజిస్ట్రార్ చర్య తీసుకోలేదు. సమాధానం కోసం నేను కోత తీర్మానం ఇచ్చాను, దీనిపై సమాధానం చెప్పాలని కోరుతున్నాను

Sri Mehdi Nawaz Jung: The matter will be looked into the satisfaction of the hon. Member.

మిస్టర్ స్పీకర్: కోత తీర్మానాలను ఉపసంహరించుకోవడం ఉన్నదా?

శ్రీ పిల్లలమట్టి వెంకటేశ్వర్లు: ఆ సాంప్రదాయమే లేదు.

Demand No. XXIII Co-operation-Rs. 1,29,73,500/-

Mr. Speaker: The question is:

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-
for Co-operation by

Rs. 100/-

(To criticise the delay in registration of Co-operative Societies either of Credit or of Non-Credit and particularly cottage industries.)

The motion was negatived.

Mr. Speaker: The question is:

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-
for Co-operation by

Rs. 100/-

(సహకార శాఖలో ప్రభుత్వము తమ ఉద్యోగులను నియమించి అధికారములో ఉన్న పార్టీ జోక్యము గలిగించుకొని సహకారోద్యమ వృద్ధికి అడ్డుపడుతున్నందులకు)

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-
for Co-operation by

Rs. 100/-

(సహకార సంస్థలు వాగ్దానము చేసిన పనులు కలుగజేయక ప్రజలను మోసగించుచున్నందులకు)

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-
for Co-operation by

Rs. 100/-

(సహకార సంస్థల రిజిస్ట్రేషన్లు చట్టం ప్రకారము నిర్వహించేయలేకుండినందులకు అట్టి సంఘాలను అనవసరముగా వ్యయపరచుచున్నందులకు)

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-
for Co-operation by

Rs. 100/-

(సహకార సంఘములు రద్దుచేయబడిన తర్వాత వాటి సంబంధమయిన నిలువలు, ఘంటులు, లావాదేవీలు తేల్చక సంఘ సభ్యులను మోసగించుచుండినందులకు)

The motions were negatived

Mr. Speaker: The question is:

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-
for Co-operation by

Rs. 100/-

(తెలంగాణాలోని పరపతి సంఘములు ధాన్యము నిలివజేయు సంఘములు వట్టణ ఋణాదానక సంఘములు గ్రామాభివృద్ధి సంఘములు గ్రామశాస్త్రములు మొదలగు వాటి కార్యములు కుంటుపడిపోయిన వాటి కార్యములను సరివర్చక ధనవంతులకుతోడ యిచ్చుచున్నందులకు)

The motion was negatived.

Sri Gopidi Ganga Reddy: I demand a division. Sir,

The House then divided

Ayes 24; Noes 78; Neutral: 1.

The motion was negatived.

Mr. Speaker: The question is:

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-

for Co-operation by

Rs. 100/-

(సహకార సంఘముల అదల కనీసము సంవత్సరము ని కేటగిరి
చేయించలేక వ్యవహారమును కుంటుపరచుటకు కారణము అయినందున)

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-

for Co-operation by

Rs. 100

(ముధోల్ తాలూకా డేరగ్రామ బ్యాంకును స్థాపించమని చా
ధనము మొదలగునవి వసూలుచేసుకొని ఒక సంవత్సరము లోపల
అప్పుల పడుదల చేయలేకపోవుట)

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-

for Co-operation by

Rs. 100/-

(తెలంగాణలో కేంద్ర సహకార సంఘము లున్న ప్రాంతములు
ప్రచారములు విద్యాబోధన మొదలగు వాటిని సక్రమము గా నిర్వహిం
తకు, తెలంగాణలో సహకార వ్యవసాయ సంఘములు మరియు
సహకార పరిశ్రమలు, పలువిధములయిన శ్రమ సహకార
గృహనిర్మాణ సహకార సంఘములను, కూలి సహకార సంఘములు
మొదలగు వాటిని స్థాపించవలెనందులకు)

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-

for Co-operation by

Rs. 100

(సహకారోద్యమ విద్యాబోధన కేంద్రములు తెలంగాణలో
చక మరియు ప్రతిదానికి ఆంధ్ర కే ప్రాముఖ్యత యిచ్చినందులకు)

The motions were negatived.

Mr. Speaker: The question is:

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-

for Co-operation by

Rs. 100/-

(10 సంవత్సరముల నుండి చౌక మరియు ె)ను బ్యాంకుల ఆడిటు చేయక ధాన్యమును గ్రామాధికారులనుండి కాజేయని ప్రభుత్వ విధానమును విమర్శించ గలందులకు)

The motion was negatived.

Sri Baswa Mamah: I demand a division. Sir.

The House then devided.

Ayes: 24; Noes: 78;

The motion was negatived

Mr. Speaker: The question is:

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-
for Co-operation by Rs. 100/-

(For the failure of the Government to take steps to amend the Co-operative Societies Act to enable the people to join the Societies in large numbers.)

The motion was negatived.

Sri Pillalamarri Venkateswarlu: I demand a division Sir,

The House then divided.

Ayes: 24; Noes: 79.

The motion was negatived.

Mr. Speaker: The question is.

To reduce the allotment of Rs. 1, 29, 73, 500/-
for Co-operation by Rs. 100/-

(For the failure of the Government to take action against officers who are responsible for mis-management and Loans Co-operative Society, Lingala, Jaggaiahpet Taluk.)

The motion was negatived.

Mr. Speaker: The question is:

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-
for Co-operation by Rs. 100/-

(ప్రభుత్వ విధానం విమర్శించుటకు)

The motion was negatived.

Mr. Speaker: The question is:

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-
for Co-operation by

Rs. 100/-

(జి. ఒ. నం. 200 ప్రకారము చేపలుపట్టుకొను పరపతి సంఘములకు, చెరువు, గుంట వగైరాలలో చేపలు పట్టుకొను పంక్తును యివ్వక, పంచాయితీ బోర్డులకు యిచ్చుచున్నందులకు)

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-
for Co-operation by

Rs. 100/-

(నెల్లూరుజిల్లా కోవూరు తాలూకా విడవలూరు చేపల పరపతి సంఘమునకు వావిళ్ల చెరువు చేపలు పట్టుకొను పంక్తును యివ్వక, పంచాయితీ బోర్డులకు యిచ్చునందుకు నెల్లూరు తాలూకా గూడూరు చేపల పరపతి సంఘమునకు ఇవ్వక పంచాయితీ బోర్డులకు యిచ్చుచున్నందునూ, జి. ఒ. 200ను గౌరవించిస్తున్నందుకు)

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-
for Co-operation by

Rs. 100/-

(లంకభూములను ఫీల్డ్ కో ఆపరేటివ్ సొసైటీలకు పూర్తిగా యివ్వక, భాగమును వేలము వేయవద్దతిని విరమించనందుకు)

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-
for Co-operation by

100/-

(నెల్లూరు జిల్లా, నెల్లూరు తాలూకా, పాపిరెడ్డిపాలెం హరిజనులు పరపతి సంఘమును యేర్పాటు చేయమని డిపాజిట్ కట్టినను 75 నాలుగు సంవత్సరములనుండి సంఘమును రిజిస్టరు చేయుటకు జాప్యము జరుగుచున్నందులకు)

The motions were negatived.

Mr. Speaker: The question is:

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-
for Co-operation by

Rs. 100/-

(చేనేత పారిశ్రామికల సహకార సంఘాలకు నెమ్మదిగా పనినివ్వమని సకాలములో డబ్బు ఘంజూరుచేయక జాప్యం చేస్తున్నందులకు)

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-
for Co-operation by

Rs. 100/-

(సహకార చట్టాన్ని సవరించి పంచవర్గప్రణాళిక క్రింద సహకార ఉద్యమానికి కేటాయించిన మొత్తాలను పేద, మధ్యతరగతి ప్రజలకు చెందే యేర్పాట్లు చేయుటలో ప్రభుత్వం జాప్యంచేస్తున్నందులకు)

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-
for Co-operation by

Rs. 100/-

(స్లెయిరు జిల్లా కో-ఆపరేటివ్ సెంట్రల్ బ్యాంకువారు బ్యాంకు యెన్నికలు న్యాయంగా జరుగుటకు బ్యాంకు బైలాలును సవరించి, యూనియన్ల ప్రాతినిధ్యం తీసివేయమని ఏకగ్రీవముగా కోరినప్పటికీ, సదరు బైలాలును రిజిస్టరు చేయుటలో జరుగుచున్న జాప్యానికి)

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-
for Co-operation by

Rs. 100/-

(సహకార సంఘాలలో చేరదలచుకొన్న వారందరికీ, చేరే అవకాశము కలిగించుటలో ప్రభుత్వము విఫలమైనందులకు)

The motions were negatived.

Mr. Speaker: The question is.

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-
for Co-operation by

Rs. 100/-

(భూమితనఖా సంఘముల ద్వారా అప్పులు తొందరగా లభించునట్లు ఏర్పాట్లు చేయనందులకు)

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-
for Co-operation by

Rs. 100/-

(సహకార సంఘములు ఇనాంభూములపై అప్పులు ఇవ్వనందులకు)

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-
for Co-operation by

Rs. 100/-

(వ్యవసాయమునుగురించి కో-ఆపరేటివ్ సంఘములు ఏర్పాటుచేయలేక పోయినందులకు)

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-
for Co-operation by

Rs. 100/-

(రాంపురం, సంగారెడ్డి తాలూకాలోగల కోపరేటన్ సొసైటీకి
సరిఅయిన పర్యవేక్షణలేనందులకు)

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-

for Co-operation by

Rs. 100/-

(రుణగ్రస్తుని అస్తి వేలము వేయనపుడు సివిల్ ప్యాజీ జగ్గూపూరు
విరుద్ధముగా ప్రవర్తించుచున్నందులకు)

The motions were negatived.

Mr. Speaker : The questions is:

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-

for Co-operation by

Rs. 100/-

(రైతు మూడ నివారణకై తగినంత శ్రద్ధతీసికోనందుకు)

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is:

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-

for Co-operation by

Rs. 100/-

(సహకార పరపతి సంఘముల ద్వారా రైతుల పరపతి మెరుగు
పోవడంగురించి)

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-

for Co-operation by

Rs. 100 -

(తాలూకా అగ్రికల్చరల్ కో-ఆపరేటివులు సరిగా పనిచేసేటట్లు చిన్న
తీసుకోకపోవడం, వాటిలో తిప్ప వేసిన సంస్థ అభివృద్ధికి అటంకముగా
ఉన్నవారిని తొలగించకపోవడం ప్రజాతంత్రయంతంగా ఎన్నికలు
జరుపుటకు పూనుకోకపోవడంను గురించి)

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-

for Co-operation by

Rs. 100/-

(పరపతి సంఘం నియమాలు, రూబుస్, ప్రజలకు అటంకముగా ఉన్న
వాటిని మార్చుకుండుటను గురించి)

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-

for Co-operation by

Rs. 100/-

(గ్రేస్ బ్యాంకులు మొదలగు సహకార సంస్థల నామ్మ అవహరించి లెక్కలు చెప్పి నిరాకరించేవారిని, బాకీలు పెట్టి దాటవేస్తున్న వారినుంచి నామ్మ రాబట్టకపోవడం గురించి)

The motions were negatived.

Mr. Speaker: The question is:

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-

for Co-operation by

Rs. 100/-

(సహకార సంఘములు ఏర్పాటు చేయుటలో నిర్లక్ష్యం, రిజిస్ట్రేషన్ సంస్థలలో విలంబన గురించి చర్చించుటకు గాను)

The motion was negatived.

Mr. Speaker: The question is:

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-

for Co-operation by

Rs. 100/-

(సహకారాబాద్ తాలూకా జమీన్దార్ల గ్రామ చతరంఝ పారిశ్రామిక సహకార సంఘము పేరును మార్చిచేయుటకు ఇచ్చిన విజ్ఞాపనములను శరీరచగరం జిల్లా డిస్ట్రాక్ట్ రిజిస్ట్రార్లు కార్యాలయమువారు మూలనవేసి పోడినందులకు)

The motion was negatived.

Mr. Speaker: The question is:

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-

for Co-operation by

Rs. 100/-

(To criticise inordinate delay in registering Credit and other Societies and in sanctioning loans)

The motion was negatived.

Mr. Speaker: The question is:

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-

for Co-operation by

Rs. 100/-

(సహకార సంస్థలలో స్వార్థపరశక్తులు జరుపుచున్న అక్రమాలను అరికట్టకపోవడంగురించి ప్రజాధనాన్ని దిగమింగి సహకార విధానం ఎడల ప్రజలలో అసహ్యం ప్రబలురీతిగా ప్రవర్తిస్తున్న వ్యర్థాలపై చర్యలు తీసుకొనక పోవడంగురించి)

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-

for Co-operation by

Rs. 100/-

(హెచ్.ఎ.సి.ఎ.లో జరిగిన నష్టాలకు చాధ్యులను ధైర్యపెట్టక పోవడం గురించి, వారిని శిక్షించకపోవడం గురించి)

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-

for Co-operation by

Rs. 100/-

(సహకార సంస్థలలో ప్రభుత్వ పెట్టుబడి సద్వినియోగం జరుగుచున్నదా? లేదా? అని పరిశీలించి వివరాలను శాసనసభకు అందజేయక పోవడం గురించి)

To reduce the allotment of Rs. 1,29,73,500/-

for Co-operation by

Rs. 100/-

(కో-ఆపరేటివ్ క్రెడిట్ బ్యాంకుకు జిల్లా కో-ఆపరేటివ్ బ్యాంకులకు తగినంత ధనం కేటాయించక పోవడం గురించి, రిజర్వు బ్యాంకునుండి తగినంతగా కేటాయించక పోవడం గురించి)

The motions were negatived.

Demand No. XLVII—Other State Works—Rs. 60,13,000/-

Mr. Speaker: The question is:

To reduce the allotment of Rs. 60,13,000/-

for Other State Works by

(To discuss the policy.)

Rs. 100/-

The motion was negatived.

Mr. Speaker: The question is:

To reduce the allotment of Rs. 60,13,000/-

for Other State Works by

Rs. 100/-

(ముధోల్ తాలూకాలో తక్కువ ఆదాయముగలవారలకు గృహనిర్వహణ
కార్యక్రమం చేయలేనందులకు)

The motion was negatived.

Mr. Speaker: The question is:

To reduce the allotment of Rs. 60,13,000/-
for Other State Works by

Rs. 100/-

(1957-58 లో సుమారు 30 లక్షలు పాలిటెక్నిక్ గురించి ఆంధ్రలోనే
వ్యయపరచిన ప్రభుత్వ విధానమును విమర్శించ)

The motion was negatived.

Mr. Speaker: I will now put the main demands to the vote
of the House.

The question is:

“That the Government be granted a sum not exceed-
ing Rs. 1,29,73,500 under Demand No. XXIII-Co-operation-
tion-”

The motion was adopted.

Mr. Speaker: The question is:

“That the Government be granted a sum not exceed-
ing Rs. 60,13,000 under Demand No. XLVII-Other State
Works.”

The motion was adopted.

*The House then adjourned till Half Past Eight of the
clock on Saturday, the 22nd March, 1958.*

